

Jesus Church – et produkt av vår tid?

*En religionshistorisk studie av den
pinsekarismatiske menigheten Jesus Church*

Ingvild Margrethe Fasting

Masteroppgave i religionshistorie, 60 studiepoeng
Program for kultur- og idéstudier
Institutt for kulturstudier og orientalske språk

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2011

© Ingvild Margrethe Fasting

2011

Jesus Church – et produkt av vår tid?

Ingvild Fasting

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Forord

Proessen med å skrive denne oppgaven har vært utfordrende, spennende og lærerik. De erfaringene jeg sitter med i dag, ville jeg ikke vært foruten. Først og fremst vil jeg rette en stor takk til medlemmene i Jesus Church, som var imøtekommende, hyggelige og virket lite skeptiske til jenta som alltid satt bakerst og som ikke gjorde mye ut av seg, og til pastor Lars Tore Jørgensen som gav meg av sin tid og lot seg intervju.

Min veileder Otto Krogseth fortjener en stor takk for nyttig, god og konstruktiv veiledning. Min takknemlighet retter seg også mot min nærmeste familie; pappa og Solveig, mamma og Trond – takk for at dere har lyttet til meg og fulgt interessert med i snart to år. En særlig stor takk må rettes til mamma for lange diskusjoner og korrekturlesning. Mine gode venninner – dere vet hvem dere er - fortjener ros for å ha orket alt snakket mitt om denne oppgaven, og for å ha tålt alle mine frustrasjoner. I denne forbindelse vil jeg rette en spesiell takk til Ane, som også har lest korrektur.

Min største takk går likevel til Marius. Takk for alle dine oppmuntringer og gode ord, men mest av alt, takk for at du var der de dagene jeg hadde mine største nedturer. Du har gjort dette så mye lettere for meg!

Oslo, mai 2011

Ingvild Margrethe Fasting

Sammendrag

Denne oppgaven omhandler den pinsekarismatiske menigheten Jesus Church. Menigheten ble stiftet i år 2000 av blant andre Stephan og Anne Christiansen, som i dag er hovedpastorer. Den Oslo-baserte menigheten har ca 170 medlemmer som hovedsakelig er i aldersgruppen 18-40 år.

Jesus Church har fra 2004 vært tilknyttet pinsebevegelsen, men har samtidig sterke bånd til trosbevegelsen, særlig i sitt forhold til og praktisering av helbredelse, materielle og ikke-materielle velsignelser og tilknytning til andre trosmenigheter, særlig i Norge og Sverige. Hovedpastorene har i tillegg bakgrunn fra Oslo kristne senter, Norges største trosmenighet. Menigheten er klart knyttet til pinsebevegelsen teologisk, og den har fundamentalistiske trekk, som biblisistisk bibelforståelse, motstand mot og beskyttelse fra det de ser som samfunnets forvitring, en streng moral og sterk verdikonservatisme.

Sentralt i oppgaven står analysen av Jesus Church som samtidsreligion. Å plassere menigheten i sin religiøse og ikke-religiøse samtid, er et vesentlig moment. Gjennom sin nye etablering og sitt karismatiske uttrykk, samt tilknytningen til trosbevegelsen og annen moderne/postmoderne, særlig amerikansk, individfokusert religion, kan menigheten eksplisitt knyttes til sin samtid. Menigheten forstås som et uttrykk for og produkt av samtidens moderne/postmoderne strømninger særlig gjennom å bære preg av både medkulturelle og motkulturelle tendenser. I seg selv kan en slik sprikende ”både og”-mentalitet forstås som noe spesifikt postmoderne.

Oppgaven søker å forstå Jesus Church i sammenheng med annen nyreligiøsitet, og menigheten sammenlignes med New Age. Gjennom erfarings- og opplevelsesfokus, syn på hellig kraft i verden og fokus på individet og selvet, kan man se parallelle tendenser hos begge bevegelser, eksempelvis i form av helbredelse/healing og tungetale/kanalisering. Gjennom de kulturanalytiske perspektivene med- og motkultur kan bevegelsene parallelt forstås som uttrykk for og produkt av sin samtid. På tross av sentrale ulikheter i eksempelvis verdisyn, bakgrunn og trosuttrykk, forstås begge bevegelser som en kompenserende reaksjon på den postmoderne kulturens belastning på individet og individets identitet. Jesus Church forstås dermed, gjennom en kombinasjon av medkultur og motkultur, og gjennom en retradisjonaliserende og kompenserende tendens som er spesifikt postmoderne, som et uttrykk for og et produkt av vår tid.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Tema	1
1.1.2 Problemstillinger	2
1.2 Teori og metode	3
1.2.1 Kultur og religion	3
1.2.1.1 Kulturanalyse	6
1.2.2 Metode: feltarbeid	7
1.2.3 Etske refleksjoner	9
1.3 Material	11
1.4 Oppgavens struktur	12
2. Jesus Church	13
2.1 Jesus Church - en presentasjon	13
2.1.1 Sunday Celebration	13
2.1.2 House Church	14
2.1.3 I JesusHuset	15
2.1.3.1 Ny Generasjon	15
2.1.3.2 Jesus Revolution	16
2.1.3.3 JesusKvinner	16
2.1.3.4 Kanal 10 Norge	16
2.1.3.5 TBBMI	17
2.2 Innledende om teologi, trossyn og etikk	18
2.2.1 Teologi	18
2.2.2 Etikk og moral	19
2.2.3 Trosuttrykk	20
2.2.4 En misjonsmenighet	21
2.3 Jesus Church som organisasjon	22
2.3.1 Styreform	22
3. Kulturelle aspekter: samtidens moderne/postmoderne kultur	24
3.1 Innledning	24
3.2 Modernitet	24
3.2.1 Sekularisering	25
3.2.2 Religiøse gruppers reaksjon	26
3.3 Postmodernitet og postmodernisme	27
3.3.1 Sekularisering versus desekularisering; samtidens dobbelthet	29
3.3.2 Medkultur versus motkultur	30
3.3.3 Kompensasjon for identitetsbelastning; religionens nye betydning og tilbakekomst?	31

3.3.3.1 Retradisjonisering	31
3.3.3.2 Religion som kompensasjon	32
4. Religion i dagens Norge	34
4.1 Innledning	34
4.2 Den klassiske pinsebevegelsen – den historiske begynnelsen	35
4.3. Pinsebevegelse og nykarismatikk	36
4.3.1 Trosbevegelsen	38
4.3.1.1 Trosbevegelsen i Norge; Oslo kristne senter	40
4.4 Fundamentalisme	41
4.5 Nyreligiøsitet	43
4.5.1 New Age	45
4.5.1.1 Det hellige	45
4.5.1.2 Selvet	46
5. Jesus Church - mer enn en pinsemenighet	48
5.1 Innledning	48
5.2 Jesus Church som pinsemenighet	48
5.2.1 Jesus og Den hellige ånd	48
5.2.1.1 Åndens gaver – nådegaver	49
5.2.2 Bibelforståelse	49
5.2.3 Pinsevenner – på hvilket grunnlag?	49
5.3 Jesus Church og trosbevegelsen	51
5.3.1 Ekteparet Christiansens tilknytning til Oslo kristne senter	52
5.3.2 Tilknytning og samarbeid: Livets Ord	52
5.3.3 Elementer av trosbevegelse	53
5.3.3.1 Helbredelse	53
5.3.3.2 Materielle og ikke-materielle velsignelser	54
5.3.3.3 Ja til Jesus – nei til religion	55
5.3.3.4 Styresett og karismatisk autoritet	55
5.4 Jesus Church og fundamentalisme	56
5.4.1 Bibeltolkning	57
5.4.2 Samfunnets forvitring – motstand og beskyttelse	57
5.4.2.1 Familieforhold, etikk og moral	58
5.5 Misjon og evangelisering	59
5.6 Jesus Church – en sekt?	61
5.7 Jesus Church med åpne armer til andre kristne trossamfunn?	64
6. Jesus Church og samtiden	67
6.1 Religion i samtiden; Jesus Church et godt eksempel?	67
6.1.1 Jesus Church som med- og motkultur	68

6.1.2 "Veien tilbake" – Jesus Church som kompensasjon	69
6.1.2.1 Deprivasjon.....	70
6.1.2.2 Kompenserende religiøsitet	71
6.2 Jesus Church og samtidsreligiøsitet	73
6.2.1 Amerikansk religiøsitet	73
6.2.1.1 Fundamentalisme og trosbevegelse som uttrykk for postmoderne religiøsitet	75
6.2.2 Emerging churches	76
6.3 Jesus Church og nyreligiøsitet	77
6.3.1 Erfaring og opplevelse.....	78
6.3.2 Jesus Church og New Age.....	79
6.3.2.1 "Løft deres hellige hender!" Syn på hellighet i Jesus Church og New Age.....	81
6.3.2.2 "Du skal igjennom!" Fokus på individet og selvet i Jesus Church og New Age	82
7. Avsluttende betraktninger; Jesus Church som en med- og motkulturell syntese	85
7.1 Hvem er Jesus Church: en oppsummering.....	85
7.2 Medkultur og motkultur: kulturalanalytiske perspektiver	86
7.2.1 Jesus Church – et produkt av vår tid?.....	87
7.2.2 Kulturell dobbelthet.....	88
Kilder og litteraturliste.....	92
Primærkilder.....	92
Sekundærkilder	92
Andre kilder	99
Intervju	99
Taler.....	99
Avisartikler.....	100
Elektroniske kilder	101
Vedlegg	103
Vedlegg 1. Informasjonsbrosjyre til nye medlemmer	103
Vedlegg 2. Sangtekster.....	115
"Men drep det lille barn"	115
"Hvorfor, mamma?"	115

1. Innledning

1.1 Tema

Oppvokst i en familie aktiv i statskirken, har jeg alltid hatt et nært forhold til kristendommen. Med flere venner i karismatisk kristne menigheter har jeg fått kjennskap til også denne kristendomsformen, og den har alltid fascinert meg. I særlig grad har jeg funnet den konservative linjen spesielt interessant, da jeg har opplevd deres virkelighetsforståelse og livssyn som avvikende fra ”normalen”. Konservativ religion har i økende grad blitt en aktuell religionsform og er et tema jeg har ønsket å fordype meg i.

Religionssosiologen Peter Berger var tidlig i sin forskningskarriere av den oppfatning at religion, som følge av et mer modernisert og sekularisert samfunn, ville marginaliseres. Religioners plass i verden i dag vitner om at hans tese slo feil. Både gamle og nye former for religion blomstrer og har sterk innflytelse i mange menneskers liv. Berger har selv innrømmet sine feil og skrev på slutten av 90-tallet at verden i dag er ”as furiously religious as it ever was, and in some places more so than ever”.¹

Religioners oppblomstring på verdensbasis er sterkest i andre deler av verden, spesielt i Asia og Sør-Amerika. Samtidig ser man i Europa en tendens til at religion aktualiseres, særlig gjennom nyreligiøse trender og en økende innvandring, hovedsakelig fra land med muslimsk befolkning. I tillegg opplever tradisjonelle, konservative religionsformer økende popularitet. Denne oppgaven omhandler en kristen menighet i Oslo, som befinner seg i spenningsfeltet mellom konservativ tradisjonell kristendom og nyreligiøse tendenser.

Undersøkelser² viser at Norge anno 2008 har en befolkning som i noen grad går vekk fra tradisjonell statskirkereligiøsitet, men som ikke går vekk fra religion som helhet. Derimot trekkes man mot andre religiøse grupperinger, enten ulike frikirkelige organisasjoner, nyreligiøse bevegelser eller eldre tradisjoner som de siste femti år hatt slått rot i Norge, for eksempel buddhisme, hinduisme eller islam. Som ofte lite organiserte bevegelser, er nyreligiøsiteten ”smurt tynt utover”³ og treffer strømmingene bredt i befolkningen gjennom en

¹ Peter Berger. ”The Desecularization of the Worlds: A Global Overview” i *The Desecularization of the world. Resurgent Religion and World Politics*. Redigert av P. Berger. (Washington DC: Ethics and Public Policy Center, 1999), 2

² Religionsundersøkelser er gjort tre ganger i Norge; i 1991, 1998 og 2008. Det henvises til sistnevnte her, og det er denne som vil benyttes videre i oppgaven. Religionsundersøkelsen fra 2008 danner grunnlaget for boken *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*. Redigert av P. K. Botvar og U. Schmidt. (Oslo: Universitetsforlaget, 2010)

³ Alver, Gilhus, Mikaelsson, Seberg. *Myte, magi og mirakel: i møte med det moderne*. (Oslo: Pax forlag, 1999), 8

økende alternativreligiøs tilstedeværelse, for eksempel gjennom TV-programmer og litteratur.⁴ Å bestemme hva nyreligiøsitet *er*, er for øvrig en utfordring. Religionshistorikerne Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson kategoriserer trendene ut fra organisasjonsmodeller og skiller mellom nye religioner, New Age og uorganisert religiøsitet.⁵ I denne oppgaven vil begrepet nyreligiøsitet omhandle alle disse formene og således brukes i vid forstand. Dette fordi jeg med begrepet ønsker å favne alle de nye religiøse trender Norge i dag preges av, også delvis de nykarismatiske formene for kristendom som de siste tiår har fått fotfeste også i Norge. Der eksplisitte sammenlikninger foretas, forholder jeg meg i hovedsak til New Age, og dette blir da presisert.

Globalisering og pluralisering gir en religionssituasjon i Norge der mange ulike religionstilbud eksisterer side om side. Hva er det som gjør at religion (igjen) har en viktig plass i mange menneskers liv? I Oslos varierte religionslandskap startet en gruppe ektepar i år 2000 en ny konservativ karismatisk menighet de kalte Jesus Church. Den vokste raskt og fikk en viktig posisjon i den konservative fløyen i Kristen-Norge⁶ gjennom sin tilknytning til etablerte organisasjoner og menigheter, samt en bred appell til sine meningsfeller. Den har således blitt en sentral del av den karismatisk kristne fløyen av Kristen-Norge, som det ikke er skrevet mye om i forskningsfora.⁷

1.1.2 Problemstillinger

Norge i dag kan sies å være preget av en såkalt postmoderne kultur⁸, som markerer en periode over de siste tiår. Jesus Church så dermed sin begynnelse i samtidens postmoderne

⁴ TV-kanalen FEM utmerker seg i denne forbindelse med programmer som ”Åndenes makt”, ”Ghost Whisperer” og forskjellige kanaliseringsprogrammer der for eksempel kontakt med døde praktiseres. Innen litteraturen kan de siste års popularitet omkring vampyrer eksemplifisere en økende interesse for det okkulte. Flere av vampyr-bøkene har for øvrig blitt TV-serier og filmer, og treffer bredt i samfunnet, både i Norge og internasjonalt.

⁵ I. Gilhus og L. Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*. (Oslo: Universitetsforlaget, 1998), 11-35

⁶ Begrepet rommer her all kristendom i Norge.

⁷ Ane Fossum har skrevet om Jesus Church i sin masteroppgave *Da jeg møtte Jesus. Omvendelsesberetninger i en kristen karismatisk kontekst*. Da hennes fokus er på omvendelsesprosesser, og menigheten kun fungerer som et bakteppe for hennes feltarbeid, er menigheten i seg selv ikke i fokus. Anne Siri Kvib har skrevet en avhandling om en karismatisk menighet på Vestlandet: *Tjeneste og fortjeneste: en religionshistorisk studie av menigheten Kristen Tjeneste*. For øvrig er det gjort lite forskning på karismatiske menigheter med unntak av enkelte arbeider gjort på trosmenigheter. Geir Lie bør likevel nevnes i denne sammenheng. Han har i stor grad viet sin forskning til karismatisk kristendom i Norge, og har blant annet gitt ut tidsskriftet *Refleks*, som ikke lenger produseres.

⁸ Begrepet ”postmoderne” er et diskutabelt og komplisert begrep. Flere forskere velger begrepet ”senmoderne”, men ”postmoderne” benyttes i denne oppgaven. Begrepets innhold vil redegjøres for senere. Det bør her likevel presiseres at på tross av at skrivemåten ”(post)moderne” ofte brukes som tilleggsbegrep i forskning, benyttes kun ”postmoderne” i denne oppgaven, hovedsakelig for å unngå usikkerhet rundt begrepsbruk. Se kapittel 3 for innføring om modernitet og postmodernitet.

kultursituasjon i Norge. Denne oppgaven omhandler Jesus Church som samtidsreligion, særlig gjennom sin tilknytning til den nye oppblomstringen av konservativ, karismatisk kristendom og andre nye religiøse trender. Ettersom menigheten er lite behandlet i forskning, vil en stor del av oppgaven være en inngående presentasjon av menigheten; både i forhold til tilblivelse og bakgrunn, organisasjon, teologi, praksis og trosuttrykk. Hva og hvem er Jesus Church? Hva tror de på? Og hvor i det kristne landskapet i Norge bør menigheten plasseres? I og med dens nye etablering og karismatiske (og dermed delvis nyreligiøse) retning, er det samtidig naturlig å se menigheten opp mot sin samtid. Gjennom en kulturanalytisk tilnærming ønsker jeg å plassere Jesus Church i en postmoderne kultursituasjon i Norge, og på den måten forsøke å diagnostisere norsk kultur sett med religionshistoriske- og sosiologiske øyne. På hvilken måte kan Jesus Church være et uttrykk for den kultursituasjon man ser i Norge i dag? Og kan Jesus Church sies å være et produkt av og et typisk uttrykk for tiden vi i dag lever i ?

1.2 Teori og metode

Religionssosiologisk teori, for eksempel sekt/kirke-teori, og teorier omkring modernitet og postmodernitet, vil hyppig benyttes i denne oppgaven. Grunnet oppgavens vide tema, og mangelen på forskning gjort på Jesus Church, vil jeg benytte meg av flere teorier parallelt og dermed forholde meg til flere perspektiver og innfallsvinkler, istedenfor å besvare problemstillingen ut fra få teorier. Ettersom teorien også er såpass variert, vil noe presenteres underveis i de ulike kapitlene, mens enkelte grunnleggende teoretiske og metodiske perspektiver presenteres her.

1.2.1 Kultur og religion

Både religionsbegrepet og kulturbegrepet er innholdsrike og vanskelig definerbare begreper. De er i tillegg uløselig knyttet sammen, da religion er innfelt og integrert i kulturen, ikke som en enhetlig størrelse, men nedfelt i ”kulturelt pregede forestillinger og symbolsystemer”.⁹

Religionsbegrepet er i følge religionshistoriker Otto Krogseth ”en forskerskapt konstruksjon og et diskursbegrep (...) og ikke en avbildning av en foreliggende størrelse”.¹⁰ Man har i religionsvitenskapen særlig et skille mellom substansielle og funksjonelle

⁹ Otto Krogseth. ”Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse” *Religion og kultur - Ein fleirfagleg samtale*. Redigert av Brunvoll, Bringeland, Gilje og Skirbekk (Oslo: Universitetsforlaget, 2009), 42

¹⁰ Krogseth. ”Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse”, 37

religionsdefinisjoner, som på hver sin måte karakteriserer sentrale sider ved religion, men som samtidig gjerne mangler vesentlige deler. Substansielle religionsdefinisjoner betegner enkelt forklart hva religion *er*, og er snevre gjennom å fokusere på religionenes felles innhold. Et eksempel på en substansiell definisjon er Edward Tylors ”tro på åndelige vesener”.¹¹

Definisjonen er snever gjennom å utelukke de religionsformer som ikke praktiserer tro på guddommer, i tillegg til å ikke forholde seg til kulturelle og sosiale aspekter ved religion.

Funksjonelle religionsdefinisjoner er derimot videre og betegner hva religion *gjør*.

Definisjonene er videre i den forstand at de peker på hva religion er ved å vise hvilke funksjoner, virkninger eller oppgaver religionen har for samfunn og/eller mennesker. En svakhet ved slike definisjoner kan være at de favner for bredt, ved at definisjoner som for eksempel forklarer religioner som et forsøk på å skape mening og identitet, også vil inkludere ikke-religiøse fenomener. Samtidig er de fleste funksjonelle definisjoner velfungerende, og det er i hovedsak disse definisjonstypene som benyttes innenfor religionsvitenskapen i dag.

Da oppgaven søker å forstå Jesus Church som en del av et kulturelt system, og ved hjelp av kulturanalytiske perspektiver, i sammenheng med annen samtidsreligion, foretrekkes en funksjonell religionsdefinisjon. I et kulturdiagnostisk perspektiv forstås religion dermed ikke som et fenomen som står for seg selv, men som et ”kulturelt system”¹², som Clifford Geertz har beskrevet det, og som Melford Spiro betegner som ”an institution consisting of culturally patterned interaction with culturally postulated superhuman beings”.¹³

I religionsvitenskapen skilles det gjerne mellom religionistiske og reduksjonistiske perspektiver på forskningsfeltet. Mircea Eliade mente at et religiøst fenomen kun ville forstås korrekt dersom man forstod fenomenet på dets egne premisser, altså *som* noe religiøst.¹⁴ Denne fenomenologiske forskningstradisjonen er hovedsakelig ute etter ahistoriske og universelle mønstre i religionsvitenskapen, der den subjektive bevissthets forhold til det hellige vektlegges. En slik posisjon fungerer ikke i denne oppgaven, ettersom religionsfenomenologien ikke tar stilling til religion som ”kulturelt konstruert, kulturelt integrert og [en] kulturelt relativ størrelse”.¹⁵

¹¹ Edward Tylor. *Primitive Culture. Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art and Custom*. (London: John Murray, 1903) Her funnet i I. Furseth og P. Repstad. *Innføring i religionssosiologi*. (Oslo: Universitetsforlaget, 2003), 28

¹² Clifford Geertz. *The Interpretation of Cultures*. (New York: Basic Books, 1973)

¹³ Melford Spiro. *Culture and Human Nature: Theoretical Papers of Melford E. Spiro*. (Chicago: Chicago University Press, 1987), 197

¹⁴ Mircea Eliade. *Patterns in Comparative Religion*. (Cleveland: Meridian Books, 1963), xiii

¹⁵ Krogseth. ”Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse”, 40

Et ensporet reduksjonistisk ståsted er heller ikke å foretrekke, da religion kun blir redusert til et symptom på noe annet. Man forsøker ikke å forstå religion, men i stedet å forklare den. Sigmund Freuds forklaring av religion som projeksjoner av et indre psykisk liv, som en nødvendighet for å dempe menneskers naturlige drifter mot å skade andre,¹⁶ eksemplifiserer et slikt ståsted. Fordelen med en religionskritisk eller reduksjonistisk tilnærming er at man tar stilling til den kulturelle konteksten religion er en del av. Samtidig kan et for snevert fokus på ikke-religiøse elementer fjerne religionens egenart og være respektløst overfor religiøse mennesker, og også være lite fruktbart i religionsforskningen.

Religionshistoriker Gavin Flood ser den beste løsningen i en kombinasjon av de to posisjonene. En refleksiv kritikk, gjennom å benytte flere fagtradisjoner og diskurser i religionsstudiene, er ifølge ham en bedre måte å drive religionsforskning på.¹⁷ Fenomenologien blir ifølge Flood for snever. Han mener det er nødvendig å studere den spesifikke religion innenfor sin spesifikke kultur og innenfor de narrativer religionen består av.¹⁸ Likevel er heller ikke den reduksjonistiske tradisjonen optimal for Flood, som mener den baserer seg i for stor grad på andre vitenskapsgrener som for eksempel naturvitenskap. Selv om man trenger en kritisk distanse i forskning, bør man i følge Flood gi rom for innenfraperspektiver. En kombinasjon av utenfra - og innenfraperspektiver vil favne flere innfallsvinkler, ettersom man da kan benytte seg av et mangfold av metoder og dermed få kunnskap om flere dimensjoner i religionsdiskursen.¹⁹

Gjennom sin tilknytning til hermeneutikken påpeker Flood at man som forsker aldri kan være helt nøytral og objektiv.²⁰ Det gjensidige fortolknings- og påvirkningsforholdet mellom forsker og forskningsobjekt, som vises i den hermeneutiske sirkel, danner grunnlaget for Floods dialektiske metode. Den hermeneutiske teoretiske og metodiske tradisjon²¹ omhandler fortolkning, som forstås som formidling eller overføring av et budskap eller en betydning, fra det som fortolkes, til den som fortolker.²² I hermeneutikken forstås dette dialektisk, som i en sirkel der fortolkningen går frem og tilbake mellom fortolker og objekt. Underveis vil perspektivene utfylle og utvikle hverandre. Sentralt i denne tradisjonen ligger tanken om at både fortolker og fortolkningsobjekt har sin for-forståelse eller fordommer som

¹⁶ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 56

¹⁷ Gavin Flood. *Beyond Phenomenology. Rethinking the Study of Religion*. (London: Continuum, 1999), 4

¹⁸ Flood. *Beyond Phenomenology*, 43 og 63

¹⁹ Flood. *Beyond Phenomenology*, 89,90

²⁰ Flood. *Beyond Phenomenology*, 73

²¹ En debatt vedrørende hermeneutikk som metode eller teori er for omfattende, og vil ikke diskuteres her. Se for øvrig Thomas Krog m fl. *Historie, forståelse og fortolkning* (Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1996) eller Jordheim m fl. *Humaniora: en innføring* (Oslo: Universitetsforlaget, 2007) for videre informasjon.

²² Jordheim m fl. *Humaniora: en innføring*, 179

til sammen danner en forståelseshorisont. Denne benytter man i tolkningsprosessen, like fullt som det man fortolker, har sin forståelseshorisont.²³

1.2.1.1 Kulturanalyse

Kultur er, som religion, et abstrakt, konstruert og omfattende begrep. En grundig definering og problematisering av kulturbegrepet vil det ikke være plass til. Vi kan likevel kort betegne kultur som det Clifford Geertz mener er "the fabric of meaning in which human beings interpret their experience and guide their actions".²⁴ Geertz ser på kultur og samfunn/sosiale strukturer som ulike synsvinkler på den samme virkeligheten, som abstraksjoner av det samme fenomen. Kultur er det ordnede system av mening og symboler som styrer sosial interaksjon, mens de sosiale strukturer er selve mønsteret for interaksjonen.²⁵ Henrik K Nielsen skiller mellom samfunn "forstået som den objektive, strukturelle, institutionelle dimension af helheden" og kultur som "den subjektivt betydningsbærende, erfaringsorganiserende dimension".²⁶ Som Krogseth påpeker, er ikke kultur bare en sektor på linje med samfunn, som gjenspeiler samfunnets strukturer. Kultur kan også fungere som en arena for kompenserende reaksjoner på samfunn, i særlig grad på sosiale moderniseringsprosesser.²⁷ Kultur kan dermed være medkultur og motkultur. Kulturelle kompenseringsformer kommer for eksempel til uttrykk gjennom nye former for religiøsitet, og vil behandles nærmere senere i oppgaven.

Man har de siste tiårene sett et større fokus på kultur. Postmodernismen kan for eksempel forstås som en "kulturalistisk" reaksjon på moderniteten, og den kulturelle vendingen viser en påfallende økt interesse for kultur og kulturanalyse, både på metode- og saksnivå.²⁸ Sosiologen Ivar Frønes betegner den økte gjennomslagskraften til kulturelle forklaringer som "kulturens hevn".²⁹ Sosiologien har tidligere i stor grad benyttet strukturelle

²³ Jordheim m fl. *Humaniora: en innføring*, 212

²⁴ Geertz. *The Interpretation of Cultures*, 145

²⁵ Geertz. *The Interpretation of Cultures*, 144 ff, Se for øvrig Krogseth. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse", 33,34

²⁶ Henrik K. Nielsen. *Kultur og modernitet*. (Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1993), 25 Se for øvrig Krogseth. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse", 34,35

²⁷ Krogseth. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse", 35

²⁸ Otto Krogseth. "Innledning" i *Pluralisme og identitet. Kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*. Redigert av J-O. Henriksen og O. Krogseth. (Oslo: Gyldendal, 2001), 16

²⁹ Ivar Frønes. "Kulturforståelse og kulturanalyse" i *Kulturanalyse*. Redigert av T. Deichman-Sørensen og I. Frønes. (Oslo: Gyldendal, 1990), 222. Se også: A. S. Kvia. *Tjeneste og fortjeneste. En religionshistorisk studie av menigheten Kristen Tjeneste*. (Oslo: Universitetet i Oslo, 2005), 10

faktorer i sine forklaringer, men har altså nå fått en ”kulturalistisk vending”.³⁰ Kulturalanalyse er en kulturhermeneutisk metode som avdekker indre dynamikker i en ”uskreven grammatikk som mennesker handler etter”.³¹ Krogseth forklarer den som en kontrast til tradisjonell sosiologisk og historisk analyse, og beskriver den som en kontekstuell, kulturhermeneutisk, kulturkomparativ og kulturdiagnostisk metode.³² Å benytte kulturalanalyse er en metode for å samtidsdiagnostisere, og for å forsøke å finne elementer i Jesus Church som kan vise større generelle trender i den norske kulturen, og dermed forklare større kulturelle og samfunnsmessige trekk i dagens Norge. Å gjøre en samtidsdiagnose er imidlertid problematisk. Som Krogseth påpeker, kan det samtidige være for nært til å være synlig.³³ På en annen side har man en unik mulighet til å forstå sin samtid og være bevisst på de sosiale og kulturelle prosesser som skjer i dag. Dersom man er bevisst på de svakheter, for eksempel en mulig manglende analytisk distanse til sitt forskningsobjekt, og de begreper man forholder seg til som er diffuse og lite entydige, slik som *postmodernitet*, vil samtidsdiagnose være fruktbart.

1.2.2 Metode: feltarbeid.

Feltarbeid beskriver en naturalistisk vitenskapelig metode som søker kunnskap om mennesker og sosiale grupper i de sammenhenger der de bor, lever, virker og arbeider.³⁴ Tradisjonelt har feltarbeid vært en antropologisk metode i fremmede strøk, men benyttes nå også i nære omgivelser. Bronislaw Malinowski regnes som feltarbeidets far, og søkte et innenfraperspektiv på den kulturen han studerte, samtidig som han ikke idealiserte sitt forskningsobjekt, men heller så det i et kritisk og vitenskapelig lys.³⁵ Mitt forskningsarbeid er forsøkt utformet etter denne modellen. Religionsvitenskapelig metode har tradisjonelt bestått av studier av religiøse tekster. I dag er ikke tekststudier tilstrekkelig, både på grunn av studier av samtidsreligion, som ikke er avtegnet i tekster, og gjennom erkjennelsen av mangel på forskning på folkereligiositet, som ikke kommer frem i tekstene. Av den grunn har

³⁰ Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 10

³¹ Hastrup og Ramløv. *Kulturalanalyse: fortolkningens forløb i antropologien*. (København: Akademisk forlag, 1989), 8 Se for øvrig Margrethe Løøv. *Fra Veda til vitenskap. En kulturalanalytisk studie av meditasjonsorganisasjonen Acems utvikling*. (Oslo: Universitetet i Oslo, 2010), 16

³² Krogseth. ”Innledning” i *Pluralisme og identitet*, 15. Se for øvrig Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 10

³³ Otto Krogseth. ”Moderne – Postmoderne – Antimoderne,” i *Religion og livssyn. Tidsskrift for religionslærerforeningen i Norge*. Redigert av Harald Skottene og Bjørn Myhre. Nr 2, 1997 s 6-13, 6

³⁴ Lars Kaijser. ”Fältarbete” i *Etnologiskt fältarbete*. Redigert av L. Kaijser og M. Öhlander (Lund: Studentlitteratur, 1999), 24

³⁵ Finn. S Nielsen. *Nærmere kommer du ikke...håndbok i antropologisk feltarbeid* (Bergen: Fagbokforlaget, 1996), 35

religionsvitenskapelig feltarbeid fått en mer fremtredende posisjon. Oppgavens problemstillinger kunne ikke bli besvart kun gjennom tekststudier. Kvantitativ metode har heller ikke vært ønskelig, da svarene i slike undersøkelser gjerne blir for generelle. Isteden har feltarbeidssituasjonen bestått av deltakende observasjon, i tillegg til ett intervju med en av menighetens pastorer. Feltarbeidet bestod av observasjon på gudstjenester, to i løpet av høsten 2009, fire over en kort periode våren 2010, to høsten 2010, og en fem dagers festival sommeren 2010 med møter og gudstjenester på både dag- og kveldstid. Jeg har ikke deltatt på mindre, lukkede arrangementer som eksempelvis husfelleskap. Dette er fordi problemstillinger knyttet til tillatelser og anonymitet hadde blitt kompliserte, og fordi annen observasjon har vært tilstrekkelig i henhold til oppgavens problemstillinger.

Observasjonen har vist seg å gi mye relevant informasjon, både av innholdsmessig og uttrykksmessig art. Jeg har i observasjonssituasjonen holdt meg passiv og sittet bakerst i lokalene uten å ta kontakt med mange. Jeg har likevel opplevd å bli tatt godt imot, særlig av møteverter som har ønsket velkommen og vært inkluderende. Jeg har til disse ikke sagt hvem jeg er; ikke for å skjule mine hensikter, men for å ha en så lav profil som mulig og for ikke å legge føringer på deltakernes oppførsel eller holdning til meg. De etiske dilemmaer rundt disse situasjonene, samt generelle etiske refleksjoner omkring mitt feltarbeid, beskrives senere.

Formålet med feltarbeid er å komme tett innpå det felt du studerer. Man skal ikke holde avstand, men ”være midt oppi det”.³⁶ Samtidig skal man trekke seg tilbake og se det større bildet og flere sammenhenger. Dette kan være utfordrende når feltet befinner seg i din egen kultur. For eksempel kan sentrale elementer, fruktbare for forskningen, oppfattes som selvfølgeligheter og dermed ikke tas med som resultater. Å være bevisst på en slik problematikk vil forhåpentligvis gjøre at man er mer oppmerksom i sin observasjon. Som forsker er man også trenet til en kritisk distanse. Resultatet gjør at man forhåpentligvis bruker andre sanser og er oppmerksom på andre ting enn man ellers ville vært. Som Finn Sivert Nilsen påpeker, er ”et feltarbeid (...) aldri *helt hjemme*. (...) Et feltarbeid kan bare være *mer* eller *mindre* ‘hjemme’; det kan aldri *være* ‘hjemme’”.³⁷

Som beskrevet tidligere, mener Flood at man trenger en kritisk distanse, samtidig som man søker å forstå sitt objekt. I en feltsituasjon er det samtidig viktig, i henhold til den hermeneutiske metode, å være bevisst sine egne fordommer. For meg personlig var dette

³⁶ Nielsen. *Nærmere kommer du ikke*, 143

³⁷ Nielsen. *Nærmere kommer du ikke*, 159

essensielt, da jeg hadde mange bekjenskaper i tilsvarende miljøer, og dermed hadde mye forkunnskap om emnet, men også personlige meninger. Både i feltsituasjonen og i analysearbeidet, har det derfor vært viktig for meg å være bevisst mine personlige erfaringer og meninger, og heller benytte den forkunnskapen og de fordommene jeg hadde, konstruktivt og profesjonelt.³⁸

1.2.3 Etiske refleksjoner

*The trick is not to achieve some inner correspondence of spirit with your informants; preferring, like the rest of us, to call their souls their own, they are not going to be altogether keen about such an effort anyhow. The trick is to figure out what the devil they think they are up to.*³⁹

I religionsstudier får eller tar forskeren del i den troendes personlige univers og har dermed særskilte forpliktelser hva gjelder respekt og forståelse, særlig i møte med menighet og troende. I all forskning er etikk vektlagt, og i samfunnsforskning der levende individer er deltakende, må man forholde seg til strenge etiske retningslinjer og regelverk. Anonymisering av informanter har ikke vært nødvendig i denne oppgaven, da den eneste som er intervjuet, er pastor i menigheten og dermed anses som en offentlig person som ikke snakker for seg selv, men på vegne av menigheten. De øvrige sitater eller uttalelser har opprinnelse i bøker menighetens representanter selv har skrevet, intervjuer gitt i media under fullt navn, eller taler holdt i menigheten i offentlighet, og som i de fleste tilfeller er lagt ut på internett, også her med fullt navn.

Avsnittet over viser at etiske utfordringer med hensyn til anonymitet og beskyttelse av informanter ikke har vært nødvendig i denne oppgaven. Derimot har etiske problemstillinger i møte med menighet og troende for meg personlig vært vanskelig. Som nevnt tidligere, er et sentralt moment i hermeneutisk fortolkningsmetode at man skal være bevisst på sine fordommer og bruke dem konstruktivt. Jeg som forsker, har mine fordommer og fortolker den helhet jeg opplever, som igjen har sine fordommer. I så måte bør det presiseres at de resultater oppgaven gir, er en delvis subjektiv og farget fremstilling.

³⁸ Richard J. Natvig. "Religionsvitenskapeleg feltarbeid" i *Metode i religionsvitenskap*. Redigert av S. E. Kraft og R. J. Natvig. (Oslo: Pax forlag, 2006), 211, 212

³⁹ Clifford Geertz. *Local Knowledge: Further Essays in Interpretive Anthropology*. (New York: Basic, 1983), 58

Finn Sivert Nielsen mener man skal ta stilling til de temaer som kommer opp i feltsituasjonen, i hans eksempel samfunnsdebatt, som *forskere*. Sin *egen person* skal man holde utenfor beskrivelse, analyse og rapport.⁴⁰ I tråd med den hermeneutiske tankegang har jeg samtidig benyttet mine fordommer og for-forståelse i fortolkningen av studieobjektet, og fra situasjon til situasjon utvidet min forståelseshorisont. Ved å utvide min forståelseshorisont, gjennom å forsøke å nærme meg forskningsobjektets forståelseshorisont, har jeg fått en bedre forståelse av menigheten og de troende, og således fått et tilfredsstillende resultat.

Feltsituasjonen ble tidvis problematisk for meg. En sentral del i denne oppgavens feltarbeid, da intervjuer ikke er tillagt vekt, er *deltakende* observasjon. I begrepet ligger en forståelse av å være en del av det man studerer og på den måten få best mulig innsikt. Den refleksive distansen⁴¹ blir i en slik situasjon viktig ved å opprettholde et så profesjonelt forhold som mulig mellom forsker og forskningsobjekt. Berit Thorbjørnsrud peker på at ”man skal leve med i størst mulig grad. Målet er selvsagt å finne fram til en balanse mellom nærhet og distanse – mellom å delta og observere. Men dette fordrer at man er med og iblant. Kort sagt at man deltar”.⁴² Religion er et fenomen som er personlig i utgangspunktet, og karismatisk kristendom forsterker denne tendensen ytterligere. Mine utfordringer lå i kombinasjonen av egne holdninger og tidligere erfaringer, og det uttrykk en karismatisk menighet har gjennom fokus på følelser og personlige opplevelser. Thorbjørnsrud skriver om problematiske møter med holdninger hun ikke kunne tilegne seg, for de stred så sterkt i mot hennes egne verdier.⁴³ Å *delta* i menighetslivet føltes for meg å trække over en grense. Når det å delta i menigheten, ikke begrenser seg til å synge salmer fra kirkebenken, men å reise seg i lovsang, løfte hender på oppfordring fra møteleder eller holde rundt sidemannen for å be for hverandre, setter det meg som forsker i en vanskelig situasjon. Skal jeg trekke meg unna, og dermed skape en uønsket distanse og usikkerhet for dem som sitter rundt meg? Et sannsynlig resultat er at de legger bånd på seg, og at observasjonen blir mangelfull. Det er heller ikke ønskelig å delta på lik linje med de andre når handlingene er såpass personlige, da jeg risikerer å føre menigheten og de troende bak lyset. At menigheten skulle oppfatte meg som en mulig konvertitt, var heller ikke ønskelig, noe Kathrine Pettersen mener kan være et problem i religionsforskning ettersom ”spørsmålene som blir stilt, tilsynelatende ikke skiller

⁴⁰ Nielsen. *Nærmere kommer du ikke*, 101

⁴¹ Trude Fonneland. ”Kvalitative metoder: intervju og observasjon” i *Metode i religionsvitenskap*, 234

⁴² Berit Thorbjørnsrud. ”Feltarbeid: en personlig reise til økt innsikt.” i *Kulturvitenskap i felt. Metodiske og pedagogiske erfaringer*. Redigert av A. Gustavsson. (Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2005), 29

⁴³ Thorbjørnsrud. ”Feltarbeid: En personlig reise til økt innsikt”, 38

seg fra de spørsmål og temaer den troende selv befatter seg med i sitt åndelige arbeid”.⁴⁴ Utfordringen i deltakende observasjon i en kristen karismatisk kontekst, ligger i å finne en balanse mellom å tråkke over etiske grenser, utfordre egen integritet, eller få en uønsket distanse.

1.3 Material

Feltarbeidsmaterialet består av ett intervju gjort med pastor Lars Tore Jørgensen, og notater fra deltakende observasjon gjort på åtte søndagsmøter, samt fem dager på en festival arrangert av Jesus Church sommeren 2010. I tillegg til taler fra møtene jeg har deltatt på, inneholder materialet elleve taler lastet ned fra menighetens egen internettside. Gjennom taler på møter og festival kommer flere gjestetalere til orde. Da talerne er invitert av menigheten, går jeg ut ifra at menigheten sentralt står for de standpunkter som formidles. Jeg har dermed forholdt meg til disse kildene på lik linje med menighetens egne pastorer.

Supplerende til materiale samlet på feltarbeid, er en informasjonsbrosjyre for nye medlemmer benyttet. Dette er et 13 siders dokument som beskriver menighetens teologi og visjon. Menighetens og andre relevante organisasjoners internettsider, samt intervjuer og artikler i diverse media legges også til grunn, samt selvbiografier skrevet av hovedpastorene; Stephan Christiansens *JesusRevolusjonær* og Anne Christiansens *Love Story. En vanlig norsk jentes møte med Den Store Kjærligheten*.

Av menighetens medlemmer og ansatte, kommer Stephan Christiansen, Anne Christiansen og Lars Tore Jørgensen til orde i denne oppgaven, sistnevnte gjennom intervju. Man kan innvende at intervjumaterialet er av begrenset art, men oppgaven baserer seg ikke på intervjumateriale ettersom annet stoff fra observasjon og taler har vært tilstrekkelig i forhold til oppgavens problemstillinger. Intervjuet, som var åpent og lite strukturert uten intervjuguide, var i utgangspunktet tiltenkt en informativ presentasjonsrolle, men viste seg likevel å være svært innholdsrikt og interessant. Det har dermed blitt brukt som utfyllende og oppklarende der det har vært behov.

⁴⁴ Kathrine Pettersen.” Feltarbeid i et kjønnssegregert samfunn” i *Kulturvitenskap i felt*, 196

1.4 Oppgavens struktur

I og med at Jesus Church i liten grad er behandlet i vitenskapelig arbeid, vil en stor del av oppgaven omhandle hvem og hva Jesus Church er som menighet. Kapittel 2, *Jesus Church*, gir enn innledende presentasjon av menighetens bakgrunn og historie, samt teologiske og etiske standpunkter. En redegjørelse for menighetens organisatoriske oppbygning, tilbud og aktiviteter, samt andre foretak tilknyttet menigheten, vil også presenteres her.

En mer inngående teoridel omhandlende modernitet og postmodernitet er nødvendig i forståelsen av Jesus Church i sammenheng med samtidens strømninger og tendenser. Kapittel 3, *Kulturelle aspekter: samtidens postmoderne kultur*, omhandler dette og tar opp flere temaer: sekularisering og desekularisering, medkultur og motkultur, i tillegg til de store temaer: det moderne og det postmoderne.

Videre følger kapittel 4, *Religion i dagens Norge*, som tar for seg de religionsformer som kan knyttes til Jesus Church, og som representerer store deler av det norske religiøse landskapet. Pinsebevegelse og trosbevegelse vil beskrives inngående, i tillegg til nyreligiøsitet og spesielt New Age. Fundamentalistisk religion vil også presenteres i dette kapitlet.

Oppgavens analytiske del er delt opp i to kapitler. Den første analysedelen, kapittel 5, heter *Jesus Church – mer enn en pinsemenighet*, og går i dybden av de religionsstrømninger som finnes i menigheten. Kapitlet analyserer hvilke trekk fra pinsebevegelsen som er fremtredende, men går særlig i dybden av de elementer av trosbevegelse jeg mener å se i Jesus Church. Også her vil eventuelle fundamentalistiske trekk kommenteres. Denne analysedelen søker å besvare de deler av problemstillingen som omhandler Jesus Church som menighet.

Kapittel 6, *Jesus Church og samtiden*, er den andre og siste analysedelen, og søker i hovedsak å svare på hovedproblemstillingen i oppgaven, som kommer frem i oppgavens tittel; hvorvidt og hvordan Jesus Church er et produkt av vår tid. Her vil sentrale kulturelle trekk i samtiden bli forsøkt belyst gjennom menigheten. I tillegg drøftes hvorvidt man kan se likhetstrekk mellom Jesus Church og New Age, og hva dette i så fall kan si om tiden vi lever i. Oppgaven avsluttes med kapittel 7, *Avsluttende betraktninger*.

2. Jesus Church

2.1 Jesus Church - en presentasjon

Jesus Church er en menighet i Oslo med 170 medlemmer.⁴⁵ Den ble stiftet av blant andre Anne og Stephan Christiansen i år 2000, og ekteparet er i dag fortsatt hovedpastorer. Arnvid Løvbukten står oppført som administrasjonspastor, Ann Rosita Vassbotn som ungdomspastor og Lars Tore Jørgensen som medpastor.⁴⁶ Menigheten har en forholdsvis ung medlemsmasse med medlemmer hovedsakelig i aldersgruppen 18 til 40 år. I 2004 ble Jesus Church en del av Pinsebevegelsen, en paraplyorganisasjon for pinsemenigheter i Norge.

Menigheten har lokaler i Oslo sentrum, i det de kaller JesusHuset i Kongensgate, der administrasjonen og lederstaben holder til. Andre kristne organisasjoner, som på ulike måter har tilknytning til menigheten, holder også til i JesusHuset; den nyoppstartede kristne tv-kanalen Kanal 10, Jesus Revolution, Ny Generasjon og JesusKvinner.⁴⁷ Det sentrale menighetsarbeidet består av søndagsgudstjenester, kalt Sunday Celebration, og mindre fellesskap fordelt rundt om i lokalmiljøene, kalt House Church. Sunday Celebration foregår i lokalet Ballroom⁴⁸ i Nedre Vollgate 11, mens bønnemøter og menighetsfester arrangeres i JesusHuset. Menigheten har et eget ungdomsarbeid kalt JU – JesusUngdom.⁴⁹ I tillegg til aktivitetene beskrevet nedenfor arrangerer menigheten også JesusFestival hver sommer i Ekeberghallen i Oslo.

2.1.1 Sunday Celebration

Sunday Celebration er gudstjenesten i Jesus Church. Møtet begynner klokken 17, holdes hver søndag og varer i omlag to timer. Menighetens egne pastorer preker på de fleste søndager, men de har også gjestetalere, som for eksempel amerikanske Lisa Bevere (30.05.2010),

⁴⁵ <http://pinsebevegelsen.no/sider/tekst.asp?side=382>.

Menighetens oppfatning av medlemmer er imidlertid en annen. Lars Tore Jørgensen sier i et intervju 23. november 2010 at medlemmer for dem er de som jevnlig er i menigheten og som deltar på aktivitetene. Selv om de får økonomisk støtte for offisielle medlemmer, og er avhengige av dette, er deres egen oppfatning av hvem som er medlemmer, viktigere enn fylkesmannens.

⁴⁶ <http://www.jesuschurch.no/w/hvem-er-vi/menighetens-pastorer/>

⁴⁷ <http://www.jesuschurch.no/w/jesushuset/>

⁴⁸ Ballroom er et utested og utleielokale i Oslo sentrum.

⁴⁹ I tillegg til JU, driver menigheten en danseskole som heter Reflect, en frikirkelig konfirmasjonsundervisning kalt Tentro, samt barnetilbudet JesusKids som arrangeres parallelt med Sunday Celebration.

Øystein Gjerme fra Kristkirken i Bergen (08.11.2009 og 05.12.2010) eller Carl Gustav Severin fra Livets Ord i Sverige (21.11.2010). Lars Tore Jørgensen estimerer at det er rundt 250 tilstede ved gudstjenestene.⁵⁰ En vanlig gudstjeneste begynner med lovsang med fullt band og fem-seks sangere. Som oftest vil dette være én gutt (lovsangslederen) og resten jenter. De synger sanger på norsk og engelsk som har et populærmusikalsk preg. Etter noen sanger vil en møtevert ønske velkommen og gi eventuelle beskjeder, i tillegg til å oppfordre og utfordre før kveldens kollekt, som går til menighetens arbeid.⁵¹ Etter kollekten synges det mer før prekenen, som gjerne varer fra 45 minutter til en time. Taleinnholdet styres ikke av kirkeårets tekster, men i form av at taleren snakker om det han eller hun ønsker, eller i henhold til en talerekke lagt opp av menigheten. Talerekken kan være basert på enten bibeltekster eller tema. For eksempel hadde Stephan Christiansen en talerekke vårhalvåret 2010 der han systematisk hver søndag gikk gjennom Peters første brev, mens han i november 2010 hadde en talerekke som het ”Du-jeg-vi-oss?!” som omhandlet parforhold, samliv og seksualitet, og der tema, men ikke tekstene, var bestemt. Etter talen vil det normalt være mer sang og bønn, samt oppfordring til forbønn og velsignelse for ulike ting, avhengig av hva tema for gudstjenesten har vært. I denne avsluttende delen av gudstjenesten blir besøkende oppfordret til, dersom vedkommende ønsker, å bli ”bedt med til frelse”, der han/hun får forbønn for å bli frelst.

2.1.2 House Church

Menigheten beskriver seg selv som en ”tovinget menighet”, der både det store fellesskapet på søndager, men også mindre fellesskap i løpet av uka, er viktig. Selv kaller de de mindre fellesskapene for ”urbane oaser spredt over hele byen”.⁵² Hver uke møtes medlemmene i hverandres hjem til House Church. Dette er mindre fellesskap der bønn, samtale og mat står i sentrum. Gruppene er plassert rundt i Oslos bydeler, og man plasseres i gruppe ut fra hvor i byen man bor. Pr. november 2010 var de fleste bydeler representert med ulike House Church-grupper.

⁵⁰ Intervju, 23.11.2010

⁵¹ I situasjoner der kollekten går til andre formål, samles det inn penger to ganger, slik at det alltid samles inn til menighetens eget arbeid.

⁵² Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, side 106

2.1.3 I JesusHuset

Jesus Church har sin administrasjon og ukentlige aktiviteter i JesusHuset. Flere andre kristne virksomheter holder også til her, og alle har til en viss grad samarbeid med og tilknytning til menigheten.⁵³

2.1.3.1 Ny Generasjon

Ny Generasjon ble stiftet i 1996 av Stephan Christiansen og er et tverrkirkelig kristent skole- og studentarbeid. På Jesus Church sine hjemmesider presiseres det at organisasjonen er frittstående og en av leietagerne i JesusHuset.⁵⁴ Samtidig er organisasjonen tilknyttet Jesus Church ved at de deler lokaler, har ansatte med verv og arbeidstid begge steder, og ved at stifteren av organisasjonen og nå formann i landsstyret, er hovedpastor i Jesus Church, Stephan Christiansen.

Organisasjonen begynte sitt arbeid i Norge, men har ekspandert til store deler av Europa, og finnes i dag 21 land.⁵⁵ I januar 2010 stod organisasjonen oppført med ca 2000 medlemmer fordelt på alle landets fylker med grupper fordelt på ca 100 skoler og studiesteder. Frivillige grupper fungerer som møteplasser for kristne med et misjonsengasjement. Ny Generasjon sentralt bistår de frivillige gruppene med materiell, støtte og ressurser. Organisasjonens øvrige virksomhet består av ungdomsleire, ledertreningsseminarer, utgivelse av nyhetsbrev, samt ulike konferanser og festivaler.⁵⁶

Stephan Christiansen beskriver i sin selvbiografi *JesusRevolusjonær* oppstarten av organisasjonen som et ønske om å spre evangeliet og nå ut til ungdom. Den første studentgruppa, da kalt Ny Generasjon Studenter, ble stiftet på Universitetet i Oslo i 1993 via en delvis nedlagt cellegruppe i regi av Oslo kristne senter (OKS). Ekteparet Christiansen tilhørte OKS på denne tiden. Åpningsmøtet ble ledet av Åge Åleskjær, pastor i OKS, som holdt en preken som het ”Nei til religion, Ja til Jesus”. Selv om arbeidet Ny Generasjon formelt ble stiftet i 1996, betegner Christiansen selv denne studentgruppa som den aller første studentgruppa i Ny Generasjon.⁵⁷

⁵³ JesusHuset er en bygård med mange rom. Flere av virksomhetene, særlig Jesus Church, Ny Generasjon og JesusRevolution benytter de samme rommene, og flere medarbeidere jobber flere steder parallelt.

⁵⁴ <http://jesuschurch.no/jesushuset/>

⁵⁵ <http://www.nygenerasjon.no/about-2/historie/>

⁵⁶ <http://www.nygenerasjon.no/about-2/fakta/>

⁵⁷ Stephan Christiansen. *JesusRevolusjonær*. (Skjetten: Hermon, 2003), 104, 105

2.1.3.2 Jesus Revolution

Jesus Revolution (JR) er en evangeliseringsorganisasjon som fokuserer på ungdom. Organisasjonen sender misjonsteam med ungdom ut i verden, og turene strekker seg fra uker til år.⁵⁸ De driver samtidig en misjonsskole og har sommerteam på steder som varierer fra år til år. JR ble stiftet i 1997 av Anne og Stephan Christiansen. Jesus Church ble i sin tid stiftet innenfor Jesus Revolution, men fra 1. januar 2004 har menigheten og JR formelt vært adskilt,⁵⁹ selv om Jesus Church beskrives som JR sin ”hjemmemenighet”.⁶⁰ Stephan Christiansen beskriver bevegelsen som en gruppe som ”består av unge mennesker som arbeider idealistisk for å gi evangeliets budskap om håp, kjærlighet og fred til andre ungdommer.”⁶¹

I 2010 endret organisasjonen funksjon ved at alle kontorer i Europa ble lagt ned og lederne sentrert i Norge. Samtidig som de selv har kampanjer og andre evangeliseringsmøter, har de gjort JR-konseptet med undervisning, evangeliseringsverktøy og musikkpakker tilgjengelig for lokale menigheter i Norge og resten av verden. I tillegg har Stephan Christiansen gått av som leder, og Paul Hockley har tatt over.⁶² Visjonen de i dag oppgir, er å gi ”evangeliet til ungdom i verden gjennom Jesus Revolution grupper i den lokale menigheten som preker Kristus og gjør disipler.”⁶³

2.1.3.3 JesusKvinner

JesusKvinner er et norsk arbeid, startet i 2003 av blant andre Anne Christiansen. Visjonen de legger til grunn er ”en mobilisering av jenter i alle aldre til byggingen av Guds rike i hjem og familie, samfunnsliv og menighetsliv”. Bevegelsen har hovedkontor i JesusHuset, men har lokale engasjementer over store deler av landet. I dette arbeidet er ikke menighetstilknytning i fokus, men kvinner fra mange ulike denominasjoner og i alle aldre møtes til lokale gruppesamlinger eller større konferanser. I tillegg til samlingene, utgir bevegelsen ”JK”, et magasin som gis ut seks ganger i året.⁶⁴

2.1.3.4 Kanal 10 Norge

Kanal 10 Norge er en kristen, nyoppstartet tv-kanal som leier lokaler i JesusHuset. Kanalen er opprinnelig svensk, men startet høsten 2010 også i Norge. Kanalen har tilknytning til Jesus

⁵⁸ <http://www.jesuschurch.no/w/jesushuset/>

⁵⁹ Notis i DagenMagazinet (nå Dagen), ”Skiller Church og Army”

⁶⁰ <http://www.jesuschurch.no>

⁶¹ Kommentar i Dagbladet, ”Sektleder, utnytter, løgner?”

⁶² Artikkel i DagenMagazinet (nå Dagen), ”Gir seg som internasjonal leder”

⁶³ <http://jesusrevolution.com/nb/om-jr/historie-og-visjon/>

⁶⁴ <http://jesuskvinner.no/om-oss/bakgrunn/>

Church gjennom lokalene, men også gjennom å være praksisplass for bibelskolen TBBMI, som beskrives under. Opptak fra JesusFestivalen sommeren 2010 vises på kanalen. Kanal 10 beskrives på sine hjemmesider som en tverrkirkelig kanal som ” skal vise evangeliet slik det formidles fra hele kristenheten - Fra Den Norske Kirke og til Trosbevegelsen - og alt der i mellom.”⁶⁵ Samtidig uttrykker de et ønske om å være en profetisk røst i tiden, basert på Den hellige ånds ledelse, i tillegg til å vise støtte til ”det jødiske folket og landet Israel”⁶⁶

2.1.3.5 TBBMI

Bibelskolen TBBMI (Troens Bevis Bibel og Misjons Institutt) ble opprinnelig grunnlagt av Aril Edvardsen i 1968, og holdt til i Sarons dal, tilknyttet Troens Bevis Verdens Evangelisering. Skolen har ikke lokaler i JesusHuset, men er likevel lagt under Jesus Church sitt styre, etter at Edvardsen ønsket at ekteparet Christiansen skulle lede skolen videre i 2008. Det første året i Oslo benyttet skolen lokaler i JesusHuset og hadde undervisningen i Salemkirken på Grünerløkka i Oslo, men har nå flyttet til lokaler på Sjømannsskolen. På TBBMIs hjemmeside informeres det om at rundt 2000 mennesker siden oppstarten har utdannet seg ved skolen.⁶⁷ Per 1. desember 2010 står Stephan Christiansen oppført som rektor og Anne Christiansen som styreleder.⁶⁸

Den toårige bibelskolen gir undervisning i bibel og teologi, men er også sterkt engasjert i misjonsutrustning og mottakelighet for åndelig kraft hos den enkelte elev. På skolens nettside skriver de blant annet om sin visjon at ”det dreier seg om å sette seg i forbindelse med miljøer der den åndelige temperaturen er høy, der fellesskapet er formgivende, der utfordringen er sylskarp, bønner inderlig og undervisningen målrettet.”⁶⁹

Skolen har flere linjer. Første året er felles for alle og kalles ”Bibel- og misjonslinjen”. Elever på det andre året kan velge mellom ”forkynner- og misjonslinjen” eller ”media og kommunikasjon”.⁷⁰ I løpet av de to årene er det lagt inn praksis, som de kaller tjeneste. Tjenesten kan utføres som misjonsreiser, eller hos lokale menigheter, men skolen legger opp til at tjenesten gjøres hos Jesus Church, Jesus Revolution, Ny Generasjon, JesusKvinner eller Kanal 10 Norge.⁷¹ Gjennom tjenesten skolen legger opp til, ser man de nære båndene mellom de forskjellige organisasjonene. Listen over ansatte ved skolen tydeliggjør også tilknytningen.

⁶⁵ <http://www.kanal10norge.no/p/kontakt.html>

⁶⁶ http://www.kanal10norge.no/p/visjonen_12.html

⁶⁷ <http://tbbmi.no/about-tbbmi/history>

⁶⁸ <http://tbbmi.no/about-tbbmi/vision-and-values/>

⁶⁹ <http://tbbmi.no/about-tbbmi/vision-and-values/>

⁷⁰ <http://tbbmi.no/school/>

⁷¹ <http://tbbmi.no/ministries/>

I henhold til TBBMIs hjemmesider, er Stephan Christiansen ”rektor for TBBMI, grunnlegger og pastor i Jesus Church, grunnlegger og styreformann i Jesus Revolution, grunnlegger av Ny Generasjon og formann i dets internasjonale styre.” Anne Christiansen er ”grunnlegger og pastor i Jesus Church, grunnlegger og styremedlem i Jesus Revolution, grunnlegger og daglig leder i JesusKvinner og styreleder i TBBMI.” Ann Rosita Vassbotn er ”misjonsleder i Jesus Revolution, erfaren teamleder og lærer, profesjonell danser og koreograf gjennom mange år, ungdomspastor i Jesus Church siden 2004.” Lars Tore Jørgensen ”jobber til daglig som medpastor i Jesus Church og leder for studentarbeidet i Ny Generasjon”⁷², og forteller i et intervju at han også underviser ved skolen.⁷³

2.2 Innledende om teologi, trossyn og etikk

Vi tror på en menighet der nådegavene er i funksjon. Profetisk tale, tunger og tydninger til menighetens oppbyggelse. Guds kraft demonstrert gjennom tegn, under og mirakler. Helbredelse og befrielse er en del av den troendes oppdrag. En menighet som elsker Guds Ord og som har et liv hvor Guds Ord er den høyeste autoritet, i motsetning til enhver tids rådende verdenstrender. Vi vil ha en menighet som lever i bønn, som elsker å komme sammen for å be, og som våker over menighet, by og land ved sine bønnen.⁷⁴

2.2.1 Teologi

Jesus Church er en pinsemenighet som tror på en treenig Gud, og som praktiserer det de ser som urkristendom, med tungetale og benyttelse av andre nådegaver som profetier, helbredelse og mirakler. De praktiserer en bokstavelig tolkning av Bibelen som ”er Guds inspirerte ord og Guds åpenbarte vilje”, der de tror på ”alt Guds ord”⁷⁵, i tillegg til å ha en forventning om Jesu snarlige tilbakekomst.⁷⁶ Selv om dette er innhold som betegner pinsebevegelsen som helhet, mener pastor Lars Tore Jørgensen at Jesus Church er slik den er, uavhengig av sin tilknytning til pinsebevegelsen. I følge ham har menigheten sitt uttrykk basert på det de ser som den opprinnelige formen for kristendom og den de ønsker å praktisere. Deres medlemskap i norsk pinsebevegelse har dermed i følge Jørgensen ikke hatt stor betydning for menighetens trosgrunnlag og -uttrykk. Et menneske frelses i følge menigheten ved at man personlig tror at

⁷² <http://tbbmi.no/about-tbbmi/teachers/>

⁷³ Intervju, 23.11.2010

⁷⁴ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 104

⁷⁵ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

⁷⁶ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

Jesus døde og stod opp igjen, og at man høyt bekjenner Jesus som sin herre. Etter dette kan man, og bør man, døpes, noe som skjer ved full neddykkelse. Ethvert kristent menneske kan også motta åndsåp, som vil si å døpes i Den hellige ånd. Tungetale sees som det første ytre tegnet på åndsåpen, og betegnes som en av nådegavene, vektlagt sammen med andre nådegaver som helbredelse og profetier, som uttrykk for hvordan Gud, gjennom Den hellige ånd, virker gjennom kristne og hvordan Den hellige ånd er Guds kraft i verden. I følge menigheten har ”alle kristne fått helbredelse gjennom Jesu forsoning (...) [og] menigheten praktiserer derfor bønn for syke.”⁷⁷ En dualistisk tankegang, der den onde (djevelen) også har sin naturlige plass, betegner menigheten. Det finnes et ondt motstykke til den gode Gud, og det er slik man forklarer hvorfor verden er som den er. I forbindelse med Den hellige ånds kraft og helbredende muligheter, utøver de ”befrielse fra onde ånder.”⁷⁸

Som navnet tilsier, er Jesus Church opptatt av Jesus. Benevnelsen ”Jesus” erstatter i mange tilfeller ”Gud”. Et eksempel er deres beskrivelse av hensikten med menigheten: ”Kjenne Jesus, Etterfølge Jesus, Lede til Jesus, Fellesskap i Jesus, Tilbe Jesus”.⁷⁹ Den hellige ånd har også en sentral plass. Særlig gjelder dette i forhold til Ånden som premissleverandør for uttrykksformene menigheten i stor grad bygger på. Både tungetale, tolkning av tungetale, helbredelser og profetier er eksempler på dette. Blant annet hadde profetier stor innvirkning på avgjørelsen om å melde seg inn i Pinsebevegelsen. Stephan Christiansen har uttalt at Gud talte til ham over lengre tid om at dette var noe han måtte gjøre: ”Allerede i 2002 begynte Gud å tale til meg, og jeg skjønte vel ikke helt hva det betydde. Men på sensommeren 2003 kom Gud på nytt og ba oss gå med i pinsebevegelsen.”⁸⁰ Åndens nærvær hos de troende og i gudstjenester og andre samlinger, preger menigheten, den enkeltes trosliv og hvordan man agerer utad. Dette vil beskrives nærmere i avsnittet om trossuttrykk.

2.2.2 Etikk og moral

Som resultat av en streng bibelforståelse og et mål om leve etter denne, følger strenge etiske og moralske leveregler. Det er gjerne i denne forbindelse at forskjellen mellom menighet og storsamfunn er størst og ønsket om endring fra menighetens side er sterkest. Det snakkes for eksempel om ”moralsk forfall” og ”avkristning av Norge”, og motivasjonen for å være

⁷⁷ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

⁷⁸ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 110

⁷⁹ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 103

⁸⁰ <http://www.kommunion.no/index.cgi?art=5810>

tydelige i samfunnsspørsmål og fortelle mennesker om Jesus, er ikke bare å frelse flest mulig, men også å se endring i samfunnet som helhet.

Stephan Christiansen prekte høsten 2010 over temaene seksualitet og ekteskap i prekenserien ”Du-jeg-vi-oss?!”. I en av talene snakket han om å vente med sex til man er gift og om hvordan det kristne ekteskapet er en foretrukket måte å leve livet på: ”Å lengte etter sin elskede. Å vente på sin elskede. I tiden vi lever i, er vi ikke så gode på å vente. I dag hører man at man skal oppleve og møte behovene så snart som overhodet mulig. Så kort avstand mellom behov og trang og lystens oppfyllelse. Noe av det vakreste i høysangen er det å *vente*.”⁸¹ Dette eksempelet viser en mer restriktiv holdning til sex enn normen i storsamfunnet. Menigheten skiller seg blant annet ut ved ikke å ha homofile som ansatte medarbeidere eller i lederverv⁸², og man ønsker at man kun skal gifte seg én gang.⁸³ De er i tillegg mot samboerskap, noe som kommer til uttrykk i Stephan Christiansens blogg, der han skriver i forbindelse med kristnes reaksjoner på ungdomsprogrammet *Trekant* på NRK, at det er viktig at vi som kristne reagerer på nedbrytende foreteelser, slik som i eksempelet med Nrk’s program «Trekant.» Men dersom dette ikke blir ledsaget av en like stormfull protest mot kristne lederes aksept av samboerskap, har vi ingen troverdighet.⁸⁴

Motforestillingene kommer også til uttrykk i et intervjuet med Lars Tore Jørgensen, som nevner samboerskap som eksempel på saker enkelte biskoper ikke tar like alvorlig som andre saker i Bibelen.⁸⁵

2.2.3 Trosuttrykk

Budskapet er uforanderlig og hellig, men innpakningen kan forandre seg. Vi drømmer om å få kommunisere med denne generasjonen på en måte som den forstår. Vi ønsker å sette ting på agendaen som treffer byens mennesker i hjertene, og som lar Ordet bli kjøtt i deres hverdag. Derfor vil vi være innovative, kontemporære, kreative og nyskapende. (...) Vi bygger en ny menighet for en ny generasjon.⁸⁶

⁸¹ Preken, 14.11.2010.

⁸² Stephan Christiansen til Dagbladet 26.05.2005, der han sier at ”homofile er velkomne hos oss på møtene, men de kan ikke være ansatte medarbeidere eller ha lederverv. Det strider mot Guds ord.” Se Dagbladet, ”Knyttes til omstridt sektmiljø”.

⁸³ På JesusFestivalen ble det for eksempel formidlet at skilsmisse ikke er et alternativ.

⁸⁴ <http://stephanchristiansen.com/indre-og-ytre-misjon/>

⁸⁵ Intervju, 23.11.2010

⁸⁶ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 105

Jesus Church er en pinsemenighet med et karismatisk uttrykk. Dette innebærer at medlemmenes tro kommer særlig til uttrykk gjennom spontane ytringer som hallelujarop, amenrop, tungetale, profetiske ord, samt følelsesmessige ytringer som gråt, latter og dans. I tilbedelsen står en gjerne oppreist, og mange står med løftede hender. I enkelte tilfeller blir man også oppfordret til å løfte sine ”hellige hender”.⁸⁷ Talene er gjerne også karismatiske i den betydning at taleren er suggererende, jager opp stemningen og kan avbryte seg selv med utrop som ”Halleluja!” ”Takk Jesus!” eller ”Amen!”. I slike situasjoner får gjerne taleren svar fra tilhørerne. Sentralt i denne form for trosuttrykk er fokus på Den hellige ånds tilstedeværelse, og at det er Ånden som egentlig styrer møtene. Gjennom Ånden er Gud tilstede i hvert enkelt menneske; man får personlige trosopplevelser knyttet til Ånden gjennom følelser av Guds nærvær eller utbrudd av eksempelvis tungetale eller gråt. En tankegang om Gud som virkende, vises ved å legge kveldens tema og talens innhold ”på talerens hjerte”. På denne måten er både møtets innhold og gang, men også de personlige opplevelser knyttet til gudstjenesten, styrt av Guds selv. For å tydeliggjøre dette er bønn et sentralt element i møteformen, og man ber gjerne en bønn tidlig i møtet om at både innhold og tilhørere skal ”legges i Guds hender”.

Møteformen i menigheten er moderne, med oppdatert lyd- og lysutstyr, lite eller ingen liturgi, sanger med populærmusikalske melodier, men med et kristelig innhold. Dette er helt bevisst, i følge Lars Tore Jørgensen, ved at man kombinerer et mange tusen år gammelt budskap, som i hans øyne er tidløst, med et moderne uttrykk for å nå flest mulig mennesker:

Derfor kan Jesus Church ha en viss form for uttrykk som kan være i endring, i forhold til hvordan ting ser ut reint i forhold til form. At det budskapet som formidles, det er det samme. Og da tror jeg at det er noe som er veldig stabilt, som står fast og er uforanderlig. At det er et budskap da, som har vist seg å holde gjennom mange tusen år. Og som vi ikke ser noe grunn til å verken forbedre eller forandre. Men(...) i type form, så må en endring skje, for at det er nødvendig for å kunne kommunisere verdens viktigste budskap. At man må kunne vær liberal på den måten, at man kan være fleksibel i måten ting blir gjort på.⁸⁸

2.2.4 En misjonsmenighet

”Kristen tro og samfunnsengasjement går hånd i hånd. (...) Vi skal ikke bare observere, men agere!”⁸⁹ Jesus Church er en menighet som er opptatt av å synes i Oslo, og som vil forholde

⁸⁷ Observasjon gjort ved JesusFestivalen, 12.08.2010

⁸⁸ Intervju, 23.11.2010

⁸⁹ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 105

seg aktivt til og ønsker å endre byen. Samfunnsengasjementet innebærer motstand mot politiske avgjørelser, samt et ønske om å ”kristeliggjøre” landet, og endre det til noe de mener er bedre. Et hovedmål i denne sammenheng er ikke bare å forbedre samfunnet, men også å frelse flest mulig mennesker. Som beskrevet tidligere i kapitlet, er menigheten knyttet til andre organisasjoner i JesusHuset. Gjennom virksomhetenes tilstedeværelse og tette bånd til menigheten for øvrig, ser man et gjennomgående sterkt fokus på misjon og evangelisering. Misjoneringen er både aktuell nasjonalt og internasjonalt. Lokalt ser man det tydelig da menigheten ønsker å være en ”misjonsbase” og ”et evangelistisk redskap som gjør Jesus tilgjengelig for Oslos innbyggere.”⁹⁰ Et eksplisitt samarbeid for å nå flest mulig beskrives også i forbindelse med strategien til menigheten som misjonsbase, der både Jesus Revolution og New Generation International nevnes som misjonsnettverk som benyttes.⁹¹

2.3 Jesus Church som organisasjon

2.3.1 Styreform

I likhet med Den hellige ånds betydning for åndslivet for det enkelte menneske og menighet, har Ånden betydning for menighetens styreform. Menighetens pastorer har ulike ansvarsområder, og disse har opplevd et kall til sin tjeneste. I følge Ane Fossum har menigheten også en stab på fem personer, som har ansvar for blant annet forkynnelse, ledersamlinger, tilretteleggelse for søndagsmøter, undervisning, økonomi, studentarbeid og koordinering av arbeid med House Church.⁹²

Gjennom sin sterke tro på Den hellige ånds makt, er det ikke tilfeldig hvem som er ansatt. De tror at Gud på den måten styrer hvordan menigheten er organisert og administrert. Demokratiske prosesser i for eksempel pastoransettelser er dermed ikke vektlagt. Menigheten vektlegger også sterke relasjoner mellom ledelsen og Den hellige ånd i den daglige administrasjonen. Som de skriver i informasjonsbrosjyren til nye medlemmer, kaller ”Gud (...) og utrunder tjenestegaver som ledes av Den Hellige Ånd. Drømmer og visjoner er Den Hellige Ånds språk. Derfor må lederskapet leve avhengig av Guds åpenbaring og Åndens visdom. Bønnens og Ordets tjeneste er en forutsetning for dette.”⁹³

⁹⁰ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 103, 104

⁹¹ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 107

⁹² Ane Fossum. *Da jeg møtte Jesus. Omvendelsesberetninger i en kristen karismatisk kontekst.* (Oslo: Universitetet i Oslo, 2008), 41

⁹³ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 106

Dette kapitlet har gitt et innblikk i Jesus Church som menighet. Det neste kapitlet vil presentere kulturelle aspekter i Norge i dag, som Jesus Church er en del av. Særlig vil en moderne/postmoderne kultursituasjon i kombinasjon med religiøse bevegelser i samtiden redegjøres for.

3. Kulturelle aspekter: samtidens moderne/postmoderne kultur

3.1 Innledning

Dette kapitlet vil gjøre rede for sentrale deler av diskursen omkring den moderne og den postmoderne kulturen, og dens konsekvenser for religiøse grupper og religiøsitet. I første del behandles modernitet og sekularisering etterfulgt av postmodernitet og -modernisme. Kapitlet avsluttes med spørsmålet om hvorvidt oppblomstringen av religioner og religiøs tilhørighet i dag kan forklares med kompensasjonsteori.

3.2 Modernitet

Modernitet er en betegnelse på en periode i hovedsakelig det vestlige samfunnet over flere hundre år. Begrepet stammer fra det latinske *modernus* som var en betegnelse på overgangen fra hedensk til kristen tid på 400-tallet, og betyr *den nye tiden*. Perioden står for en endring i tenkemåter og samfunnsstrukturer. Det skilles gjerne mellom *modernitet*, som betegner økonomi og sosiale strukturer, og *modernismen*, som betegner de kulturelle former,⁹⁴ og som er en betegnelse på en nyere retning. Otto Krogseth benytter et tredje begrep: *modernisering*, som han beskriver som rasjonalisering, pluralisering, differensiering og individualisering.⁹⁵

Perioden representerer en overgang til rasjonalitet og en rasjonell tenkemåte. Samtidig ser man i samme periode spenninger mellom fornufts- og opplysningstro på den ene siden og en mer romantiserende tankegang på den andre. Som vi vil komme tilbake til senere, kan den senere postmodernismen forstås både som en videreføring av og en reaksjon mot det moderne prosjektet. Men om man forholder seg til denne indre spenningen, kan den postmoderne reaksjonen også sees som en radikaliseringsprosjekt; en radikaliseringsprosjekt i det moderne opplysningsprosjektet.⁹⁶

⁹⁴ Grace Davie. *The Sociology of Religion*. (London: Sage Publications Ltd, 2007), 89

⁹⁵ Otto Krogseth. "Moderne – Postmoderne - Antimoderne", 7

⁹⁶ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 96

3.2.1 Sekularisering

Sekularisering er ifølge den yngre Peter Berger ”prosessen der sektorer i samfunn og kultur fjernes fra religiøse institusjoners og symbolers herredømme.”⁹⁷ Modernitet og sekularisering hører sammen og er dialektisk avhengig av hverandre. Berger forklarer dette med pluralisering. Alternative religioner konkurrerer med monopolistiske og eldre tradisjoner i et pluralisert samfunn. De eldre tradisjonene vil nødvendigvis miste hele eller deler av sin posisjon og blir på den måten en del av sekulariseringen. Dermed blir pluralisering en pådriver for - i tillegg til å være en del av, moderniseringsprosessene i verden, og er på denne måten en nøkkel til å forstå det dialektiske forholdet mellom modernisering og sekularisering.⁹⁸ Steve Bruce er, sammen med den yngre Berger, en av de klassiske sekulariseringsteoretikerne. Han ser sekularisering som en fundamental prosess som begynte med reformasjonen og dens individualisme og rasjonalitet: ”Individualism threatened the communal basis of religious belief and behaviour, while rationality removed many of the purposes of religion and rendered many of its beliefs implausible.”⁹⁹

Peter Berger var tidligere i sin forskerkarriere tilhenger av klassiske eller såkalte sterke eller halvsterke sekulariseringsteorier, og så for seg at sekularisering ville ende i religionenes definitive tilbakegang. Jo mer pluralisert samfunnet ville bli, desto mindre innflytelse ville religion ha i samfunnet, og mennesker ville være mindre religiøse privat. På 60- og 70-tallet var man i stor grad enige om at en konsekvens av modernitet og sekularisering nødvendigvis førte til at folk ville være stadig mindre religiøse.

Den klassiske sekulariseringstesen har imidlertid møtt motstand. Nils Gilje er blant dem som mener at sekulariseringsprosessen verken er unngåelig eller lineær. Derimot blir den stadig konfrontert med ”nye vekkellesbevegelser og sakraliserende mottendenser” og møter utfordringer i ”framveksten av NRB[nye religiøse bevegelser] og fundamentalisme”.¹⁰⁰ I hvilken grad man ser religion forsvinne i moderne, sekulære samfunn er samtidig knyttet til den religionsdefinisjon man opererer med. Dersom man benytter seg av en substansiell definisjon, vil såkalte ”sterke” eller ”halvsterke” sekulariseringsteorier, slik den unge Berger forfektet, gjerne være fruktbare, da begge forholder seg til eksklusive krav til substans eller innhold. Såkalte ”svake” og ”dialektiske” teorier beskriver ikke religiøs tilbakegang, men

⁹⁷ Peter Berger. *The Sacred Canopy: Elements of a Sociological Theory of Religion*. (Garden City, NY: Doubleday, 1967), 107

⁹⁸ Davie. *The Sociology of Religion*, 53

⁹⁹ Steve Bruce. *Religion in the Modern World: from Cathedrals to Cults*. (Oxford: Oxford University Press, 1996), 230

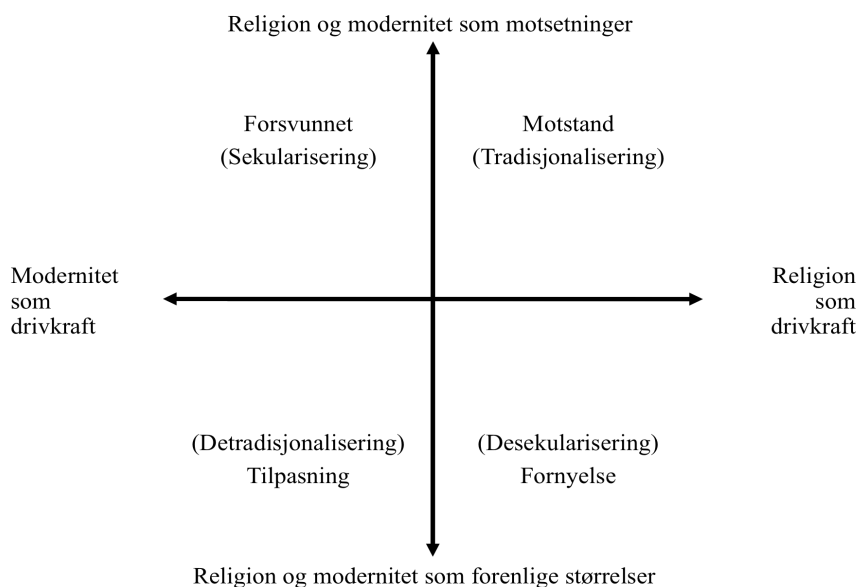
¹⁰⁰ Nils Gilje. ”Kap. 5: Sekulariseringstesens og dens kritikere. Det sivile samfunn og moderniseringens dialektikk.” i *Rapport. Norsk senter for forskning i ledelse, organisasjon og styring*. (9), 1996. ss 97-142, 137

snarere religiøs endring. De funksjonelle definisjonene fungerer best i de sistnevnte teorier ettersom man fokuserer på religionens funksjon og dermed innehar et videre perspektiv, som innebærer at sekulære fenomener som ivaretar religionens tradisjonelle funksjon, også kan regnes som religion.¹⁰¹

En grundig gjennomgang av sekulariseringsdiskursen er det ikke plass til i denne oppgaven. Det vil i denne omgang være tilstrekkelig å presisere at da oppgaven er basert på en funksjonell definisjonstype og samtidig undersøker Jesus Church som uttrykk for noe spesifikt samtidskulturelt, er det en svak eller dialektisk sekulariseringsmodell som legges til grunn for denne oppgaven. Den dialektiske modellen anerkjenner sekularisering på et materielt samfunnsmessig plan, samtidig som den åpner for resakraliserende motbevegelser på det kulturelle og individuelt meningsorienterte feltet¹⁰², og den belyser således de siste tiårs kulturtendenser og bakgrunnen for denne oppgaven.

3.2.2 Religiøse gruppers reaksjon

Religiøse grupper reagerer ulikt i møte med sin samtid. Morten Thomsen Højsgaard har laget en modell over hvordan religiøse organisasjoner forholder seg til det moderne og sekulariserte samfunnet.

¹⁰¹ Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 68, 69

¹⁰² Otto Krogseth. "Nyreligiositeten – i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering. Et kulturanalytisk perspektiv" i *Troen er løs. Bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiositet, nyreligiositet og kristen tro*. Redigert av L. G. Engedal og A. T. Sveinall. (Trondheim: Tapir Akademisk forlag, 2000), 34

På den ene siden står grupperinger som ser religion og modernitet som motsetninger. Disse yter enten motstand mot moderniseringen og fokuserer på tradisjonalisering, eller de godtar religionens tilbakegang eller endring og går inn for sekularisering. Her har førstnevnte kategori religion som drivkraft, mens sistnevnte drives av moderniteten.

På den andre siden finnes religiøse grupperinger som ser religion og modernitet som forenlige størrelser. Her har man på den ene siden de som tar en tilpassende rolle og går inn for detradisjonalisering og på den andre de som ønsker fornyelse og desekularisering. Også i disse grupperingene har førstnevnte religion som drivkraft, mens sistnevnte derimot ønsker å bevare moderniteten.¹⁰⁴

Man kan også mer spissformulert skille reaksjonsmåtene mellom verdensbekreftende, verdenstilpassende og verdensfornektende religiøsitet. Disse kategoriene er klarere skilt fra hverandre, og det er derfor vanskelig å plassere religiøse grupper kun innenfor én bestemt reaksjonsmåte. Samtidig representerer religiøse grupper i det moderne og postmoderne til en viss grad alle typene. I teorier omhandlende religiøse grupper som sekter, kirker, kulturer eller denominasjoner, er slike betegnelser på reaksjonsmåter og forhold til storsamfunnet sentrale elementer og avgjørende for hvilken kategori en bestemt religiøs gruppering plasseres i. Disse perspektivene vil presenteres og drøftes grundigere senere i oppgaven.

3.3 Postmodernitet og postmodernisme

Grace Davie karakteriserer *postmodernitet* som et samfunn preget av postindustrialisering, informasjonsteknologi, de-urbanisering, konsum og forbruk. *Postmodernismen*, de kulturelle formene av fenomenet, beskrives som fragmentering av det religiøse og sekulære narrative. Man har rom for det hellige i samfunnet, men på andre måter enn før. Ulike former for hellighet har sin plass i postmodernismen, gjennom for eksempel healing og alternativ medisin.¹⁰⁵

¹⁰³ M. T Højsgaard. "Moderne tider! Islam og kristendom i det moderne samfund belyst via internetmateriale" i *Islam, kristendom og det moderne*. Redigert av Lissi Rasmussen og Lena Larssen. (København: Tiderne skifter, 2004), 97

¹⁰⁴ M. T Højsgaard. "Moderne tider! Islam og kristendom i det moderne samfund belyst via internetmateriale", 97

¹⁰⁵ Davie. *The Sociology of Religion*, 90

Sosiolog og filosof Zygmunt Bauman beskriver postmoderniteten som ”flytende modernitet” og beskriver samfunnet som et sted der ingenting er fast, der alle gjør som de selv ønsker, der individualitet, valgfrihet og selvstendighet er tatt til det ekstreme, og der alt er relativt. Modernitetens overbevisning om den objektive sannhet er erstattet med en relativistisk tenkemåte der alt er mulig og der man ikke vet sikkert om noe.¹⁰⁶ I en artikkel i Morgenbladet beskriver han postmoderniteten som identitetsoppløsningens og valgforvirringens tilstand, der frihet slår over i virkelighet og mennesker er omstreifere og turister i sin egen verden. Det postmoderne er, hevder han, sammensvergelsen mot fjerne mål, livslange prosjekter, varige forpliktelser og uforanderlige identiteter.¹⁰⁷

Krogseth betegner i en artikkel postmodernitet som et hyperpluralistisk og hyperindividualistisk samfunn, der valg blir mer subjektive og selvkomponerte og der konsumet er i fokus, med en akseptasjon av et broket mangfold av livsmønstre og normsett.¹⁰⁸ Han har i boken *Pluralisme og identitet* fokusert på den postmoderne pluralismen, som han mener er sentral for å forstå den postmoderne kulturen og virkningene av den. Han siterer P. Wagner som sier at ”postmodernity rejects the idea of subjective foundations for human social life, including bases of universalist values, and stresses difference and plurality instead.”¹⁰⁹ Ifølge Krogseth stiller en seg åpen for en ”pluralitet av like gyldige stilarter, likeverdige paradigmer og inkommensurable språkspill. Resultatet blir en hyperpluralisme der modernitetens store fortellinger erstattes av et virvar av små mikrofortellinger.”¹¹⁰ For et individ med behov for rammer, kan dette være en belastning.

James Beckford beskriver postmodernismen som en avvisning av de positivistiske, rasjonalistiske og instrumentelle kriterier som for eksempel kriterier for sann kunnskap, som var typisk for modernismen. Forklaringen kan ligge i at når kunnskap og bevissthet om språk, medier og makt økes, og hvordan disse påvirker ethvert menneske bevisst og ubevisst, blir troen på sanser og fornuft som sannhetens sisteinstanser, redusert. I tillegg vektlegger han spontanitet, lekenhet og ironi, samt fragmentering og overflatiskhet som strømninger i samfunnet.¹¹¹

¹⁰⁶ Zygmunt Bauman. *Flytende Modernitet*. 2.utg (Oslo: Vidarforlaget, 2001)

¹⁰⁷ Bauman i artikkel i Morgenbladet. Her funnet i Krogseth. ”Moderne – Postmoderne - Antimoderne”, 10

¹⁰⁸ Krogseth. ”Moderne - Postmoderne - Antimoderne”, 8

¹⁰⁹ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 32

¹¹⁰ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 33

¹¹¹ James Beckford henvist til i Paul Heelas. ”Introduction: on Differentiation and Dedifferentiation” i *Religion, Modernity and Postmodernity*. Redigert av P. Heelas. (Oxford: Blackwell, 1998), 4. Se forøvrig Jan-Olav Henriksen. ”Religionens individualisering og retradisjonalisering” i *Forankring eller frikopling? Kulturperspektiver på religiøst liv i dag*. Redigert av T. Lund-Olsen og P. Repstad. (Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003), 31

På et generelt nivå kan man si at de store fortellingene moderniteten var tuftet på, har slått sprekker og mistet sin troverdighet. Dermed blir sannheten vaklende og individet mer overlatt til seg selv. Det relative får en sentral posisjon; man kan velge enten det ene eller det andre – det er ikke lenger klare normer og regler for hvordan man skal leve og tenke. Skillet mellom sant og usant, rett og galt og virkelighet og uvirkelighet er ikke lenger like klart som før.

3.3.1 Sekularisering versus desekularisering; samtidens dobbelthet

Dagens samfunn er preget av motsetninger. Som nevnt, mener noen forskere at det eksisterte en romantiserende strømning i moderniteten. Kanskje er de radikale motstrømningene til den postmoderne hypermoderniteten og hyperindividualiseringen en videreføring av modernitetsromantikken, eller kanskje en enklere forklaring ligger i et reaksjonsbehov.

Doppeltheten i samtidens Norge kommer for eksempel tydelig frem i problematikken rundt hvorvidt landet – og resten av verden – er sekularisert eller ikke, og hvorvidt mennesker er mindre religiøse i dag enn de var i tidligere tider. I denne sammenheng befinner Vesten og i særdeleshet det vestlige Europa, seg i en spesiell situasjon, da land i denne delen av verden er mer institusjonelt sekularisert enn i resten av verden. Verden i dag opplever forøvrig stor religiøs oppblomstring, særlig gjennom pinsebevegelse, karismatisk vekkelser og ikke-institusjonaliserte nyreligiøse trender, og i Norge ser man tendenser til det samme.

I hvilken grad man oppfatter samfunnet som sekularisert eller ei, avhenger av hva slags sekulariseringsteori man forholder seg til. Peter Berger er av de teoretikere som på 60- og 70-tallet så for seg at religion, særlig på grunn av pluralismen, til slutt ville marginaliseres, men som i dag ser at hans antakelser slo feil. For på tross av at religion er klarere skilt fra samfunnets andre institusjoner, og at religion på den måten har mindre innflytelse enn tidligere, har ikke mennesker blitt mindre religiøse. Berger har nå endret sitt syn til at pluralismen ikke påvirker *at* eller *om* man tror, men *hvordan* man tror.¹¹² Dialektisk sekulariseringsteori viser at religioner ikke marginaliseres, men endres. Istedenfor at man er mindre religiøse, er man annerledes religiøse; nye typer religion erstatter gamle.¹¹³

Nye religionstyper henger gjerne sammen med de postmoderne idealene om det individuelle og det varierte. Man kan i dag velge på et stort religiøst marked, og mange

¹¹² James Beckford. *Social Theory & Religion*, (Cambridge og New York: Cambridge University Press, 2003), 51

¹¹³ Meredith McGuire. *Religion. The Social Context*. (Long Grove, IL: Waveland Press Inc., 2002), 299

plukker deler av ulike religiøse tradisjoner tilpasset sine egne behov. I følge sosiologene William S. Bainbridge og Rodney Stark, er markedet drevet på samme måte som andre markeder med tilbud og etterspørsel, der de som tilbyr det beste produktet ut fra hva forbrukeren ønsker, er mest populære. De samme teoretikerne går lenger enn Berger i forhold til hva pluralisering gjør med religion. I følge dem, vil ikke religion bare arte seg annerledes, men øke mobiliseringen i befolkningen, og på den måten føre til religiøs vekst. Når alle kan finne noe som passer for dem, vil flere finne noe.¹¹⁴ Jan-Olav Henriksen er inne på mye av det samme når han skriver at pluralismen i ”en postmoderne sammenheng ikke innebærer religionens og den religiøse identitets forsvinning”, men at den derimot fremdeles ”ivaretar (...) folks behov for å oppleve og få manifestert sin tilhørighet” som er ”mer preget av egne valg og av ikke-tilhørighet enn tidligere.”¹¹⁵

Uavhengig av ståsted, er det klart at religion ikke har forsvunnet, ei heller fra det vestlige samfunnet. I Norge i dag har ikke religion, i vårt tilfelle i særdeleshet kristendommen, like stor innflytelse på samfunnsstyring og samfunnsliv, men det betyr ikke at Norges innbyggere nødvendigvis er mindre religiøse. Antakelig er en bedre forklaring at det religiøse ved mennesker i større grad er privatisert, og at det har skjedd religiøs endring snarere enn marginalisering.

3.3.2 Medkultur versus motkultur

Det postmoderne kulturelle uttrykket er delt med hensyn til religionene og andre strømninger og bevegelser. Den franske sosiologen Yves Lambert har i forbindelse med sekulariseringsdebatten hevdet, som Højsgaard, at fremveksten av det moderne (og postmoderne) kan ha fire virkninger på religion: tilpasning og nytolkning, nedgang, konservativ reaksjon og innovasjon.¹¹⁶ Virkningene er tilstede i dagens religiøse landskap, i form av tradisjonell kristelig religiøsitet, nyreligiøsitet og gjennom eksempelvis islamske og kristelige konservative grupperinger – sistnevnte gjerne innenfor en pinsekarismatisk retning. Noen av retningene og grupperingene er ensidig påvirket av én virkning, mens andre bærer preg av flere.

¹¹⁴ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 112,113

¹¹⁵ J-O. Henriksen. ”Sekularisering og retradisjonalisering”, 250

¹¹⁶ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 100. Opprinnelig i Yves Lambert, ”Religion in Modernity as a New Axial Age: Secularization or New Religions Paradigms?” i *Sociological Analysis*. 60 (3). 1999: 303-333

I dagens religionslandskap, som i samtiden for øvrig, ser man hvordan ulike retninger og tendenser får et medkulturelt eller motkulturelt uttrykk. Wolfgang Welsch viser til en indre spenning mellom et radikalt kulturoptimistisk og et konservativt kulturpessimistisk, nostalgisk grunnsyn i postmoderniteten,¹¹⁷ og Krogseth viser til en dobbeltendens mellom en radikaliserings og en dialektisk reaksjon – der man ser både hypermoderne og antimoderne tendenser. Krogseth trekker for eksempel frem hvordan institusjonalisering og uniformering i det postmoderne fremprovoserer en ny anerkjennelse for nasjonalt, lokalt og etnisk kulturmangfold, samt hvordan moderne teknologi og rasjonalisme fører til naturmystikk og en romantikkbølge.¹¹⁸ En måte å forklare dette på er at ”pendelen alltid vil bevege seg”. Samtidig er postmodernitetens dobbelthet påfallende, med klare posisjoner til enten en hypermoderne og radikaliseret modernitet, eller den mer verdikonservative, retradisjonelle siden.

3.3.3 Kompensasjon for identitetsbelastning; religionens nye betydning og tilbakekomst?

3.3.3.1 Retradisjonalisering

”Modernisering og sekularisering av samfunnet avstedkom en krisetruet identitet. Resakralisering og ny religiøsitet forstås som forsøkene på å ”reparere” denne krisetruede identiteten og kompensere manglene på integrasjon, mening og forankring.”¹¹⁹

En sentral del av motkulturelle strømninger som finner sted både innenfor og utenfor religiøse grupper, er retradisjonalisering. En forklaring på dette kan være at når omgivelsene blir for ustadige, og moderniseringsprosessene blir for omfattende, kan det å se tilbake til tidligere tider og til sikrere rammer være tilfredsstillende. Bauman forklarer retradisjonaliseringen med at retradisjonaliseringen i det moderne førte til en overbelastning av individet som følge av individualiseringen. Dermed kan retradisjonaliseringen forklares som en avlastning.¹²⁰ Religiøs fundamentalisme kan eksemplifisere dette. Fundamentalistiske grupper forholder seg til verdigrunnlag og samfunnssett fra tidligere tider og ønsker seg tilbake til disse. Nyreligiøse bevegelser av både nyåndelig og pinsekarismatisk type inneholder alle et visst nivå av samfunnskritikk og alternativ til storsamfunnet. I henhold til Højsgaards reaksjonsmønster

¹¹⁷ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 34

¹¹⁸ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 41

¹¹⁹ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 178

¹²⁰ Bauman gjengitt i Henriksen. ”Religionens individualisering og retradisjonalisering”, 30

kan en plassere fundamentalismen inn under tradisjoniseringsreaksjonen. Nyåndeligheten og pinsekarismatikken møter det moderne/postmoderne i noe større grad, men likevel med motkulturelle utgangspunkt. Og det er ifølge Peter Berger disse gruppene som har størst oppslutning i dag. De gruppene som *ikke* har forsøkt å tilvenne seg den sekulariserte verden, og som er fulle av reaksjonær overtro, er de som blomstrer.¹²¹

3.3.3.2 Religion som kompensasjon

Retradisjonisering og andre former for motkultur kan av det foregående forklares ved at religion, gjennom å gå en annen vei enn resten av samfunnet, kompenserer for ting som er vanskeliggjort i en postmoderne kultursituasjon. Retradisjonisering kan kompensere for det foranderlige i det postmoderne som river en opp ved røttene.¹²² Krogseth er opptatt av identitetsproblematikk, og han viser til at de kulturelle kompensasjonsreaksjonene gjerne kommer av negativt belastende forhold. Han viser til en fragmentering, indre oppsplitting og identitetsforvirring for mennesket, og hvordan den økte flyktigheten og foranderligheten i samtiden kan bli en stor belastning. Belastningen vises også gjennom økt valgbelastning og individuell frigjøring, samt en øyeblikks-, selvrealiserings- og nytelsesorientering. Han forklarer de ulike antimodernitetsbevegelsene, inkludert nyreligiøsiteten, som et uttrykk for kompensering eller reparering av den identitetsforvirringen og -forvitringen vi ser i dag.¹²³

Nyreligiøsiteten er svært variert. Alt fra wicca-religiøsitet¹²⁴ til kristne fundamentalister hører under den vide betegnelsen. Disse har nødvendigvis ulike uttrykk for sin skepsisme, er motkulturelle på forskjellige måter, og reagerer i stor grad på ulike deler av den postmoderne kulturen. Samtidig er begge klare uttrykk for ”en kompenserende krisebehandling av en foranderlig, flytende, flyktig, fragmentarisk og flimmeraktig identitet.”¹²⁵

Det religiøse markedet består i dag av et mylder av valgmuligheter. Ifølge flere religionsforskere har dette ført til en større oppslutning om religionene, og kan være svaret på religioners oppgang. Flere peker imidlertid på at valgmulighetene også er belastende for individet, og at man som en reaksjon og kompensasjon, velger religiøse grupper som tilbyr stabilitet, klare rammer, og i stor grad strenge og reaksjonære regler.¹²⁶ Man kan av dette forklare både den religiøse blomstringen og suksessen til konservative og fundamentalistiske,

¹²¹ Berger. ”The Desecularization of the Worlds: A Global Overview”, 4

¹²² Krogseth. ”Moderne – Postmoderne - Antimoderne”, 11

¹²³ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 156,157

¹²⁴ Wicca er en paganistisk religion og heksekult. Se www.wicca.no for mer informasjon.

¹²⁵ Henriksen og Krogseth. *Pluralisme og identitet*, 176

¹²⁶ McGuire. *Religion. The Social Context*, 297

dels verdensfornektende grupper, med en økende religiøs pluralisme. Det neste kapitlet vil redegjøre for flere religiøse grupperinger som eksisterer i Norge i dag og som i så måte representerer sentrale deler av det varierte religiøse Norge.

4. Religion i dagens Norge

4.1 Innledning

Dagens samfunn er preget av et stort og variert religiøst marked. Globalisering har ført til at religiøse tradisjoner fra hele verden er samlet i samme kultur, også i Norge. Derfor lever vi nå i et pluralisert samfunn der alt fra wicca-kulter til islamistiske grupper eksisterer side om side.

Som vi så i forrige kapittel, er Norge, sammenlignet med ikke-vestlige land, sekularisert. Selv om statskirkeordningen gjør at kristendommen har en viss innflytelse i politikk og kulturliv, blir denne innflytelsen mindre, og religion og religionsutøvelse mer privatisert.¹²⁷ Samtidig viser tall fra 1998 at 86 % av Norges befolkning er medlem i statskirken, at 8 av 10 barn i et årskull blir døpt, og at tre av fire vigsler skjer i Den norske kirke. Likevel viser samme undersøkelse at den regelmessige deltakelsen på gudstjenester er på to til tre prosent.¹²⁸ Tallene kan tyde på at en stor andel av Norges befolkning opplever en tilhørighet til Den norske kirke og kristendommen, men ikke har et personlig engasjement utover dette. Grace Davie beskriver den religiøse situasjonen i Skandinavia der man tradisjonelt har hatt statskirker, som ”belonging without believing.” Tilknytningen den enkelte har til kirken trenger ikke nødvendigvis være trosbasert, men snarere basert på tradisjon og behov for å høre til.¹²⁹ En slik forklaring kan være fruktbar i forhold til de høye medlemstallene i Den norske kirke parallelt med en relativt lav oppmøtestatistikk.

Religionsundersøkelsen fra 2008 viser at det religiøse landskapet forandrer seg. Andelen som karakteriserer seg som ikke-troende har økt, og man ser en generell nedgang i befolkningens religiøsitet. Samtidig er det viktig å merke seg at det særlig er gruppen med usikkert eller ubestemt forhold til religion som blir mindre. Andelen med ”sterk” eller såkalt ”avklart tro” har ikke minket parallelt med ikke-troendes økning. Det kan virke som man i

¹²⁷ Samtidig som kirken som institusjon mister makt i det offisielle Norge, kan man se en utvikling i retning av en politisering av det religiøse. Religion har blitt et større tema i politikken, og religiøse deler av befolkningen forholder seg bevisst til politiske saker. Det siste års stridighet innad i Krf, den oppmerksomhet dette har fått, reaksjoner det har vekket i Kristen-Norge, samt ulike trossamfunns reaksjoner på kjønnsnøytral ekteskapslov og motstand mot det de betegner som generell moralsk forvitring og ødeleggelse av norsk kultur og tradisjon, er eksempler på dette. Se P. K. Botvar. ”I skjæringsfeltet mellom det offentlige og det private” i *Religion i dagens Norge*, 105

¹²⁸ Pål Repstad. *Religiøst liv i dagens Norge. Et sosiologisk kart*, 2.utg. (Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000), 28 og 48. Disse tallene er dog lite presise da grunnene til lav gudstjenestedeltakelse ikke nødvendigvis er tilknyttet lavere tilslutning til religionen. For eksempel kan en høyere levestandard i befolkningen gjøre at flere har hytter de reiser til i helgene, eller føre til hyppigere reisevirksomhet som får innvirkning på kirkebesøket.

¹²⁹ Grace Davie. *Europe: the Exceptional Case. Parameters of Faith in the Modern World*. (London: Longman & Todd, 2002)

Norge i dag ser en sterk enten-eller-holdning og at gruppen med en avklart tro holder stand mot presset fra de sekulariserende samfunnsprosessene.¹³⁰

Tall fra undersøkelsen viser også at samtidig som medlemstall i statskirken går ned, går medlemstall i tros- og livssynssamfunn utenfor statskirken opp.¹³¹ Dette kan tyde på at religiøsiteten i Norge går i retning av mer alternative og konservative bevegelser. Dette kapitlet vil gi en innføring i deler av dette religiøse landskapet, innenfor alternativ spiritualitet og konservativ kristendom. De trossamfunnene og bevegelsene som her vil presenteres, er både sentrale eksempler på religion i dagens Norge, og relevante i forhold til forståelsen av Jesus Church som et produkt av og eksempel på tiden vi lever i i dag. Trossamfunnene og bevegelsene vil tas opp i følgende rekkefølge: pinsebevegelse og nykarismatikk, fundamentalisme og til slutt nyreligiøsitet og New Age.

4.2 Den klassiske pinsebevegelsen – den historiske begynnelsen

Karismatikk har vært en del av kristen tradisjon siden tidlig kristen tid, hovedsakelig i små marginaliserte grupper. Det var derfor først da pinsebevegelsen så sin begynnelse på starten av 1900-tallet, at karismatikk igjen ble en sentral form for kristendom. Med nære bånd til hellighetsbevegelsen på 1800-tallet,¹³² så bevegelsen sin begynnelse i vekkelsesmenigheter med et sterkt fokus på Den hellige ånd, og de gav Ånden kunne gi mennesker og menighet. Bevegelsen vokste raskt, finnes i dag i alle deler av verden, og er den religiøse tradisjon med sterkest vekst.

Hvor og når pinsebevegelsen så sin faktiske begynnelse, er det uenighet om. Geir Lie er blant dem som trekker frem hendelser ved pastor Charles Parhams bibelskole i Topeka, Kansas, 1. januar 1901 som startpunkt. En elev ved skolen, Agnes N. Ozman, ba på dette tidspunktet om håndspåleggelse for å motta Ånden¹³³, og Geir Lie viser til dette som begynnelsen på noe som er blitt et sentralt trekk ved og grunnstein i pinsebevegelsen. Andre religionshistorikere peker imidlertid på en stor vekkelse i en menighet i Azusa Street i Los Angeles i 1906 med pastor William Seymour som sentral figur.¹³⁴ Denne menigheten opplevde

¹³⁰ P. K. Botvar. "Endringer i nordmenns religiøse liv" i *Religion i dagens Norge*, 21

¹³¹ Ulla Schmidt. "Norge: et religiøst pluralistisk samfunn?" i *Religion i dagens Norge*, 27

¹³² For innføring om hellighetsbevegelsen, se Geir Lie. "Hellighetsbevegelsen i USA og Storbritannia – et historisk riss." i *Refleks* (2003, 2-1: 3-20)

¹³³ Geir Lie. "Pinsebevegelsen i USA frem til om lag 1920 – et historisk riss." i *Refleks* (2004, 3-1 : 2-18), 2

¹³⁴ Harvey Cox. *Fire From Heaven. The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-first Century*. (Cambridge, MA: Da Capo Press, 2001) og Allan Anderson. *An Introduction to*

vekkelse med åndsåp og diverse påfølgende nådegaver og karismatiske opplevelser som tungetale, helbredelser, profetier og tegn. Disse trekkene skulle prege pinsebevegelsen og gjør det fremdeles i dag.

Pinsebevegelsen kom til Norge i 1906-07 med Thomas Barratt, en norsk metodistpastor som dro til USA for å oppleve vekkelsene der. Da han kom tilbake, startet han blant annet pinsemenigheten Filadelfia i Oslo, og han var også en sterk bidragsyter til formidling og spredning av bevegelsen til resten av Europa.¹³⁵ Allerede fra Barratts tid var pinsemenighetene skilt fra statskirken og utgjorde egne, selvstendige menigheter. Denne formen er fremdeles gjeldende i Norge i dag, selv om mange menigheter er samlet i organisasjonen Pinsebevegelsen. I 2009 var det 31.357 registrerte medlemmer på landsbasis,¹³⁶ og det finnes menigheter i hele landet; bare i Oslo er det syv som er innmeldt.¹³⁷

4.3. Pinsebevegelse og nykarismatikk

Fra 50-tallet av, med et høydepunkt på 70-tallet¹³⁸, fant det sted en fornyelses- og vekkelsesbevegelse i kristne menigheter, på tvers av denominasjoner og kirkesamfunn. Bevegelsen kalles gjerne den karismatiske vekkelsesbevegelsen eller nykarismatikk, og har sitt opphav i pinsebevegelsen. Selv om nykarismatikken og klassisk pinsekristendom i noen grad skiller seg fra hverandre, blant annet fordi den karismatiske vekkelsen også eksisterer i andre kirkesamfunn, forholder jeg meg her til moderne pinsekristendom og nykarismatikk som det samme, og herfra vil karismatisk kristendom eller nykarismatikk brukes som fellesbetegnelse.¹³⁹

Grunnfestet i karismatisk kristendom er tanken om at man utøver den originale form for kristendom fra tidlig kristen tid. I *The Heretical Imperative* beskriver Peter Berger tre svar

Pentecostalism. (Cambridge: Cambridge University Press, 2004) peker begge på Azusa-vekkelsen som pinsebevegelsens begynnelse.

¹³⁵ Andersson. *An Introduction to Pentecostalism*, 84

¹³⁶ <http://pinsebevegelsen.no/sider/tekst.asp?side=412>

¹³⁷ <http://pinsebevegelsen.no/sider/artikler.asp?kat=Oslo&type=menighet&tittel=Oslo&listemal=menigheter&sort=tittel&ant=100>

¹³⁸ Andrew Walker. "Thoroughly Modern: Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century" i *Charismatic Christianity. Sociological Perspectives*. Redigert av Hunt, Hamilton, Walter. (London: Macmillan Press Ltd, 1997), 31

¹³⁹ På tross av enkelte forskjeller, kan man med fordel forholde seg til én fellesbetegnelse. Geir Lie viser til David Barretts kategorisering mellom "pentecostal", "charismatic" og neo-charismatic" som unødvendig og heller mer kompliserende. I stedet viser han til en utvikling fra forskjeller mellom pinsevenner og karismatikere tidligere i forrige århundre, til i dag i stor grad å være det samme. Her med den betegnende tittel: "Fra Pinsevenner eller karismatikere til pinsekarismatikere". I *Refleks*. (2009, 8-1; 64-91. Se denne artikkelen for mer inngående diskusjon.

kristendommen kan gi på den moderne verdens utfordringer. Hans første alternativ er de som imøtekommer verden og som liberaliserer religionen. En bokstavelig tolkning av Bibelen er derimot Bergers andre alternativ, og det er her fundamentalisme plasseres. Karismatisk kristendom plasseres i det tredje og siste alternativet, som beskrives som et forsøk på gjenfinne den ånden som startet troen, og å leve ut de opplevelsene som fant sted i urkristendommen.¹⁴⁰

Både i eldre og nyere former for karismatisk kristendom er dåpen i Den hellige ånd viktig. Man ser åndsdaåpen som en tilbakeføring til Det nye testamentets religionsutøvelse, men fenomenet er også preget av metodismens grunnlegger og inspirator for hellighetsbevegelsen¹⁴¹, John Wesley, og hans lære om "the second blessing", som betegner den påfølgende opplevelsen etter frelsen som ble kalt "helliggjørelse", "kristen perfektjon" eller "perfekt kjærlighet".¹⁴² Tungetale er et vanlig kjennetegn på karismatisk kristendom, og det var i klassisk pinsebevegelse at tungetale og åndsdaåp ble knyttet sammen på en nær måte.¹⁴³ Gjennom å døpes i Den hellige ånd får man også tilgang på andre åndegaver som visdomstale, kunnskapstale og tro, samt nådegaver som helbredelse, profetier, mirakler og tungetaletydning.¹⁴⁴

Karismatisk kristendom forfekter et autoritativt forhold til Bibelen, som skal fungere som eneste rettesnor i livet. Tekstene tolkes bokstavelig; Bibelen sees som Guds inspirerte og ufeilbarlige ord.¹⁴⁵ Fra begynnelsen av, men også i dagens karismatikk, fantes det klare millenaristiske trekk; en sterk tanke om og forventning til Jesu tilbakekomst og en ny jord.¹⁴⁶ Denne tanken er også tydelig hos Jesus Church-pastor og -leder Stephan Christiansen, som skriver i sin selvbiografi: "(...) hvis Jesus venter med på komme (skjønt jeg tror Han kommer snart!)."¹⁴⁷

Forskjellene mellom klassisk pinsebevegelse og dagens nykarismatikk er samtidig tilstede. For eksempel er fokuset på individet, tilbedelsen, det hellige og erfaring og

¹⁴⁰ Peter Berger. *The Heretical Imperative. Contemporary Possibilities of Religious Affirmation*. (Garden City, NY: Anchor Press, 1979.) Her funnet i Steven Hunt. *Alternative Religions: a Sociological Introduction*. Aldershot: Ashgate, 2003), 79. I denne forbindelse bør det samtidig presiseres at pinsekarismatisk kristendoms fundamentalistiske, bokstavelige bibelsyn tilsier at de også kan plasseres i Bergers andre alternativ.

¹⁴¹ Geir Lie. "Hellighetsbevegelsen i USA og Storbritannia – et historisk riss.", 3

¹⁴² Anderson. *An Introduction to Pentecostalism*, 25,26.

¹⁴³ Andersen og Årdal. "Pinsebevegelsen" i *Kristne kirker og trossamfunn*. Redigert av P. Borgen og B. Haraldsø. (Trondheim: Tapir forlag, 1993), 251

¹⁴⁴ Andersen og Årdal. "Pinsebevegelsen", 250

¹⁴⁵ Andersen og Årdal. "Pinsebevegelsen", 251

¹⁴⁶ Hunt, Hamilton, Walter. "Introduction: Tongues, Toronto and the Millennium" i *Charismatic Christianity. Sociological Perspectives*, 5

¹⁴⁷ Christiansen. *JesusRevolusjonær*, 7

opplevelse større i dagens karismatiske vekkelsesbevegelser og menigheter.¹⁴⁸ Særlig fokuseres det på erfaring og opplevelse på individnivå. Det personlige forholdet til Jesus og Jesus som ens personlige frelser, har fått større fotfeste.¹⁴⁹ I tillegg kommer medlemmene i større grad fra middelklassen, i motsetning til i klassisk pinsekristendom, der arbeiderklassen var overrepresentert. Nykarismatikken er av den grunn heller ikke preget av klassekamp og samfunnsengasjement på samme måte som tidligere. Tvert imot er postmoderne kjennetegn som terapi og selvets fremgang og utvikling, fremtredende trekk. Musikken er mer moderne, og helbredelsesfokuset har eskalert fra å ikke bare gjelde ytre, men også indre helbredelse.¹⁵⁰

4.3.1 Trosbevegelsen

Trosbevegelsen oppstod i USA på 60-tallet innenfor pinsebevegelsen og den karismatiske vekkelsen, med Kenneth E. Hagin som leder. Etter å ha begynt som et amerikansk fenomen utviklet den seg etter hvert til å bli en internasjonal bevegelse, med en særlig vektlegging på helbredelse. Hagin var som barn sykelig og mener selv å ha blitt helbredet og fått et nytt liv av Gud. Etter denne opplevelsen endret han livet sitt og var pastor i flere pinsemenigheter. Etter hvert kom læren hans på kant med pinsebevegelsen, og i 1962 trakk han seg ut av sin daværende menighet, Assemblies of God, og startet Kenneth E. Hagin Evangelist Association (senere Kenneth Hagin Ministries). I 1966 flyttet han virksomheten sin til Tulsa, Oklahoma, hvor administrasjonen fortsatt ligger i dag. Etter hvert utvidet han virksomheten til å omfatte Rhema Correspondance Bible School og Rhema Bible Training Center, som er knyttet til den lokale menigheten Rhema Bible Church. Fra disse institusjonene produseres det radio- og tv-sendinger. Det drives bokforlag, utgis månedsmagasin, og det arrangeres store årlige sommerstevner.¹⁵¹

Fellestrekkene med annen karismatisk kristendom er mange, og det er ikke alltid lett å skille retningene fra hverandre. Mange menigheter kan ha trekk fra trosbevegelsen, men ikke nødvendigvis *være* en trosmenighet. Man har for eksempel sett samarbeid mellom ledere og menigheter på tvers av trosbevegelsen og andre karismatiske grupper. Både karismatisk kristendom og trosbevegelsen vektlegger nådegaver og Åndens manifestasjoner, og har klare

¹⁴⁸ Walker. "Thoroughly Modern: Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century", 22

¹⁴⁹ Hunt. *Alternative Religions*, 75

¹⁵⁰ Walker. "Thoroughly Modern: Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century", 30

¹⁵¹ Kjell Olav Sannes. *Det guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud*. (Oslo: Refleks Publishing, 2005), 23-33

fellestrekk i møteform, forkynnerstil og menighetssyn.¹⁵² I tillegg praktiserer også trosbevegelsen en konkret og bokstavelig tolkning av Bibelen, og har dermed et såkalt fundamentalistisk bibelsyn.¹⁵³

Selv om trosbevegelsen har sitt utspring i og mange fellestrekk med pinsebevegelsen, skiller den seg ut på sentrale områder, noe som har gjort bevegelsen kontroversiell. I stor grad stammer trosbevegelsens trosinnhold fra Hagins egen lære, som enten formidles og ble formidlet via han egen forkynnelse, eller gjennom hans mange bok- og hefteutgivelser. Likevel bør det her påpekes at det også innad i trosbevegelsen er forskjeller og uenighet, både om hvor viktig Hagin er for bevegelsen, og om hva trosbevegelsen skal forkynne. Samtidig er det sentrale deler ved bevegelsen som synes å gjelde alle, det gjelder for eksempel fokus på trosaspektet. Trond Meling synes å gi troen en særskilt plass i sin masteravhandling *”Gå og forkynn tro for mitt folk!” En undersøkelse av Kenneth E. Hagins kristendomsforståelse i lys av dens religiøse og kulturelle kontekst*. Han beskriver her tro som et nøkkelbegrep i bevegelsen, særlig gjennom å bruke troen som redskap til å motta Guds løfter. Troen fungerer i følge ham som en gjennomtrengende del av alle livsområder, og er en avgjørende faktor for om et menneske skal lykkes eller ikke.¹⁵⁴ Trosbevegelsen praktiserer ”troens lov”¹⁵⁵, også kalt ”troens bønn” eller ”troens autoritet”, kombinert med bekjennelse, som innebærer at man ved riktig tro, og ved å praktisere Guds ord rett, har krav på ting og goder,¹⁵⁶ som Gud har lovet menneskene. Det kan være materiell velstand, helbredelse eller nytt og bedre liv. Troende har rett på god helse eller helbredelse, økonomisk suksess og velsignelser på ulike områder ved bruk av denne trosmetoden.¹⁵⁷ Ifølge Hagin har Gud gitt et løfte om suksess i dette livet. Som han selv skriver, forstod han ikke at ”det var Guds vilje at hans barn skulle lykkes og ha framgang.” Han tenkte ”som så mange andre gjør at fattigdom var et kjennetegn på ydmykhet – at man må være fattig for å være ydmyk”.¹⁵⁸ Trosbevegelsen har et avklart forhold til Satan, som de mener er skyld i alt det onde i livet, det være seg sykdom, fattigdom eller ulykker. Satan fungerer i verden gjennom demoner, og demonutdrivelser praktiseres. Demonene, eller åndene som de også kalles, er kategorisert; man har eksempelvis sykdomsånder, sjalusiånder, forførende ånder, intellektuelle ånder og religionsånder. I denne forbindelse kan det være

¹⁵² Sannes. *Det Guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud*, 1, 2

¹⁵³ Trond Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk! En undersøkelse av Kenneth E. Hagins kristendomsforståelse i lys av dens religiøse og kulturelle kontekst*. (Oslo: Menighetsfakultetet, 1990), 49

¹⁵⁴ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 17

¹⁵⁵ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 20

¹⁵⁶ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 40 og Sannes. *Det Guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud*, 38

¹⁵⁷ Sannes. *Det Guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud*, 5

¹⁵⁸ Hagin. *Nye steg i tro*. 1988, 93. Se forøvrig Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 12

interessant å merke seg at trosbevegelsen ikke ser seg selv som en religion, men anser religion som stivnede tradisjoner.¹⁵⁹

Lederne i trosmenigheter er vanligvis ikke demokratisk valgte. Tanken bak dette er at Gud skal styre menigheten, og de som er kalt av Gud til å styre, skal styre. Både kallet, men også det personen formidler, tror man kommer direkte fra Gud, gjennom såkalt åpenbaringskunnskap.¹⁶⁰ Denne styreformen praktiseres for øvrig også i pinsebevegelsen.

4.3.1.1 Trosbevegelsen i Norge; Oslo kristne senter

Trosbevegelsen har hatt fotfeste i Skandinavia siden begynnelsen av 80-tallet. Livets Ord i Uppsala i Sverige er kanskje den mest kjente skandinaviske trosmenigheten, og har bånd til flere menigheter i Norge, de siste år også til Jesus Church. I Norge er den mest kjente trosmenigheten Oslo kristne senter (OKS), først kjent som Grorud kristne senter, som allerede fra starten av hadde sterke bånd til Livets Ord.¹⁶¹ I tillegg er Levende Ord Bibelsenter i Bergen, Livets Senter i Lillehammer og Aril Edwardsens Sarons Dal sentrale trosmenigheter i landet.

OKS ble et registrert trossamfunn i 1985, etter at hovedpastor og oppstartsmann Åge Åleskjær hadde vært elev ved Hagins bibelskole i Tulsa.¹⁶² Åleskjær hadde i utgangspunktet en bakgrunn fra Norsk Luthersk Misjonssamband, men hadde tilhørt en pinsemenighet i Halden. Han ble i 1970 introdusert for Aril Edwardsens trosforkynnelse i Sarons Dal, og i 1983 traff han også Ulf Ekman, senere hovedpastor i Livets Ord.¹⁶³ Åleskjær var altså i kontakt med trosbevegelsen før oppholdet i Tulsa, men det var ved denne skolen hans tilknytning til trosbevegelsens lære ble grunnfestet.

Anne Bergh mener OKS er bygget opp etter en amerikansk menighetsmodell inspirert av næringslivet, med et system sentrert rundt en sterk leder, uten å være basert på demokratiske prinsipper.¹⁶⁴ I OKS er det sosiolog Max Weber karakteriserer som *karismatisk autoritet*¹⁶⁵ viktig i legitimeringen av pastorens, i dette tilfellet Åge Åleskjærs, stilling.¹⁶⁶

¹⁵⁹ K. Fosheim og H. Aarnes. "Stener for brød": en kartleggende studie av 20 avhoppere fra fremgangsteologiske menigheter i Norge og Sverige. (Bergen: Universitetet i Bergen, 199), 19, 41-44

¹⁶⁰ Fosheim og Aarnes. "Stener for brød", 50

¹⁶¹ Geir Lie. "Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang" i *Refleks*. (2008, 7-1: 105-145), 105

¹⁶² Anne Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*. (Oslo: Universitetet i Oslo, 1993), 9

¹⁶³ Lie. "Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang", 137, 138

¹⁶⁴ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 23

¹⁶⁵ Begrepet redegjøres for senere.

¹⁶⁶ Bergh forklarer OKS sin lederstil, særlig i forhold til Åge Åleskjær, ved bruk av Webers teori om makt og autoritet hos religiøse ledere. Se Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 93-101 for innføring.

Med inspirasjon fra en sentral trosbevegelsespastor i Asia, Younggi Cho, er cellegrupper en sentral del av OKS sitt arbeid¹⁶⁷, der man møtes i mindre grupper, gjerne i ulike hjem, og ber, tilber og samtaler. Denne formen for menighetsliv har etter hvert blitt vanlig også i mange pinsemenigheter og andre karismatiske miljøer.

I tråd med trosbevegelsens lære praktiseres åndsdaup med påfølgende tungetale, i tillegg til andre karismatiske uttrykksformer. Bevegelsen kommer også til uttrykk i OKS med et sterkt fokus på helbredelse. Helbredelsen blir sett som en gave gitt gjennom Jesu forsoning, på lik linje med frelsen. Av den grunn har man like stor mulighet til å helbredes som å bli frelst.¹⁶⁸ Som i pinsebevegelsen, forkynner OKS det de kaller originalkristendom. OKS radikaliserer dette ved å sette originalkristendommen som motstykke til religion – også dette i tråd med trosbevegelsens lære.¹⁶⁹

4.4 Fundamentalisme

Zygmunt Bauman har skrevet mye om postmodernismen. Ifølge ham, er fundamentalisme den formen for religiøsitet som er mest typisk for den postmoderne kulturen.¹⁷⁰ Begrepet har sitt opphav i de amerikanske kristne *fundamentals* på begynnelsen av 1900-tallet,¹⁷¹ men har siden gjort seg gjeldende i flere andre religioner. Religionshistoriker Torkel Brekke definerer i sin bok *Hva er fundamentalisme?* fenomenet som ”religiøse gruppers aktive motstand mot den forvitring av religiøs autoritet både i privat og offentlig liv som har funnet sted fra omkring 1850 som følge av nasjonalstatens sekulariserende effekter på samfunn over hele verden.”¹⁷² Brekke bruker her begrepet ”forvitring” som kan forklares som nedbryting av religionens stilling og betydning i ulike lag av samfunnet. Dette forklares med moderniseringsprosessene samfunnet der i hovedsak sekularisering har fått en sentral rolle. Fundamentalisme er således ikke kun et postmoderne fenomen, men har sin opprinnelse i moderniteten.

Sosiolog Steve Bruce trekker fram fem kjennetegn han mener er sentrale for fundamentalistiske grupperinger. Hans første punkt beskriver fokuset på hellige tekster, som man ser som feilfrie og uten mangler. I kristen kontekst innebærer dette en bokstavelig

¹⁶⁷ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 31

¹⁶⁸ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 74

¹⁶⁹ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 58

¹⁷⁰ Zygmunt Bauman. ”Postmodern Religion?” i *Religion, Modernity and Postmodernity*, 72

¹⁷¹ Torkel Brekke. *Hva er fundamentalisme?*. (Oslo: Universitetsforlaget, 2007), 12

¹⁷² Brekke. *Hva er fundamentalisme?*, 8

tolkning av Bibelen. Det andre punktet han trekker fram, er ønsket om å finne tilbake til en fordums tid, men som i stor grad er forestilt og gjerne svært selektiv. Videre peker han på tendensen grupperingene har til å vokse frem innenfor tradisjonelle kulturer, men som de ønsker å fornye og gi ny betydning. Bruces fjerde punkt omhandler fundamentalisters appellering til marginaliserte grupper i samfunnet, mens han i det femte og siste punktet trekker frem bruken av moderne teknologi.¹⁷³ Andre trekk ved fundamentalistiske grupper som Torkel Brekke trekker fram, er fokus på familie. Familien blir både sett som en guddommelig skapt institusjon, som dermed må ivaretas, men også som symbolet på den tapte verden før modernitetens forandringer. Familiestrukturene man ønsker seg tilbake til, har sterke patriarkalske rammer.¹⁷⁴

I en postmoderne kultursituasjon med medkulturer og motkulturer side om side og i opposisjon til hverandre, plasseres fundamentalisme i den konservative, reaksjonære fløyen. Krogseth beskriver det postmoderne som en radikaliserings av moderniteten, samt en antimoderne reaksjon. Han setter fundamentalismen inn i de antimoderne reaksjonene og spør om ikke ”fundamentalismens sterke, rene og enkle valg [er] å forstå som kompensasjonens reaksjon på storsamfunnets postmoderne hyperpluralisme og valgforvirring”.¹⁷⁵ Bauman ser fundamentalisme som en spesifikk form for postmoderne religion. Han forklarer dette i samme bane som Krogseth, med at man ikke bare trenger et alternativ til det lite religiøse samfunnet på grunn av sin personlige religiøsitet, men i en tid der valgene blir for mange, fremtiden for diffus og usikker og individualiteten for sterk, er fundamentalisme en naturlig redning med klare rammer, svar og holdninger.¹⁷⁶ Det er altså i følge disse teoretikerne ingen tvil om at fundamentalismen er noe som er typisk for den tiden vi lever i, selv om de paradoksalt nok kjemper i mot det samme samfunnet og den negative utviklingen de mener å se. I tillegg til å være en del av den postmoderne kulturen, blant annet gjennom sine antimoderne tendenser, tar de også i bruk modernitetens og postmodernitetens ”hjelpemidler”, for eksempel i form av moderne teknologi. Man kan med andre ord si at fundamentalisme er en konsekvens av *moderniteten*, men samtidig noe som motsetter seg *modernismen*. Fundamentalisme er dermed ikke bare et typisk trekk ved modernitet og postmodernitet, men også et resultat av disse, og noe som ikke kunne eksistert i tidligere tider. Som

¹⁷³ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 191, 192. Opprinnelig i Steve Bruce. *Fundamentalism*. (Cambridge: Polity Press, 2000), 13-15

¹⁷⁴ Brekke. *Hva er fundamentalisme?*, 49-93

¹⁷⁵ Krogseth. ”Moderne – Postmoderne - Antimoderne”, 11

¹⁷⁶ Davie. *The Sociology of Religion*, 102

religionssosiolog James Beckford sier, blir det altså klart at fundamentalisme ikke står på modernitetens sidelinje, men fungerer som en integrert del av modernitetens utvikling.¹⁷⁷

4.5 Nyreligiøsitet

Begrepet nyreligiøsitet betegner den samling av nyere religiøse tradisjoner og bevegelser man har sett siden slutten av 1800-tallet¹⁷⁸, og er av den grunn en vid kategori med svært forskjellige tilhørende bevegelser. I dag finnes det om lag 2500 nye religioner i den vestlige verden.¹⁷⁹ Fenomenet med mange og nye religioner er ikke nytt. Situasjonen man ser i Vesten i dag kan på mange måter minne om den religiøse pluralismen i Romerriket på 200-tallet. Nyreligiøsiteten er svært variert og er representert i alt fra nye grener i etablerte religiøse tradisjoner, til opptaking av eldre naturreligioner og delvise nyskapninger. Som oftest tar de nye religionene opp allerede eksisterende religiøse former gjennom en kreativ refortolkning,¹⁸⁰ i tillegg til å gjenskape historien og sørge for at deres egen bevegelse passer inn i denne.

Mange nyreligiøse bevegelser har ikke den samme organisasjonsstrukturen som tradisjonelle trossamfunn. Dermed er det vanskelig å ha konkrete medlemstall. I Norge i 2009 var det ifølge Statistisk sentralbyrå 81700 mennesker tilhørende kategorien ”livssynssamfunn”, tilsvarende 19% av andelen tilhørende et tros- og livssynssamfunn. Da Humanetisk forbund også er plassert i samme kategori, er tallene lite konkrete, og det er vanskelig å si hvor mange som er aktive innen nyreligiøsiteten. Samtidig viser tallene fra en økning fra 49400 til 81700 medlemmer over en periode på 19 år, så man kan likevel konkludere med medlemsøkning.¹⁸¹

Mange av bevegelsene er ikke bundet til sted og rom på samme måte som mange andre religiøse grupperinger, men er heller en personlig og variert religiøsitet som den enkelte har med seg og praktiserer individuelt. New Age, som vil beskrives mer inngående under, er et godt eksempel på denne religionsformen. Den lite stedsbundne og individuelle formen for religion gjør at nyreligiøsiteten er ”smurt tynt utover” i samfunnet, som Lisbeth Mikaelsson beskriver det, og innebærer at bevegelsene favner bredt om seg i samfunnet og er integrert i

¹⁷⁷ James Beckford. *Social Theory & Religion*, 130

¹⁷⁸ Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 11

¹⁷⁹ Hunt. *Alternative Religions*, 89

¹⁸⁰ Rothstein. *Gud er (stadig) blå*. (København: Aschehoug, 2001), 27

¹⁸¹ Schmidt. ”Norge: et religiøst pluralistisk samfunn?”, 29

kulturen, for eksempel gjennom litteratur om engler eller magikere¹⁸², eller TV-programmer som omhandler alternativ religiøsitet.

De nyreligiøse bevegelsene kan på én side forstås som en videreføring av de motkulturelle strømningene på 60- og 70-tallet, da reaksjonene mot materialisme og kapitalisme var sterke, og da mange ønsket å få tilbake et overnaturlig syn på verden. Dette er fortsatt aktuelt i dag, da disse samfunnsstrukturene er like - om ikke mer – fremtredende. På samme måte som karismatisk kristendoms oppblomstring, kan andre nyreligiøse bevegelsers popularitet forklares med kompensering, eller behov for andre verdier enn det samfunnet som helhet kan tilby. Både karismatisk kristendom og nyreligiøse bevegelser kan vise til en overrepresentasjon av middelklasse hos sine medlemmer. Stephen Hunt peker på at det ser ut til å være en sammenheng mellom nyreligiøse bevegelser og diverse former for deprivasjoner i middelklassen. Han henviser til Roy Wallis, som mener den eksistens som oppleves for materialistisk, ensom og upersonlig i det postmoderne, ofte fører til spirituell deprivasjon.¹⁸³ Den amerikanske sosiologen Charles Glock skiller mellom fem typer deprivasjon; økonomisk, sosial, organisk, etisk og psykisk. Jon P. Knudsen har tilføyet eksistensiell deprivasjon, og det er kanskje den som er mest relevant i denne sammenheng. Han viser til at man i dag, selv om man kan være rik, mektig, vellykket og både fysisk og psykisk frisk, likevel kan kjenne seg utilfreds i forhold til eksistensielle spørsmål om livets mening. Religion kan med dette forklares som et svar på en mangeltilstand.¹⁸⁴

Samtidig som man i forrige avsnitt så nyreligiøsiteten som en reaksjon på det moderne/postmoderne, er det like tydelig at nyreligiøse bevegelser i dag, er ”barn av sin tid”. I kontrast til eldre, etablerte religiøse institusjoner, der frihet fra synd og en søken etter hellighet gjerne er i fokus, ser man et uttrykk for det postmoderne selvet, der spenning, nærhet, fantasi og opplevelser står i høysetet.¹⁸⁵ At nyreligiøsiteten benytter seg av, og også bidrar til et konsumpreget religiøst marked, er uttrykk for en postmoderne mentalitet. En slik postmoderne mentalitet kommer også til uttrykk gjennom tendensene hos tilhengerne til å plukke elementer fra diverse tradisjoner og bevegelser og av dette sette sammen sin egen, personlige religion. For eksempel danner mennesker seg ”alternative forestillinger om guder

¹⁸² Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 14

¹⁸³ Hunt. *Alternative Religions*, 93-97

¹⁸⁴ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 139

¹⁸⁵ Alver, Gilhus, Mikaelsson, Selberg. *Myte, magi og mirakel: i møte med det moderne*, 15

og makter uten hensyn til om disse er i samsvar med en gitt åpenbaring eller lære, så lenge ideene og forestillingene fungerer for den enkelte”.¹⁸⁶

4.5.1 New Age

New Age er den mest utbredte og best kjente formen for nyreligiøsitet. Bevegelsen fungerer mer som bevegelse enn som institusjonalisert religion, i den forstand at den ikke er organisert som et trossamfunn med et felles sett med leveregler og trosinnhold. Derimot fungerer New Age bedre som betegnelse på et bredt spekter av spiritualitet, som har karakter av et marked der hver aktør opererer på individuell basis.¹⁸⁷ New Age har blitt stadig mer populært siden slutten av 80-tallet, men så sin begynnelse på 60- og 70-tallet innenfor de motkulturelle bevegelsene. Samtidig har bevegelsen også sterke bånd tilbake til den esoteriske kulturen fra 1800-tallet med spiritisme og okkultisme.¹⁸⁸

New Age er én bevegelse, samtidig som den er preget av individualitet. I selve begrepet ligger en forventning om en ny tidsalder.¹⁸⁹ En holistisk tankegang preger New Age, der alt i universet, fra verdensrom til jordens natur, dyr og mennesker ses som en helhet. Mennesket er også ett: alt henger sammen i en større fysisk, sosial og åndelig enhet.¹⁹⁰ Wouter Hanegraaff skiller mellom New Age i begrenset betydning, som millenaristisk religiøs bevegelse, og New Age som utbredt fenomen.¹⁹¹ Stephen Hunt skiller også mellom to typer; den sosiale, transformerende filosofien med økologi, sosial bevissthet, feminisme og en forkjærlighet for alt som lever i verden, og et ekstasefokus med guruer, kanalisering, krystallhealing, meditasjon og alternative terapier.¹⁹²

4.5.1.1 Det hellige

Holismen kommer til uttrykk i en tanke om én, hellig kraft som gjennomsyrrer alt. Den er en universell energi som manifesterer seg i mange ulike ting i verden. Religionshistorikeren Phillip Lucas mener at ved å videreføre dette, kan man si at ettersom alt henger sammen som

¹⁸⁶ Alver, Gilhus, Mikaelsson, Selberg. *Myte, magi og mirakel: i møte med det moderne*, 11

¹⁸⁷ Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 151

¹⁸⁸ Hunt. *Alternative Religions*, 131

¹⁸⁹ Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 152

¹⁹⁰ Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 153

¹⁹¹ Wouter J. Hanegraaff. *New Age Religion and Western Culture: Esotericism in the Mirror of Secular Thought*. (Leiden & New York: E. J Brill, 1996), 97-103

¹⁹² Hunt. *Alternative Religions*, 137

ett, og det er en hellig makt som finnes i alt, er alt i verden også hellig. Den hellige kraften sees som en naturlig energi, som finnes i kroppen og i hele kosmos.¹⁹³

I New Age praktiserer man kanalisering, og man kan se dette som en måte å komme i kontakt med, og ha en følelsesorientert og ekstatisk opplevelse av, den hellige kraften. Phillip Lucas beskriver kanalisering som ”a dramatic breakthrough of sacred power into the ordinary world, as an intensely personal, often ecstatic interaction with this power, and as compelling evidence of the proximity of other realms of being”.¹⁹⁴ Kanalisering foregår ved at et menneske mottar informasjon fra såkalte oversanselige kilder, der kanaliseringen representerer informasjonsoverleveringen. Et eksempel på oversanselige kilder er naturvesenene devaer, som man for eksempel kan få råd fra.

4.5.1.2 Selvet

Selvet fremstår nærmest hellig og er gjenstand for sterkt fokus i New Age. Målet med tilværelsen synes å være å bli bevisst sine personlige åndelige muligheter og se den større sammenhengen mellom selvet og alt annet som eksisterer. Dette har sammenheng med den holistiske tankegangen, men også med at når et visst antall mennesker har nådd dette målet, vil den nye tidsalder komme.¹⁹⁵ Av dette kan man si at transformasjon av selvet *er* religionen. Innenfor alle deler av New Age, det være seg for eksempel reinkarnasjon, healing eller astrologi, er selvet i fokus. Man ønsker å vise hva og hvem man virkelig er og leve ut manifestasjonen av sitt egentlige jeg.¹⁹⁶ Heelas betegner New Age som en selvreligion, og sier: ”Ultimacy – God, the Goddess, the Higher Self – lies within, serving as the source of vitality, creativity, love, tranquility, wisdom, responsibility, power and all those other qualities which are held to comprise the perfect inner life.”¹⁹⁷

Som beskrevet over, har nyreligiøsitet en dobbelthet i seg, der den på én side fungerer som en motkultur, mens den på en annen side bevisst benytter seg av, og er en del av, medkulturelle tendenser og strømninger. Dette gjelder i særlig grad New Age, og eksemplifiseres godt ved fokuset på selvet, ikke bare som en form for mot-eller medkultur, men også som en konsekvens av, eller symptom på, det postmoderne. I en postmoderne kultur

¹⁹³ Phillip Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?” i *Perspectives on New Age*. Redigert av Lewis og Melton (Albany: State University of New York Press, 1992), 195

¹⁹⁴ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 197

¹⁹⁵ Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 152

¹⁹⁶ Hunt. *Alternative Religions*, 132

¹⁹⁷ Paul Heelas. *The New Age Movement: the Celebration of Self and the Sacralization of Modernity*. (Oxford: Blackwell, 1996), 28

er jeget i sentrum. Jeget, eller selvet, står overfor ustoppelige valg; det har mange identiteter og masker som veksler over tid. Tilværelsen er ustabil, og løsningen for selvet blir å være i konstant endring, og å takle den uten å miste fotfestet. Dermed ser man i New Age selvet som en prosess istedenfor en tilstand. Man steiler ikke mot samfunnsutviklingen, man tar del i den og løser den ved å stadig være i forandring. Likevel trenger et menneske trygghet og faste punkt i tilværelsen. Her blir holismen og tanken om det høyere, hellige selvet et viktig holdepunkt. Dette selvet er evig og uforanderlig og ikke bundet av tid og rom. Gjennom på den ene siden å være i en helhet med det høyere selvet, og på den andre siden å være i konstant forandring og utvikling, kan man finne balansen mellom å forholde seg til denne verdens skiftende utfordringer, foranderlighet og relativitet, og samtidig beholde et grunnfeste.

Vi har i de to siste kapitlene beskrevet samtiden i form av kulturelle aspekter og aktuelle religionsformer. De neste to kapitlene vil analysere Jesus Church i forhold til sin samtid, i form av religiøse bevegelser og kulturelle strømninger. Det første analysekapitlet tar for seg Jesus Church som menighet, og hvor i det religiøse landskapet i Norge menigheten bør plasseres.

5. Jesus Church - mer enn en pinsemenighet

5.1 Innledning

Dette kapitlet er den første av to analysedeler og omfatter en mer inngående drøfting av strømninger, tradisjoner og tankesett Jesus Church innehar og er påvirket av. Kapitlet gir en analyse av Jesus Church som pinsemenighet, trosmenighet og en menighet med fundamentalistiske trekk. Analysen avsluttes med en drøfting av hvorvidt menigheten kan karakteriseres som en sekt, og om menigheten forholder seg åpent og samarbeidende med alle menigheter i Kristen-Norge.

5.2 Jesus Church som pinsemenighet

Jesus Church har siden 2004 vært medlem av Pinsebevegelsen i Norge. I følge pastor Lars Tore Jørgensen medfører ikke dette viktige dogmatiske prinsipper, ettersom menigheten ville fulgt disse uavhengig av kirketilhørighet. Jørgensen forklarer dette med at deres forståelse av Bibelen forfekter et slikt trosgrunnlag.¹⁹⁸ Samtidig er det sentrale trekk ved pinsebevegelsen som kommer til uttrykk i Jesus Church – uavhengig av årsakssammenheng, og disse vil redegjøres for under.

5.2.1 Jesus og Den hellige ånd

Jesus Church forfekter en tro på en treenig Gud, og vier i sin praksis Den hellige ånd stor verdi. Gjennom pinsen, slik den beskrives i Det nye testamentet, der Ånden gis disiplene, har mennesker i dag fått del i guddommen. Ånden er måten Gud er i verden og i mennesker på. Et eksempel er når man i pinsebevegelsen ”kjenner Guds nærvær”, henviser til Åndens tilstedeværelse.

Samtidig vektlegger menigheten Jesus, som gjennomgående er fokusområde i tilbedelsen og et sentralt element i religionsforståelsen. Jørgensen forklarer fokuset på Jesus som forbilde på denne måten:

Vi tror på Jesus, vi tror på Gud og på Den hellige ånd, som alle andre i klassisk kristendom. Men det er jo noe i det at vi ønsker å være som, i det at vi følger Jesus,

¹⁹⁸ Jørgensen og menigheten som helhet sin tanke om urkristendommen slik den fremstilles i Det nye testamente.

som sa, og som sier til oss, jeg er veien, sannheten og livet. At det er den beste veien vi kan gå.¹⁹⁹

Som i pinsebevegelsen generelt, praktiserer også Jesus Church voksendåp. Stephan Christiansen har tidligere kritisert barnedåp i sterke ordelag, men har i ettertid beklaget dette.²⁰⁰ Likevel synes de å være klare på at voksendåp er dåpsformen som er i samsvar med Det nye testamente. Dåpen skjer i følge deres egen informasjonsbrosjyre ”ved full neddykkelse, etter at en person har kommet til personlig tro, og hører med i selve mottagelsen av Jesus som Herre.”²⁰¹

5.2.1.1 Åndens gaver – nådegaver

Et resultat av åndsfokuset er praktisering og fremheving av Åndens gaver, eller såkalte nådegaver. En måte å se på ”troens frukter” og Guds makt gjennom de mennesker som tror på ham, er eksempelvis tungetale, profetier og helbredelse. Vektlegging av nådegavene, og hvordan de fungerer som bevis på Guds eksistens og makt, er sentral i pinsebevegelsen, og som pinsebevegelsen generelt, ser Jesus Church dette som en videreføring av den kristendom som ble praktisert i urkristen eller nytestamentlig tid.

5.2.2 Bibelforståelse

Jesus Church forholder seg, som pinsebevegelsen som helhet, til Bibelen som Guds inspirerte ord, og man fortolker den i minimal grad i et historisk-kritisk perspektiv.²⁰² Dette innebærer en streng tolkning, og man innretter seg etter Bibelen både i trosspørsmål, menighetsliv og privatliv. De konkrete resultater av dette, som med en fellesbetegnelse kan kalles en kristenkonserverativ trosholdning og livsførsel, vil gjennomgå videre i kapitlet.

5.2.3 Pinsevenner – på hvilket grunnlag?

Jesus Church har siden 2004 vært en del av den norske pinsebevegelsen. Vi ser av trosinnholdet over hvordan menigheten står for pinsebevegelsens prinsipper på sentrale

¹⁹⁹ Intervju, 23.11.2010

²⁰⁰ Situasjonen er nevnt på flere nettsteder og blogger blant annet på grunn av at enkelte kristenledere advarte mot å delta på møter med Jesus Revolution på grunn av utsagnet. Det skal likevel fremheves at dette er en uttalelse Christiansen senere både har beklaget og trukket tilbake. Se for øvrig artikkel i Dagbladet, ”Predikantens pengemaskin”

²⁰¹ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

²⁰² Andersen og Årdal. ”Pinsebevegelsen”, 251

områder. Samtidig kan man i dagens religiøse Norge observere en tendens til å ikke måtte knyttes til spesifikke merkelapper. For eksempel er fokus på Den hellige ånd, voksendåp og praktisering av tungetale og andre nådegaver ikke lenger særegent for pinsemenigheter. Tvert imot er dette tendenser man kan finne på tvers av trossamfunn, også i Den norske kirke, særlig i form av OASE-bevegelsen²⁰³. Sannsynligvis skjer dette delvis som en konsekvens av den nykarismatiske bølgen som har skylt over landet de siste tiår, der Den hellige ånd, tungetale, og et karismatisk trosliv så å si har blitt allemannseie i norske menigheter. Utviklingen kan forklares med en økende bevissthet omkring tanken om å gå tilbake til den opprinnelige formen for kristendom, som for øvrig var pinsebevegelsens første tanke. Denne tankegangen er mer standardisert i dag, og gjør at Jesus Church sin motivasjon og begrunnelse for det kristendomssynet de har, ikke nødvendigvis ligger i tilknytningen til pinsebevegelsen, men er resultat av en nykarismatisk vekkellesbølge og et grunnleggende ønske om å gå tilbake til urkirken og den kristendomsformen som de mener presenteres i Det nye testamentet. Dag Ulland viser til *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movement* sine ni trekk ved den karismatiske vekkelse som alle kan sies å passe til Jesus Church og som dermed understreker menighetens tilknytning til vekkellesbevegelsen: fokus på Jesus i forkynnelsen, lovsang, kjærlighet til Bibelen, tro på at Gud taler til mennesker i dag, oppmerksomhet rundt den ondes realitet, evangelisering, åndelige gaver, forventning om endetiden og åndelig makt.²⁰⁴ Geir Lie viser til et karismatisk trosuttrykk som i dag befester seg på tvers av menigheter, også i utgangspunktet ikke-karismatiske: ”Mens lukkede øyne, utstrakte hender og svaiende overkropper tidligere var et liturgisk uttrykk forbeholdt karismatisktroende synes dette i våre dager i stadig større grad å bli kristne ungdommers allemannseie.”²⁰⁵

På spørsmål om hvorfor menigheten ble medlem i pinsebevegelsen, har Lars Tore Jørgensen ikke noe entydig svar.²⁰⁶ Han bekrefter samtidig at deres lære ikke er hentet fra pinsebevegelsen, med fra Guds ord, og at det ”var viktig i den første kirke, i apostlene og brevene, ikke sant, i Det nye testamentet, (...) som ikke bare er begrensa for disse, men noe som er til alle tider, da.”²⁰⁷ Å være en del av en større organisasjon synes å være, i tillegg til å

²⁰³ OASE er en tverrkirkelig karismatisk bevegelse med særlig tilknytning til Den norske kirke.

²⁰⁴ Dag Ulland. ”Karismatikk på Sørlandsk” i *Bløde konsonanter, hard religion? Endringer i Sørlandets religiøse liv på 1900-tallet*. Redigert av A. Bjorvand og P. Repstad (Askim: Kommunion, 2002), 140,141

²⁰⁵ Geir Lie. ”Fra pinsevevn eller karismatiker til pinsekarismatiker. Norsk pinsekristendom og karismatisk fornyelse fra 1980-årene og fram til i dag”, 82

²⁰⁶ Stephan Christiansen har som nevnt tidligere uttalt at innmeldelsen ikke var tiltenkt fra menighetens side, men at Gud fortalte det i profetiske syn, og at de ikke hadde noe valg annet enn å følge Guds befaling.

²⁰⁷ Intervju, 23.11.2010

dele grunnsyn, den viktigste grunnen til at de i dag kaller seg en pinsemenighet. Den tryggheten som følger med, og muligheten for deltakelse på konferanser og andre arrangementer, virker som positive ringvirkninger. Det synes også som å være en del av pinsebevegelsen, en gruppe på mange hundre millioner mennesker, kan benyttes som legitimering i situasjoner der menigheten eller menighetens representanter møter kritikk.²⁰⁸

5.3 Jesus Church og trosbevegelsen

Hvis du gir han av det du har, og gir han ære, så vil han at kontoen skal ha overflod og lommeboken skal være fullstappet!(...) Dette likner jo på framgangsteologi, og det likner jo på herlighetsteologi, og det er jo fy og føy...(...) og så fikk man trosbevegelse og sånne ting, som tok ting litt langt.²⁰⁹

Jesus Church betegner ikke seg selv som en trosmenighet, og utdraget over viser en antydning til å nevne trosbevegelse i noe negative termer. Utdraget kommer samtidig fra en tale som heter ”Pengene og livet del 1”, og omhandler kristnes forhold til penger, der budskapet er at fattigdomsidealet fra tidligere kristne tider er feilslått, og at Gud ønsker å velsigne de kristne, også materielt. Som vi skal komme tilbake til, peker dette i retning av en tankegang som står sterkt innen trosbevegelsen, og det er derfor ikke mulig å avfeie en tilknytning mellom Jesus Church og bevegelsen ”som tok ting litt langt”. I tillegg synes ikke Stephan Christiansen å ønske å skjule sin tilknytning til personligheter innenfor trosbevegelsen. En tidlig påvirkning fra trosbevegelsens grunnlegger Kenneth Hagin beskrives i Christiansens selvbiografi:

Sissel begynte med en gang å føre meg med kristne undervisningsbøker av forfattere som Kenneth E. Hagin, John Osteen og andre. Det tok en stund før jeg begynte å lese bøkene skikkelig, men når jeg først begynte, eksploderte det en åpenbaring på innsiden! Jeg skjønnte tegninga! Jeg forstod hva de snakket om!²¹⁰

Jesus Church påpeker selv at de er en del av pinsebevegelsen, at de har et generelt godt forhold til alle kirkesamfunn med et klassisk kristendomssyn, og at det ikke er noen som skiller seg ut i særlig positiv grad. Jeg har tidligere antydnet at Jesus Church er en del av pinsebevegelsen hovedsakelig for å være tilknyttet en organisasjon, og at de ved enkelte

²⁰⁸ Et eksempel er da Jesus Church i 2005 ble kritisert i Dagbladet over flere artikler for å være en sekt, for uoversiktlig pengebruk, og der Stephan Christiansen ble karakterisert som ”mørkemann”. Christiansen argumenterte her med at de var pinsevenner og sågar en del av en stor bevegelse, særlig i forbindelse med sektanklagene. Se følgende artikler i Dagbladet: ”Predikantens pengemaskin”, ”Knyttet til omstridt sektmiljø”, ”Jeg er meget meget sint” og ”Advarer unge mot Jesus Revolution.”

²⁰⁹ Sitat hentet fra preken, 09.01.2011. Utdrag som er vist her: ca 21:00.

²¹⁰ Christiansen. *JesusRevolusjonær*, 19

tilfeller bruker sitt medlemskap til å forsvare seg og unngå kritikk. Menigheten innehar mange karaktertrekk felles med annen pinsekristendom, men kan menigheten samtidig knyttes til trosbevegelsen?

5.3.1 Ekteparet Christiansens tilknytning til Oslo kristne senter

Ekteparet Christiansen møttes i OKS på 80-tallet. Stephan Christiansen har bakgrunn i pinsebevegelsen, men ble med i OKS da han i slutten av tenårene flyttet til Oslo og begynte på OKS' bibelskole. Anne Christiansen hørte til i menigheten, og ekteparet møttes her og samarbeidet i menighets- og evangeliseringsarbeid i flere år før de giftet seg.²¹¹ Det er naturlig at deres personlige tro, trosuttrykk og teologiske standpunkt påvirkes av den bakgrunn de har. Etableringen av Jesus Church, og en nødvendig tilbaketrekking fra OKS, skjedde heller ikke som følge av brudd med trosbevegelsen, men fra et behov for og ønske om å starte en ny menighet. Ekteparet Christiansen har selv fremhevet at de aldri brøt med OKS, men at det var en naturlig utvikling og en opplevelse av at Gud ønsket etableringen av ny menighet i Oslo. Stephan Christiansen uttrykker det på denne måten i sin selvbiografi:

Mens Åge preker, kommer Guds Ånd over meg på en måte som jeg knapt har opplevd før. Jeg ble ristet av Guds kraft der jeg satt i benken. Jeg var fullstendig skaket på innsiden, og jeg skalv over hele meg....Det brant på innsiden. Så talte Guds Ånd til meg med klare og tydelige ord. ”Du skal starte en ny menighet i Oslo.” Jeg var rystet. Rystet av Gud selv.²¹²

5.3.2 Tilknytning og samarbeid: Livets Ord

Livets Ord har vært sentral i trosbevegelsen i Skandinavia. Jesus Church har, som OKS, et godt forhold til Livets Ord²¹³, og kontakten mellom den svenske menigheten og Jesus Church er tydelig på flere plan. Livets Ord og dens ledere, samt ledere i andre trosmenigheter på verdensbasis, trekkes frem som eksempler på sterke ledere og beundringsverdige pionerer for Gud. I en preken av gjestetaler Øystein Gjerme fra Kristkirken i Bergen tydeliggjør han dette når han forteller om kameratene som hadde Iron Maiden og Metallica på veggene, mens han selv hadde Ulf Ekman og Åge Åleskjær. Disse stod for noe, som han også stod for.²¹⁴

²¹¹ Christiansen. *JesusRevolusjonær*, 58-133

²¹² Christiansen. *JesusRevolusjonær*, 209. Se for øvrig: Fossum. *Da jeg møtte Jesus*, 39

²¹³ Lie. ”Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang”, 105

²¹⁴ Preken, 05.12.2010.

Tilknytningen kommer i hovedsak til uttrykk gjennom gjestepredikanter fra Livets Ord som taler i Jesus Church med jevne mellomrom. Lederen i Livets Ord, Ulf Ekman, har selv vært i Jesus Church. Det har også Carl Gustav Severin, Robert Ekh og Joacim Lundquist, sistnevnte også aktiv i Ny Generasjon i Sverige. Flere av talene har trosbevegelsesbudskap, noe vi kommer tilbake til senere. Å åpent støtte og offentlig vise at de samarbeider, viser en kobling mellom menighetene og en aksept for de syn som forfektes i Livets Ord. Denne åpne aksepten kan komme av Jesus Church sin bevissthet omkring å samarbeide med ”hele Guds kropp”, men også at de ”har en grunnleggende opplevelse av at han [Ekman] beriker” dem, og at de er glade ”for det arbeidet Livets Ord gjør, og (...) har mye å lære derfra”.²¹⁵

5.3.3 Elementer av trosbevegelse

Vi har i det foregående sett at trosbevegelsen influerer Jesus Church gjennom bakgrunn og samarbeid. I det følgende vil blant annet teologi og styresett vise sentrale elementer av trosbevegelse som er integrert i menigheten.

5.3.3.1 Helbredelse

I trosbevegelsen vies stor tillit til troens kraft, også kalt troens lov.²¹⁶ Dette innebærer at når man tror, kan man bekjenne. Bekjennelsen vil være det Gud kan gjøre i den troendes liv, ettersom den troende, dersom man er lydig mot Guds ord og lever etter Guds bud, vil motta de løftene Gud har gitt.²¹⁷ Ved å bekjenne rett, vil Gud gjøre det du bekjenner. Dersom en person er syk, skal man for eksempel ikke klage over eller snakke om sykdommen, men bekjenne at Gud har fjernet sykdommen. Da vil sykdommen forsvinne.²¹⁸

”Jesus Kristus fører til helbredelse og befrielse for mennesker. Det tales om en uredde og fryktesløs menighet som utøver befrielse fra onde ånder. Helbredelse for de syke går som en rød tråd gjennom hele Matt 9. Viktigere enn noe, er det at Guds kraft blir åpenbart.”²¹⁹

Brosjyren for nye medlemmer beskriver helbredelse på denne måten. Under punktet ”trosgrunnlag” står det at ”alle kristne har fått helbredelse gjennom Jesu forsoning. Menigheten praktiserer derfor bønn for de syke.”²²⁰ På gudstjenester, andre møter og

²¹⁵ Stephan Christiansen i en uttalelse til Dagbladet, der menigheten blir utsatt for sterk kritikk, blant annet på grunn av deres kontakt med Livets Ord. Se artikkel i Dagbladet, ”Knyttet til omstridt sektmiljø.”

²¹⁶ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 20.

²¹⁷ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 39

²¹⁸ Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 27

²¹⁹ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 110

²²⁰ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

festivaler er helbredelsestematikken et hyppig tema, og man oppfordres til å få forbønn for helbredelse. Ved festivalen sommeren 2010 benyttet svært mange i salen dette tilbudet. Helbredelsestanken er også tilstede i ordinær pinsekristendom, men får ytterligere fokus i trosbevegelsen. Jesus Church tenderer mot en tilsvarende vektlegging av helbredelse.

5.3.3.2 Materielle og ikke-materielle velsignelser

”Hvis du gir han av det du har, og gir ham ære, så vil han at kontoen skal ha overflod og [at] lommeboken skal være fullstappet,”²²¹ sa Stephan Christiansen som nevnt på en Sunday Celebration. Prekenen handlet om et feilslått fattigdomsideal som har preget kristendommen siden tidlig tid, og som ifølge Christiansen er misforstått. Isteden, mener pastoren, ønsker Gud at hans tilhengere skal ha det godt, også materielt. Som han sier, ”gikk jo israelsfolket ut i ørkenen for Gud hadde lovet dem *melk og honning!*(...) Herren ville velsigne, han ville at folket hans skulle være velsignet. (...) dette er en del av skapningen: fattigdom er ingen velsignelse!”²²² En slik tankegang kan settes i sammenheng med Hagins egne ord nevnt i kapittel 4: ”I flere år forstod jeg ikke at det var Guds vilje at hans barn skulle lykkes og ha framgang. Jeg tenkte som så mange andre gjør at fattigdom var et kjennetegn på ydmykhet – at man må være fattig for å være ydmyk.”²²³ Både Christiansen og Hagin mener her å fremvise en tankegang der fattigdom ikke er en tilstand Gud ønsker for mennesker, men derimot materiell og ikke-materiell velstand og velsignelse.

Essensielt i den troendes lov er tanken om makten som ligger i det å bekjenne, altså i talens makt. Kjell Olav Sannes skriver at man har krav på helse og helbredelse, men også suksess i økonomi og velsignelser på andre områder.²²⁴ Carl Gustav Severin prekte i Jesus Church 21. november 2010. Prekenen het ”Tal ut din seier”, og omhandlet talens makt og hvordan kristne bør bruke den. Et poeng var at måten talens kraft brukes på, også kan få negative konsekvenser. Han eksemplifiserte med at dersom man taler tilstrekkelig ondt om et annet menneske, kan resultatet være at dette mennesket blir sykt. Hans fokus var samtidig positivt: hvordan man kan høste velsignelser på det materielle og ikke-materielle plan dersom man ”taler ut sin seier,” fordi ”Gud kommer til å gjøre som du sier.”²²⁵

En kan her se, gjennom utdrag fra begge taler, en påvirkning fra trosbevegelsens tanke om velsignelser, både på et materielt og ikke-materielt plan, noe som kommer til uttrykk i

²²¹ Preken, 09.01.2011

²²² Preken, 09.01.2011. Tid ca 16:45 – 17:30

²²³ Hagin. *Nye steg i tro*, 93. Se for øvrig Meling. *Gå og forkynn tro for mitt folk!*, 12

²²⁴ Sannes. *Det guddommeligjorte menneske og den menneskeligjorte Gud*, 5

²²⁵ Preken, 21.11.2010 ved Carl Gustav Severin. Tid: 10:45

menighetens egenformulerte trosgrunnlag: ”Guds velsignelse berører hele menighetslivet med alle aspekter, både åndelig, fysisk, sosialt og materielt”.²²⁶

5.3.3.3 Ja til Jesus – nei til religion

I sin tid i OKS, hadde Anne Christiansen en bil med påskriften ”Ja til Jesus! Nei til Religion!”²²⁷ Dette budskapet skriver begge ektefeller om i sine bøker, og budskapet ble presentert på JesusFestivalen sommeren 2010. I sin bok *Love Story. En vanlig norsk jentes møte med Den Store Kjærligheten* beskriver Anne Christiansen sitt forhold til religion:

Religionens åk holder tusenvis av mennesker borte fra å leve i erfaringen av å ha Gud som Far. Og religion er like skadelig for et levende forhold til Gud, uansett hvilken form den kommer i. Religionen skiller mennesket fra Gud, og fører mennesket inn i trelldom under helt andre krefter enn den levende Guds kraft (...) Verken askese, åndelige øvelser eller menneskelige gjerninger kan føre oss inn i et levende forhold til Gud. Vi trenger frelse. En frelse vi ikke kan skaffe oss i egen kraft. Vi må ta den imot. (...) Gud er ute etter relasjon, ikke religion.²²⁸

Dette synet sammenfaller med en generell holdning i trosbevegelsen om at de ikke representerer en religion, ettersom religion oppleves som stivnede tradisjoner. Det synes også å være Anne Christiansens budskap i utdraget over. I følge Anne Bergh settes religion i OKS som motstykket til ”originalkristendom”.²²⁹ Gjennom ekteparet Christiansen og deres forkynnelse på JesusFestivalen der temaet ble nevnt kan Jesus Church sies å formidle det samme synet.

5.3.3.4 Styresett og karismatisk autoritet

Som beskrevet i avsnitt 2.3.1 er Jesus Church en menighet uten demokratisk valgt ledelse, men i stor grad styrt av deres opplevelse av guddommelige krefter og en styreform og oppbygning av menigheten tilsvarende tidlig kristendom. En slik styringsform er vanlig i trosmenigheter. I sin avhandling om OKS, skriver Anne Bergh om legitimering i menighetens styresett og organisasjon. Pastoren i OKS kan i stor grad sidestilles med pastoren i Jesus Church, som i følge Bergh har en sterk rolle i kombinasjonen av å være administrativ og åndelig leder. Rollene overlapper hverandre, og gis en sterkere stilling gjennom religiøse

²²⁶ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

²²⁷ Christiansen. *JesusRevolusjonær*, 58

²²⁸ Anne Christiansen. *Love Story. En vanlig norsk jentes møte med Den Store Kjærligheten*. (Skjetten: Hermon forlag, 2005), 123-127

²²⁹ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 57, 58

forklaringer som åpenbaringer og visjoner. Samtidig er pastorens stilling avhengig av hans utstråling og evner til å formidle budskapet.²³⁰

Max Weber skiller i sin teori om legitimering og autoritet mellom legalt, tradisjonelt og karismatisk herredømme. Lederskikkelser generelt innehar ofte deler av alle herredømmer, noe som er tilfellet også i Jesus Church. Som legal leder fungerer pastoren ved å være innsatt i sin rolle. I følge Weber karakteriseres tradisjonelt herredømme av at en autoritet godkjennes på bakgrunn av overleverte trosforestillinger og tradisjoner. Ettersom ekteparet Christiansen selv stiftet menigheten og alltid har vært hovedpastorer, befestes deres legitimitet ved at ”det alltid har vært slik.” Dermed forstår menigheten pastorparets lederroller som selvfølgelige. Webers karismatiske herredømme danner sammen med tradisjonelt herredømme de viktigste komponenter i forståelsen av pastorparets lederroller i menigheten. Den karismatiske autoriteten er ”herredømme i kraft av en affektbestemt hengivelse til herskerens person og hans nådegaver (karisma), og da særlig magiske evner, åpenbaringer eller heltedåder, åndens eller ordets makt.”²³¹ Slik Bergh beskriver OKS, er også den karismatiske autoriteten til (hovedsakelig) Stephan Christiansen i Jesus Church forbundet med lederens personlighet og fremtoning, og hvordan medlemmene aksepterer og ser opp til denne. Både Anne og Stephan Christiansen er dyktige talere som gjør prekenemnene personlige, som taler med sterk karisma og som har evne til å aktivisere og oppløfte sine lyttere. I tillegg vises deres sterke kontakt med det åndelige, både gjennom ord og handlinger, en egenskap som vektlegges og settes pris på i en trosmenighet. Bergh mener at en slik lederstil også fører til mindre grenser mellom ledere og medlemmer, da man ikke er valgt frem demokratisk, men har en naturlig rolle basert på tradisjon og egenskap. Alle arbeider for det samme; å leve liv inspirert og ledet av Jesus og å frelse så mange som mulig.²³²

5.4 Jesus Church og fundamentalisme

Fundamentalisme er et belastet begrep på linje med sekt og har fått mye oppmerksomhet de siste tiårene, særlig fordi fundamentalistiske grupper og bevegelser med fundamentalistiske trekk opplever fremgang. En kan argumentere for at Jesus Church er en menighet med fundamentalistiske trekk, særlig i forhold til bibelforståelse og verdispørsmål. Der andre kristne miljøer har en mer åpen profil i forhold til spørsmål som oppleves som vanskelige, kan

²³⁰ Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 92, 93

²³¹ Max Weber. *Makt og byråkrati*. (Oslo: Gyldendal, 1971), 98

²³² Hele avsnitt 5.3.3.4: Bergh. *Oslo kristne senter i søkelyset*, 92-95. Se for øvrig Weber. *Makt og byråkrati*.

Jesus Church virke kompromissløse. En kombinasjon av ledernes personlige kristendomssyn, et ønske om å forandre verden, et brennende engasjement og en menighet av en såpas liten størrelse, kan være en forklaring på menighetens til tider bastante holdninger. Særlig er dette tydelig i forhold til tolkning og forståelse av Bibelen og i etiske, moralske og verdimessige spørsmål, der Jesus Church i sterkere grad enn andre menigheter kommer på kant med storsamfunnet og mer liberale retninger innen Kristen-Norge.

5.4.1 Bibeltolkning

I tråd med både pinsebevegelse og trosbevegelse innehar Jesus Church et fundamentalistisk bibelsyn. Dette bibelsynet innebærer en bokstavelig tolkning av Bibelen, ettersom skriften er Guds inspirerte ord og dermed evig og uforanderlig. Steve Bruces første av fem kjennetegn på fundamentalisme, innebærer en tro på hellige tekster uten feil og mangler.²³³ Et eksempel på dette er når Stephan Christiansen i Dagbladet svarer på kritikk for ikke å ansette homofile eller samboende i menighetsverv, ved at det står i Guds ord, og at han dermed ikke har noe annet valg enn å lytte til og handle ut fra det.²³⁴

5.4.2 Samfunnets forvitring – motstand og beskyttelse

Jamfør Torkel Brekkes definisjon av fundamentalisme som ”religiøse gruppers aktive motstand mot (...) forvitring av religiøs autoritet både i privat og offentlig liv”,²³⁵ viser Jesus Church klare fundamentalistiske trekk ved sin motstand mot retningen det norske samfunnet har tatt de siste årene. De reagerer for eksempel på en rødgrønn regjering som i følge dem fjerner det kristne grunnlaget i kultur og samfunn mer og mer, blant annet i skolen, og som ”ugudeliggjør” samfunnet ved eksempelvis å vedta lover som kjønnsnøytral ekteskapslov.²³⁶

Mange prekener, holdt både av gjester og menighetens pastorer selv, kommenterer at lokasjonen til menigheten, så nær Stortinget og andre maktsentra som økonomi og media, er

²³³ Bruce. *Fundamentalism*, 13-15

²³⁴ Artikkel i Dagbladet, ”Knyttet til omstridt sektmiljø”

²³⁵ Brekke. *Hva er fundamentalisme?*, 8

²³⁶ Ulla Schmidt og Jan-Olav Henriksen henviser til Kathryn Tanners begrep *moralsk realisme*, som betegner en tankegang der Gud er virksom i verden gjennom skapende og ordnende handlinger. I en slik tankegang er verden og den menneskelige tilværelse bærere av en iboende orden av strukturer og grunnleggende og ufrakommelige trekk. Den etiske argumentasjonen vedrørende den nye ekteskapslovgivningen, der ekteskapet betraktes som ”innstiftet av Gud” eller der ”Gud har skapt ekteskapet (kun) mellom mann og kvinne”, representerer en slik holdning. Se J-O. Henriksen og U. Schmidt. ”Religion, etikk og moral: nye sammenhenger?” i *Religion i dagens Norge*, 144.

et godt utgangspunkt for endring. Man ønsker å endre samfunnet til det bedre og få Norge tilbake til Gud. De viktigste måtene å gjøre dette på, er å evangelisere og å be. I en preken uttrykker Stephan Christiansen det slik: ”[Man må] be for landet, politikere (...) men dette må man gjøre hele året, hvert år. Hvis man hadde holdt på i samme tempo som ved valg, hadde man sett store forandringer, og de negative tingene man har sett de siste årene, hadde ikke skjedd.”²³⁷ Motstanden mot samfunnets utvikling og ønsket om endring ved å gå tilbake til tidligere samfunnsordninger, kommer frem i utdraget over. Et uttrykk for ønske om endring, men også for å beskytte egne barn mot storsamfunnet og dets verdigrunnlag, vises blant annet i et ønske om å opprette en kristen privat grunnskole, noe som ble avvist av myndighetene.²³⁸

5.4.2.1 Familieforhold, etikk og moral

En konservativ livsholdning, i stor grad som resultat av en fundamentalistisk bibelforståelse, kommer til syne i menighetens syn på familieforhold. Familien er viktig for Jesus Church; spørsmål vedrørende familieliv blir tatt opp jevnlig i møtesammenheng, konservative familieverdier med kjernefamilien i sentrum blir vernet om og familiemetaforer blir brukt om menigheten som helhet. Brekke fremhever familiefokuset hos fundamentalister, der familien betegnes som en guddommelig skapt institusjon.²³⁹ Dette synet fremmer også Jesus Church, blant annet i Stephan Christiansens tale om ekteskap, der han forklarer at ”Guds plan er ekteskap, [at] det er innstiftet av Herren, og [at] det er rikt velsignet fra begynnelsen. Det er det ypperste av Guds skaperverk!”²⁴⁰ Han mener at selv om vi befinner oss i en urolig og vanskelig tid, bør ekteskapet satses mer på enn hva han mener er tilfelle i Norge i dag. Dette viser hvordan menighetens verdisyn og holdninger fungerer som motsatser til, og forsøk på å endre storsamfunnet, men også for å fungere i samfunnet slik det er.

Konsekvenser av dette synet, og fokuset på kjernefamilien, vises for eksempel i holdningene til homofilt samliv, gjengifte og samboerskap. I alle tilfeller strider dette i følge menighetens talspersoner mot Guds ord, og kan dermed ikke tolereres. I forbindelse med gjengifte, oppfordrer man til unngåelse, men praktiserer ingen restriksjoner.²⁴¹ Homofile mennesker og samboende får derimot ikke ha verv i menigheten eller gå på bibelskolen

²³⁷ Preken, 17.10.2010

²³⁸ Menigheten søkte i 2005 om å starte skolen Kristen Kultur Skole, som skulle være en grunnskole, men søknaden ble senere avvist. Se notis i DagenMagazinet (nå Dagen), ”Jesus Church fikk friskoleavslag”

²³⁹ Brekke, *Hva er fundamentalisme?*, 49-93

²⁴⁰ Preken, 28.11.2010. Tid: ca 7:00.

²⁴¹ Det formidles dog fra talerstolen (for eksempel på JesusFestivalen 12.08.2010) at skilsmisse ikke er et alternativ.

TBBMI. En streng seksualmoral, der sex kun hører til ekteskapet, er også uttrykk for strenge moralske verdier. Stephan Christiansen uttrykker dette i preken der han sier at

i tiden vi lever i, er vi ikke så gode på å vente. I dag hører man at man skal oppleve og møte behovene så snart som overhodet mulig. (...) [Det er] så kort avstand mellom behov og trang og lystens oppfyllelse. Noe av det vakreste i høysangen er det å *vente*. La ingen få ta fra deg en herlig, uforglemmelig ventetid! (...) Ventetiden er vakker, ærbar. (...) Ventetid er ikke bare smertefull eller ydmykende. Den er vakker, rik og god. Det er godt vi kan fylles av Guds ord, som er så annerledes og som har en så annen vinkling.²⁴²

Abortspørsmål viser menighetens kompromissløse, restriktive holdning. På JesusFestivalen sommeren 2010 var abort et hovedtema i en paneldebatt omhandlende kristent samfunnsengasjement. Her ble en restriktiv holdning fremvist. Stephan Christiansen har i tillegg skrevet flere sangtekster, som han kaller kampsanger, i forbindelse med sitt engasjement i Jesus Revolution, hvorav mange har et anti-abort-innhold, med titler som ”Men drep det lille barn” og ”Hvorfor, mamma?”.²⁴³ Disse moralske retningslinjene er eksempler på hvordan Jesus Church skiller seg fra storsamfunnets holdninger og hva de selv ønsker å forandre ved dagens Norge. Samtidig kan det understrekes at restriksjonene skiller seg i relativt stor grad fra andre menigheter i Norge, også i noen grad pinsebevegelsen, og er eksempler på hvordan menigheten i denne forbindelse er mer kontroversiell og kompromissløs enn flere av sine medlemsfeller i norsk pinsebevegelse.

5.5 Misjon og evangelisering

”Det finnes en drøm på innsiden av oss: Drømmen om å utgjøre en forskjell i vår verden.”²⁴⁴ Et slikt utsagn viser hvordan menigheten ikke lukker seg inne, men ønsker å endre verden til noe bedre. Som nevnt tidligere i kapitlet henger dette sammen med fundamentalistiske trekk der man vil gå tilbake til et samfunn man hadde i tidligere tider og der Gud og Guds planer hadde større rotfeste i kultur og samfunnsorganisering.

Samtidig henspiller drømmen om å utgjøre en forskjell på et ønske om å frelse flest mulig mennesker. I brosjyren for nye medlemmer har to av fem punkter i visjonsdelen et misjons- og evangeliseringsinnhold, henholdsvis ”et evangelistisk redskap som gjør Jesus

²⁴² Utdrag fra preken, 14.11.2010.

²⁴³ Fra henholdsvis ”Kampsanger for en ny generasjon” og ”Krig”. Se vedlegg 2.

²⁴⁴ Uttalelse fra Anne og Stephan Christiansen i Norge I DAG, ”Troens Bevis nye bibelskole dobler”.

tilgjengelig for Oslos innbyggere” og ”en misjonsbase for Norge, Europa og verden.”²⁴⁵

Vektleggingen sees her både på det lokale og det internasjonale plan. Samarbeidet mellom menigheten og de andre organisasjonene i JesusHuset tydeliggjøres ytterligere i sitt samarbeid med å nå ut til flest mulig med evangeliet. De tidligere nevnte foretak; JesusRevolution, Ny Generasjon og TBBMI er alle misjons- og evangeliseringsorganisasjoner.

Ønsket om å frelse så mange som mulig kan også kobles til en ”aggressivitet” kjent i trosbevegelsen, som omhandler hele kristenlivet, fra hvor mye troen din har å si for hvordan du lever, hvor mye tid menigheten skal ta, til hvor alvorlig du tar oppgaven om å be flest mulig med til frelse. En holdning der menigheten skal være i sentrum og der Gud og menigheten skal prioriteres i hverdagen, til og med over barna, kommer til uttrykk både gjennom taler og panelsamtaler, i dette tilfelle på JesusFestivalen. At man ikke ofrer nok og at mange ikke følger det kallet de er gitt av Gud, presenteres som et problem blant kristne i Norge.²⁴⁶ I talen på et kveldsmøte uttalte Anne Christiansen at dersom du skal følge Jesus, ”må du gjøre det *helt*, ikke *halvveis*. Man må fornekte seg selv”.²⁴⁷ Menigheten har som mål at dens medlemmer skal være radikale Jesustilhengere²⁴⁸, og i dette begrepet ligger blant annet en aktiv tjeneste og Jesusfokuserte holdninger og livsstil. Å være frelst skal ha innvirkning på alle sider ved livet. Som Åge Åleskjær uttalte til avisen Vårt Land, er det en aggressiv krigføringenmentalitet i trosbevegelsen, som kan føre til en ”gjerningsreligion”.²⁴⁹ Det bør her presiseres at gjerningene ikke har konsekvenser for menneskets frelse, kun at det å være frelst, bør få konsekvenser for et menneskes livsførsel og hverdagsprioriteringer. Samtidig er vektlegging av menighet og ethvert medlems aktivitet i menigheten, særlig knyttet til effekten for den enkelte. Ikke bare er enkeltindivider viktige for menigheten som helhet, men menigheten, aktiviteter og ”åndelig føde” er viktige for individet. Arne Bakken, en aktiv mann i trosbevegelsens oppstart i Norge, skrev om denne formen for menighetsliv i bladet *Pioneren* i 1986. Temaet er fortsatt aktuelt i dag:

Gjennom det siste året har vi (...) sett en fornyelse av det som har med fellesskap å gjøre, og det har vokst fram bønnegrupper, cellegrupper og Bibelgrupper utover hele landet.(...)Det er blitt veldig klart for meg at Gud ønsker å gjenopprette lokalmenighetene til den standard vi finner i Guds ord. (...) Hensikten med en

²⁴⁵ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 103

²⁴⁶ Fra panelsamtale på JesusFestivalen, torsdag 12.08.2010

²⁴⁷ Fra kveldsmøte, JesusFestivalen, 12.08.2010

²⁴⁸ Fossum. *Da jeg møtte Jesus*, 38

²⁴⁹ Fra sak i Vårt Land, ”Åge Åleskjær innrømmer: Selvkritikk var PR-stunt”. For øvrig kan ”krigsmentaliteten” sees i sammenheng med Jesus Revolutions misjonsgrupper som kalles Jesus Revolution Army, og musikkutgivelser i denne forbindelse, utgitt av Stephan Christiansen med titler som ”Kampsanger for en ny generasjon”, ”Krig” og ”The battle of Europe”.

lokalmenighet er at vi skal kunne leve sterkt året rundt. (...) Det skal være kontinuerlig vekkelser, undervisning, bønn og lovsang og evangelisering i den forsamlingen vi tilhører.²⁵⁰

De nevnte konsekvenser for livsførsel og holdninger som kommer med å være radikale Jesustilhengere, innebærer også ønsket om å frelse flest mulig mennesker og at dette bør være et fokusområde til ethvert kristent menneske. Anne Christiansen forteller i sin selvbiografi at hun meldte seg ut av Den norske kirke da hun selv ble frelst, fordi hun så det som noe grunnleggende galt at de ikke forsøkte å frelse gudstjenestedeltakere. Hun så at misjonering og evangelisering ikke var noe fokusområde i menighetens daglige arbeid.²⁵¹ I sine verv i ulike organisasjoner, samt i Jesus Church, viser både Anne og Stephan Christiansen et brennende engasjement for misjonering, og for menigheten som helhet, med frelsesgjerningen som et sentralt punkt. En slik sterk tanke om misjon viser den kompromissløse og biblisistiske tankegangen der det er viktig for en kristen å drive misjon for å få med seg så mange som mulig til himmelen. En nødvendig konsekvens av dette, kombinert med et dualistisk tankesett og uttalelser om ”den onde”, ”djevelen” eller ”satan”, vil være en tankegang der alle som ikke er omvendte kristne, som tatt en bestemt beslutning om å følge Jesus, og som har bekjent at Jesus er ”Herre med sin munn”²⁵², nødvendigvis vil komme til helvete, ettersom ”Jesus [snart] kommer igjen for å hente alle som tror på han”.²⁵³

5.6 Jesus Church – en sekt?

Gud har tenkt oss til å tjene hele samfunnet. Man skal påvirke kulturlivet fra A til Å. Gi ut hiter, skriv bøker, få folk til å tenke over livet. Vi skal påvirke kulturlivet, vi skal påvirke det politiske livet, vi skal påvirke det økonomiske livet, vi skal påvirke utdanningsinstitusjonene, vi skal påvirke mediesamfunnet. Du er kalt til å påvirke!²⁵⁴

Sommeren 2005 publiserte Dagbladet en artikkelserie der Jesus Church ble kategorisert som en sekt og Stephan Christiansen som ”mørkemann”. Pastoren gikk hardt ut mot avisen og skrev flere debattinnlegg der han forsvarte seg selv og menigheten. På dagligspråket er sektbegrepet problematisk og innholdsmessig ulikt den religionssosiologiske betydningen. Når begrepet er såpass negativt ladet, er det forståelig at Christiansen ikke ønsker denne

²⁵⁰ Lie. ”Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang”, 139

²⁵¹ Christiansen. *Love Story. En vanlig norsk jentes møte med Den Store Kjærligheten*, 62

²⁵² Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

²⁵³ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

²⁵⁴ Utdrag fra preken, 17.10.2010

betegnelsen. Samtidig må man spørre seg om menigheten faller inn under den religionssosiologiske termen sekt.

Ernst Troeltsch skilte på begynnelsen av 1900-tallet mellom *sekt* og *kirke* med hensyn til eksklusivitet og inkludering. En kirke for Troeltsch innebar en institusjon som gjorde krav på den absolutte sannhet, men som samtidig var romslig og tilpasningsdyktig.²⁵⁵ Sekten gjorde også krav på sannheten, men hadde samtidig en eksklusiv selvforståelse.²⁵⁶ I motsetning til kirken, har sekten en tendens til å ville skille seg ut fra storsamfunnet. Den er eksklusiv både når det gjelder holdninger og sosial struktur.²⁵⁷

H. Richard Niebuhr la til kategorien *denominasjon*, en mellomting mellom sekt og kirke. En denominasjon aksepterer at andre trossamfunn kan ha elementer av sannhet i seg, og den er mindre enn en kirke, men større enn en sekt. Den er ikke like basert på sakramentsbasert som kirken, og er derfor opptatt av medlemmenes aktivitet i denominasjonene, for eksempel i forhold til deltakelse på gudstjenester og andre religiøse møter. Samtidig setter man ikke like store krav til en felles tros-og livssynsoppfatning som i en sekt.²⁵⁸ Roy Wallis laget senere på 1900-tallet en typologi som viser forskjellene mellom de ulike organisasjonsmodellene, hvor også *kult* har fått en plass, i forhold til om de er avvikende eller respektable i forhold til samfunnet og om de har en pluralistisk eller unik legitimitet.

	Pluralistisk legitimitet	Unik legitimitet
avvikende	kult	Sekt
respektabel	denominasjon	Kirke

*Wallis' typologi over religiøse organisasjoner*²⁵⁹

²⁵⁵ Pål Repstad peker på at Troeltschs kirkebegrep også kjennetegnes av at mennesker fødes inn i den, at den dermed er inkluderende, og at kirkens grenser gjerne faller sammen med geografiske eller etniske grenser. Kirken viser også en tendens til å inngå kompromisser med etablerte samfunn og dets verdier og institusjoner. I denne sammenheng vil Troeltschs betydning benyttes, og i norsk kontekst innebære statskirken. Se Pål Repstad. *Mellom himmel og jord. En innføring i religionssosiologi*. (Oslo: Gyldendal, 1981), 55

²⁵⁶ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 164

²⁵⁷ Repstad. *Mellom himmel og jord*, 55

²⁵⁸ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 165

²⁵⁹ Wallis' typologi, hentet fra Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 167

Kirke viser i denne sammenheng til etablerte kirkesamfunn, og *kult* representerer en løs sammenslutning av mennesker med en privat, eklektisk religiøsitet som man finner i uformelle og alternative religionsformer.²⁶⁰ Jesus Church kan derfor ikke sies å være verken en kirke eller en kult, og diskusjonen snevres inn til å gjelde sekt og denominasjon. Mens denominasjonene er respektable i forhold til samfunnets normer og er åpne grupper som ikke gjør krav på sannheten, er sektene avvikende i forhold til samfunnsnormene og har samtidig det Wallis kaller unik legitimitet, ved at de gjør krav på sannheten.²⁶¹ Begge organisasjonstyper krever mye av sine medlemmer, men på ulike måter. En sekt vil kreve absolutt lydighet i tros- og livssynsspørsmål, mens en denominasjon vil kreve stor delaktighet ved arrangementer, samt stor giverglede og frivillighetsarbeid innad i gruppen. Jesus Church forfekter et trossyn der de nødvendigvis sitter med fasiten. De uttrykker bekymring for samfunnets utvikling i moralske, etiske og politiske spørsmål og avviker fra storsamfunnets holdninger i varierende grad. Dette kan tyde på sekteriske tendenser. Likevel er ikke sannhetsargumentet tilstrekkelig, da de ikke tar avstand fra andre kristne trossamfunn som helhet. Samtidig som menigheten er uenige med enkelte, gjerne liberale, krefter i kristne miljøer, samarbeider de på tvers av kirketilhørighet og er sådan åpne mot andre menigheter og kristendomstradisjoner, og ønsker samarbeid og fellesskap.²⁶² Jesus Church er heller ingen lukket gruppe. Det er ikke krav om medlemskap for å delta på arrangementer og søndagsmøter, og annen virksomhet er åpne for alle som ønsker å komme. Som man ser av utdraget over, er det også tydelig at menigheten ikke ønsker å skille seg ut fra samfunnet og holde seg innenfor en eksklusiv, lukket gruppe. De vil både være tilstede og endre det norske samfunnet. Det vil altså være problematisk å kalle Jesus Church en sekt.

På den ene siden fordrer menighetens tro at de selv har rett, og markerer på så måte avstand til andre religioner, som ifølge dem tror galt. På en annen side er de vennlig innstilt til andre kristendomstyper, dog vennligst til tilsvarende konservative grupperinger. Grad av sannhetsaspekt kombinert med medlemmenes frivillige aktivitet og hengivenhet til menigheten vil delvis føre Jesus Church under betegnelsen denominasjon. Likevel gjør deres fokus på rettroenhet og som konsekvens "harde linje" at denominasjon heller ikke er en ideell betegnelse.

Roland Robertson lanserte begrepet *institusjonalisert sekt* som betegnelse på grupper som forventer en krevende, aktiv og hengiven oppslutning til gruppens virksomhet, og som

²⁶⁰ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 165

²⁶¹ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 165

²⁶² Intervju, 23.11.2010

samtidig er åpne og samarbeidsorienterte i forhold til grupper som er like dem selv i trosgrunnlag.²⁶³ Jesus Church passer delvis inn her, særlig gjennom åpenheten til andre med tilsvarende trosgrunnlag, og en kritisk holdning til andre religioner. Samtidig, selv om medlemmene oppfordres til et aktivt kristenliv, særlig i menighetssammenheng, og mange har tjeneste i menigheten og donerer relativt store pengesummer, er ikke forventning om tilstedeværelse og hengivenhet tilsvarende en institusjonalisert sekt.

Bryan Wilson beskriver syv typer sekter, hvorav den første, *conversionist sects*, er relevant med tanke på Jesus Church. Pål Repstad forklarer Wilsons sekttype som en gruppe som ønsker å forandre verden gjennom det enkelte menneskes omvendelse. Vekkelsesmøter er dermed en mye brukt metode. Wilson bruker Frelsesarmeen og tidlige stadier av pinsebevegelsen som eksempler på *conversionist sects*. Han peker også på at denne type sekt gjerne har en antipolitisk linje.²⁶⁴ Både Frelsesarmeen og pinsebevegelsen er eksempler på trossamfunn som har engasjert seg politisk. Det samme gjelder Jesus Church – både som en del av pinsebevegelsen, og som enkeltstående menighet som ønsker å forandre Norge, både sosialt, politisk og verdimessig. Dersom man ser bort fra den antipolitiske linjen er denne sektformen passende for Jesus Church. Samtidig, som beskrevet over, er ikke alle andre kriterier oppfylt, og å betegne Jesus Church kun som sekt, vil være problematisk.

Det vil alltid være vanskelig å plassere en religiøs gruppe innenfor en bestemt kategori, da de fleste viser tendenser i flere retninger. Som vi har sett, har Jesus Church trekk som knytter den til kategoriene sekt, denominasjon og institusjonalisert sekt. Begrepet institusjonalisert sekt er lite selvforklarende, og dermed vanskelig å bruke. Repstad viser til at denominasjon er en mellomting mellom sekt og kirke og ”den tilpassede og rutiniserte” form for sekt.²⁶⁵ Det vil være hensiktsmessig å benytte seg av en mellomting mellom denominasjon og sekt, ettersom menigheten bærer preg av sentrale deler av begge kategorier. Med hensyn til både åpenhet, sannhetsprinsipp og medlemmers aktivitet i menighet, vil det være nærliggende å betegne Jesus Church som en denominasjon, dog med sekteriske trekk.

5.7 Jesus Church med åpne armer til andre kristne trossamfunn?

Nå skal det jo sies at vi opplever jo ikke bare tilhørighet til pinsebevegelsen, men hele kroppen sånn sett. Vi synes det er spennende (..) med andre kirkesamfunn også, (...) [selv om] vi heter noe annet, er det jo ikke sånn at det skiller. (...) [Vi] opplever

²⁶³ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 166

²⁶⁴ Bryan Wilsons sektteori i Repstad. *Mellom himmel og jord*, 62,63

²⁶⁵ Repstad. *Mellom himmel og jord*, 59

veldig tilhørighet med hele Kristi kropp sånn sett, (...) vi ser oss selv som en del av det. Med alle ulike uttrykk det får.²⁶⁶

Dette utsagnet viser en holdning de selv uttrykker om et godt og forståelsesfullt forhold til alle kirkesamfunn som følger det de kaller ”klassisk kristen tro”. En samling av alle menigheter betegnes av Jesus Church som ”Kristi kropp”, og viser således til en samarbeidende og inkluderende holdning der alle menigheter er knyttet sammen, og der det ikke er viktig hvor du hører til. Det er interessant at begrepet ”Kristi kropp” i sin tid ble brukt av Åge Åleskjær og eksempelvis Kjell Haltorp, som det siste året har talt hos Jesus Church, om betydningen av menigheten som Kristi kropp og kroppen som skulle reise seg. Kirkesamfunnene ville falle, og på den måten ville man vinne mennesker og innflytelse. Også i denne sammenhengen ville menighetstilknytning være uinteressant.²⁶⁷ Nå virker det ikke som om Jesus Church ønsker en avvikling av kirkesamfunnene i Norge, heller tvert imot, men eksemplet viser igjen tilknytningen til og påvirkningen fra trosbevegelsen. Viktigst i denne sammenheng er likevel tanken om at ”alle gjenedte kristne er ett, [og at] menigheten derfor [vil] legge vinn på å bevare Åndens enhet, og ha et godt forhold til andre kristne”.²⁶⁸

Som beskrevet tidligere i kapitlet, markeres enkelte kristendomsretninger i sin tilknytning til og påvirkning av Jesus Church. Dette er til gjengjeld såkalte konservative, følelses- og erfaringsorienterte retninger, som står i motsetning til mer liberale og fornuftsbaserte alternativer. Motsetninger vil forekomme både i teologisk og praktisk forstand. Dersom man forstår Bibelen som Guds inspirerte ord, og en konkret tolkning dermed ikke foretas, vil man erfare mange konflikter i møte med for eksempel store deler av Den norske kirke, både dersom man forholder seg til medlemsmasse og kirkeledere. For å bruke forholdet mellom Jesus Church og Den norske kirke som eksempel: i forhold til homofile og samboende vil man møte problemer i praksis, ettersom man står for to radikalt forskjellige holdninger.²⁶⁹ Dette er i tillegg belastende saker, som er betydningsfulle og kompliserte for enkeltindivider, uavhengig av hvor i konflikten man befinner seg. Samtidig er grunnlaget for en slik konflikt avgjørende, ettersom å godta eller ikke godta homofile og samboende i menighetsverv, ikke kun sier noe om enkeltsaker, men noe om forholdet til religionens viktigste kilde, Bibelen. Uavhengig av hvor i tolkningskonflikten man er, vil det

²⁶⁶ Intervju, 23.11.2010

²⁶⁷ Lie. ”Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang”, 125

²⁶⁸ Informasjonsbrosjyre, vedlegg 1, 111

²⁶⁹ Det bør her påpekes at også krefter i Den norske kirke forfekter et syn på samboende og i særlig grad homofile, tilsvarende det i Jesus Church.

fra et religionsvitenskapelig ståsted virke umulig å ha et like åpent og samarbeidsrettet forhold til alle deler av ”Kristi kropp”. Hos Jesus Church vises dette i fraværet av liberale prester og gjestetalere. Anne Christiansen meldte seg ut av Den norske kirke, ettersom deres holdning til misjonsbefalingen – og dermed et oppdrag gitt fra Gud ut fra deres tolkning – og frelsesgjerningen, gjorde det umulig for henne å stå for det samme.

Den vei Jesus Church velger å gå, sier nødvendigvis noe om forholdet til andre kristne grupperinger. I JesusHuset har organisasjonene et bestemt ståsted på den konservative, karismatiske side i Kristen-Norge. En slik tendens finnes også i valg av samarbeidspartnere på søndagsmøter og ved andre arrangementer. Selv om menigheten og dens pastorer er opptatt av å ha et godt forhold til alle retninger innen klassisk kristendom, vil det ene nødvendigvis utelukke det andre.

Vi har i det foregående analysert Jesus Church med hensyn til kristendomsretninger, og antydnet hvilke strømninger menigheten synes å være tilknyttet og påvirket av. I tillegg til å være pinsemenighet, synes trosbevegelsen å ha en sterk posisjon i menigheten. Det neste kapitlet er den andre og siste delen av analysen, og vil drøfte Jesus Church og dens forhold til, funksjon i og uttrykk for sin samtid.

6. Jesus Church og samtiden

6.1 Religion i samtiden; Jesus Church et godt eksempel?

Religion har ikke forsvunnet, til tross for sekulariseringstesenes forventninger, men gjennom nye former igjen blitt en aktuell del av kulturen, både i Norge og på verdensbasis.

Sekulariseringsprosesser har ført til ”not so much the disappearance of religion altogether, but an on-going reorganization of the nature and forms of religion into configurations which are compatible with modern living”.²⁷⁰ Religion kommer både til uttrykk gjennom en økende grad av konservative grupperinger som reagerer på samfunnets utvikling og gjennom religion ”smurt tynt utover”. Ikke-institusjonaliserte religiøse strømninger finnes i mange ledd i kulturen, og har innflytelse på mennesker, både på et bevisst og ubevisst plan.

Samtidsreligiositeten kan forklares som resakraliseringstendenser eller religiøs renessanse, som i følge Otto Krogseth vises på tre ulike måter: ”veien innad”, en individuell selvsakralisering; ”veien utad”, naturreligiositet og økologi; og ”veien tilbake”, retradisjonaliserende religiositet som vil tilbake til røttene og til tidligere tider.²⁷¹ Jesus Church faller hovedsakelig inn under sistnevnte kategori, men som vi skal se videre, kan også andre tendenser spores i menigheten.

Det er mange som mener å se oppblomstringen av konservativ og regelbundet religion som et resultat av en relativ og flytende postmoderne kultur, og dermed en måte å forklare karismatikkens oppblomstring og popularitet på. Den globale pinsebevegelsen opplever en markant økning på verdensbasis, og er det trossamfunnet med størst økning. Også i Europa, som kan sies å være den mest sekulariserte delen i verden, opplever karismatiske grupper positiv vekst. Den eksplosive veksten har uteblitt, men flere blir frelst, samtidig som mange kristne heller mot et konservativt og gjerne pinsekarismatisk alternativ, snarere enn et liberalt, i norsk kontekst, statskirkealternativ.²⁷² Jesus Church er et uttrykk for og eksempel på denne tendensen. Siden etableringen har menigheten økt medlemstallet, opplevd en økende betydning i konservative deler av Kristen-Norge, samt en økt oppmerksomhet i storsamfunnet i form av festivaler, avisomtaler og utendørs gudstjenester.²⁷³

²⁷⁰ Davie. *The Sociology of Religion*, 60

²⁷¹ Krogseth. ”Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse”, 41,42

²⁷² Hunt. *Alternative Religions*, 80

²⁷³ For eksempel hadde menigheten en utendørgudstjeneste i ”Spikersuppa” i Oslo 25.04.2010

6.1.1 Jesus Church som med- og motkultur

Samtidig som menigheten tilbyr et alternativ til de moderne/postmoderne ideer, og på den måten fungerer som motkultur, benytter de seg like fullt av det moderne/postmoderne i form av teknologi og kulturelle uttrykksformer. Jesus Church er dermed i seg selv en motsetning, gjennom å være medkulturell og motkulturell på en og samme tid. En mulig forklaring til karismatikkens vekst kan være en slik kombinasjon av (bevisst) bruk av medkulturelle og motkulturelle elementer innenfor samme tradisjon.

I følge Yves Lamberts teori om det moderne og postmodernes virkning på religion,²⁷⁴ beskrevet i kapittel 3, representerer Jesus Church en konservativ reaksjonsform. Gjennom å ønske en konservativ politisk utvikling i Norge, og gjennom fokus på tradisjonell kristen etikk og moral, som sex forbeholdt ekteskapet, restriktiv holdning til abort og kjønnsnøytral ekteskapslov, samt livsførsel rettet etter disse levereglene, representerer de en motkultur i dagens samfunn. Jesus Church ytrer selv et ønske om å være en motkultur i Norge i dag, og på den måten vise en alternativ livsform. De mener selv å være et alternativ til den verden vi ser i dag.

Samtidig er de svært moderne i sitt trosuttrykk. Sangene de synger, er som dagens populærmusikk, men med kristent innhold. Møtene er preget av avansert lyd- og lysteknologi, og en viktig del av deres metode for å nå ut til medlemmer og ikke-medlemmer, er gjennom en godt utarbeidet hjemmeside på internett som oppdateres jevnlig og der prekenene publiseres. I følge Lars Tore Jørgensen er menigheten bevisst på å pakke et gammelt budskap inn i en moderne uttrykksform, hovedsakelig for å nå flest mulig mennesker. Han mener de forholder seg bevisst til kulturen og den verden de lever i, og at ”en endring [må] skje” formmessig ”for å kommunisere verdens viktigste budskap.”²⁷⁵

Jesus Church innehar her både motkulturelle og medkulturelle tendenser. Denne dobbeltheten kan kanskje sies å være typisk postmoderne i seg selv, der grenser ikke lenger gjelder på samme måte som tidligere, og der mange plukker de delene av religioner de selv ønsker, og setter det sammen til sin personlige religiøsitet. Man ser noe av det samme i dobbeltheten hos Jesus Church ved å ”ta det beste fra begge sider”, og være *i* og *mot* kulturen på en og samme tid. Slikt sett kan menigheten i seg selv være et uttrykk for den indre spenningen i samtiden mellom, i følge Welsch, et radikalt kulturoptimistisk og konservativt

²⁷⁴ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 100. Opprinnelig i Lambert. ”Religion in Modernity as a New Axial Age: Secularization or New Religions Paradigms?” Se kapittel 3 for videre innføring.

²⁷⁵ Intervju, 23.11.2010

kulturpessimistisk grunnsyn.²⁷⁶ Det er også interessant å merke seg at denne dobbeltheten med et reaksjonært budskap plassert i en hypermoderne kontekst, er betegnende på de fleste konservative menigheter, også i Norge. OASE, pinsebevegelsen og resten av den karismatiske vekkellesbølgen er eksempler på dette. Det synes å fungere godt, ettersom menighetene opplever større tilslutning.

Paradoksalt nok kan det virke som om de motkulturelle og medkulturelle strømningene er dialektisk avhengig av hverandre, slik som Jesus Church er avhengige av å benytte den samme kulturen de reagerer på, for å nå ut til flere, men kanskje også for å opprettholde den kristne tro i en pluralisert og individualisert samtid. Som religionssosiolog Christian Smith skriver, kan det virke som om religiøs rettroenhet ikke vil svekkes, men tvert imot trives når den må bli tydelig og engasjert – idet dens tilhengere ”kaster seg inn i” den postmoderne pluralismen. ”I stedet for å kaste seg under en overgripende *sacred canopy* bærer de evangelikale ’hellige paraplyer’ – små verdener av relasjoner som gjør det mulig å engasjere seg i modernitetens pluralisme, mens de forblir ortodokse”.²⁷⁷

Dagens nykarismatikere bryter ofte med tidligere klassisk pinsebevegelse i synet på hva i den sekulære kulturen man som troende skal kunne delta i. Dette henger kanskje sammen med en svakere grense mellom det sekulære og religiøse vi ser i postmoderne kulturer. Dette vil vi komme tilbake til senere. Det er likevel interessant å merke seg trenden i nykarismatiske menigheter til å representere en motkultur i sin levevei, ved å leve ”alternativt” og med et annet verdisyn enn majoriteten av befolkningen, samtidig som de er delaktige i samfunnet på lik linje med andre.²⁷⁸ Ifølge Richard Quebedeaux er det i neo-pentekostalisme

a noticeable trend in the direction of culture affirmation. (...) Holiness is being spiritualized and socialized as an attitude of the heart, having more to do with healthy relationships with people and ‘the life of discipleship’ and less to do with moral privatism and negativism – more with what you *do* than with what you don’t do.²⁷⁹

6.1.2 ”Veien tilbake” – Jesus Church som kompensasjon

Hvis en ser unge mennesker i dag, som er i den postmoderne generasjonen, generasjon x eller y eller hva man måtte kalle den, så ser vi at det er veldig mye som går tilbake

²⁷⁶ Wolfgang Welsch gjengitt i Krogseth og Henriksen. *Pluralisme og identitet*, 34

²⁷⁷ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 117, 118. Opprinnelig i Christian Smith m fl. *American Evangelicalism: Embattled and Thriving*. (Chicago: University of Chicago Press, 1998)

²⁷⁸ En forklaring av (konservative) kristne grupperingers moderne og verdensbejaende holdning i mange situasjoner kan kobles til fraværet av den pietistiske tradisjonen som lenge preget norsk kristendom.

²⁷⁹ Richard Quebedeaux. *The New Charismatics*. (Garden City, NY: Doubleday & company, 1976), 158

til en tidligere type spiritualitet også. (...) Jeg tror at for Jesus Church sin del, så er det mer det at man ønsker å gå tilbake til den originale formen for kristendom mer enn at en er en type reaksjon på det moderne, altså modernitet om du vil.²⁸⁰

Grace Davie betegner Europa som ”the exeptional case” der mennesker i tradisjonell forstand er mindre religiøse og der man tror uten nødvendigvis å høre til. I Skandinavia mener hun å se tendenser til å høre til uten å tro; ”belonging without believing”²⁸¹. Hun viser også til at religiøs nedgang i hovedsak finner sted i statskirkene eller de tradisjonelle hovedkirkene. Uavhengige grupper, ofte med konservative eller fundamentalistiske grunnsyn, er de som erobrer nye medlemmer. Religionssosiolog David Martin forklarer veksten med at karismatisk kristendom tilbyr en form for tilflukt fra og hjelp til å takle de negative opplevelser i verden i dag, en kompensering for rasjonaliseringen, den sosiale isoleringen og fremmedgjortheten i det postmoderne.²⁸² I det følgende skal vi se grundigere på Jesus Church, og hvorvidt religion som kompensasjon, på tross av Jørgensens uttalelse, kan forklare menighetens trosinnhold og standpunkt.

6.1.2.1 Deprivasjon

Deprivasjonsteorier forklarer religiøsitet med at religion gir kompensasjon eller trøst i mangelsituasjoner. Når mennesker befinner seg i en utilfredsstillende mangelsituasjon, kan det religiøse liv fungere som kompensasjon, både på det indre og ytre plan. Charles Glock har utarbeidet en teori der han skiller mellom fem typer deprivasjon: økonomisk, sosial, organisk, etisk og psykisk. Som beskrevet tidligere, innehar Jesus Church visse aspekter av trosbevegelse som innebærer en forventning om materiell velstand. Den økonomiske deprivasjonen virker likevel ikke som en god forklaring på at mennesker går til menigheter som Jesus Church, særlig ikke i en norsk sammenheng, da majoriteten av medlemmene allerede er velfungerende mennesker med tilstrekkelige økonomiske midler. De medlemmer som tidligere har levd tunge liv med for eksempel alkohol- eller narkotikamisbruk, ser heller ikke ut til å ha materiell velstand som motivasjon for å melde seg inn i menigheten. Samtidig er det et underliggende tema at man skal slippe økonomiske vanskeligheter. En bedre økonomi og økt velstand vil kanskje være attraktivt, uavhengig av utgangspunkt. Samtidig synes den etiske og psykologiske deprivasjonen som en mer egnet forklaring på Jesus Church og tilsvarende menigheters suksess. Den etiske deprivasjonen spiller inn når konflikter

²⁸⁰ Intervju, 23.11.2010

²⁸¹ Davie. *Europe: The Exceptional Case*

²⁸² David Martin. *Tongues of Fire: the Explosion of Pentecostalism i Latin America*. (Oxford: Blackwell, 1990), 41-43. Se forøvrig Hunt. *Alternative Religions*, 80

oppstår mellom individets og samfunnets verdisystem og når individets verdisystem ikke får gjennomslag i samfunnet. Psykisk deprivasjon inntreffer når mennesker mangler et tilstrekkelig fortolkningssystem i sin orientering i hverdagen.²⁸³

Både den etiske og psykiske deprivasjonen er relevante i forhold til Jesus Church sin motsetning til samtids-Norges etikk, moral, livssyn og verdensforståelse. Samtidig er deprivasjonsformene nært beslektet med teorier som omhandler hvordan religion i dag fungerer som en kompensering for de påkjenninger samtidens postmoderne strømninger påfører mennesker. Jon P. Knudsens tilføyelse av eksistensiell deprivasjon er relevant i denne sammenhengen, da han peker på at man kan være vellykket, mektig og rik, frisk både fysisk og psykisk, og likevel oppleve mangler i livet. En utilfredshet i forhold til eksistensielle spørsmål om livets mening kan forklare religion som svar på en eksistensiell mangeltilstand.²⁸⁴ I Jesus Church kan det sterke frelsesfokuset befeste påstanden. Iboende i deres ønske om å forandre verden, og om å være et alternativ i dagens Norge, finnes det et ønske om å redde mennesker fra den verden de lever i. Selv om deres fokus i forhold til frelsesgjerningen er å frelse folk til et evig liv, vil nødvendigvis det å frelse noen *til* noe, også si å frelse noen *fra* noe. Som påpekt tidligere, innebærer deres evangelisering et fokus på å redde mennesker *fra* helvete og *til* himmelen, men det synes også tydelig at de frelser folk *fra* et liv i Norge uten Gud. Peter Berger påpeker at kan religion tilby et vern mot anomi gjennom meningsgivende teodiceer, der et solid fundament, forankret i en høyere dimensjon, får en meningsgivende og kaosavvergende funksjon.²⁸⁵ En kombinasjon av ulike deprivasjoner, både økonomisk, etisk, psykisk og eksistensiell, fremprovosert av en postmoderne kultur, er sannsynlig i en forklaring av Jesus Church og andre trossamfunn og religioners popularitet og sentrale betydning hos mennesker i Norge i dag. Av ulike årsaker kompenserer dermed religion for de belastninger individet er påført i samtiden.

6.1.2.2 Kompenserende religiøsitet

Samtidens pluralistiske, individualiserte og fragmenterte kultur resulterer som nevnt ofte i kulturelle kompensasjonsreaksjoner. Som kultur i seg selv kan være en kompenserende reaksjon på samfunnet og de sosiale moderniseringsprosesser,²⁸⁶ kan kultur også kompensere for kultur. De motkulturelle eller antimoderne kjennetegn ved Jesus Church, eksemplifiserer

²⁸³ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 139,140

²⁸⁴ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 139

²⁸⁵ Krogseth. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse", 38 Opprinnelig i Peter Berger. *The Sacred Canopy*.

²⁸⁶ Krogseth. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse", 35

dette, men kan også finnes i andre deler av kulturen, for eksempel i en generell konservativ verdibølge. Tidligere verdigrunnlag er til en viss grad utsatt for forvitring; interesse for økologi og naturmystikk på grunn av rasjonalisme og moderne teknologi, og nytradisjonisme og retradisjonalisering på grunn av en moderne foranderlighet som river en opp ved røttene.²⁸⁷ Fundamentalistiske trekk i Jesus Church er eksempler på sistnevnte kategori. En generell kompenserende tendens er altså å finne i samtidens postmoderne kultur, og kan forklares med at ”ettersom usikkerhet er en tilstand som mange mennesker finner vanskelig å leve med, vil enhver bevegelse eller forståelse som lover at den kan bidra til å overvinne denne eller holde den på avstand, ha et stort marked”.²⁸⁸ Nyreligiositeten som helhet, medregnet Jesus Church, og dens popularitet, eksistens og innhold kan dermed forklares gjennom en kompenserende antimodernitetsreaksjon ettersom ”modernisering og sekularisering belaster identiteten(...) så sterkt at religionen revitaliseres som kompensasjonsreaksjon og reparerende krisebehandling.”²⁸⁹

Det pluraliserte Norge, som Krogseth mener skaper en oppsplittet identitet, er også å finne religionene imellom. En kunne tenkt seg en situasjon der økt pluralisering førte til en religiøs motmobilisering for å sikre Norge som et kristent land i kultur- og samfunnsliv. Jan-Olav Henriksen og Ulla Schmidt mener man *ikke* ser slike tendenser, men at religiøs pluralisme derimot fremstår som et akseptert faktum.²⁹⁰ På et samfunnsdiagnostisk nivå, er nok dette riktig. Samtidig finnes tendenser i mindre marginaliserte miljøer til den reaksjonsform Henriksen og Schmidt avkrefter i Jesus Church og tilsvarende kristne menigheter og initiativer, som også kan sees i sammenheng med kompensasjonsreaksjoner. I forbindelse med Stortingsvalget i 2009, så man for eksempel grasrotbevegelsen ”Kristenfolket”²⁹¹ som oppfordret til konservativ stemmegivning for å gjenopprette Norge som et kristent land, samtidig som Stephan Christiansen og andre oppfordret til å stemme Krf, og til å be for en endret styrende makt og samfunnsstruktur.²⁹² Man kan tolke denne reaksjonen både som en motmobilisering til et offentlig Norge med et forminsket kristent grunnlag og som i stor grad betrakter religion som en privatsak som offentligheten ikke skal

²⁸⁷ Krogseth, ”Moderne – Postmoderne - Antimoderne,” 11

²⁸⁸ Henriksen. ”Religionens individualisering og retradisjonalisering”, 27. Opprinnelig i Berger. ”The Desecularization of the Worlds: A Global Overview”, 7

²⁸⁹ Krogseth. ”Moderne – Postmoderne - Antimoderne,” 11

²⁹⁰ J-O. Henriksen og U. Schmidt. ”Religioners plass og betydning i offentligheten” i *Religion i dagens Norge*, 91

²⁹¹ Mer informasjon på www.kristenfolket.no

²⁹² <http://www.verdidebatt.no/debatt/cat1/subcat3/thread16674/>

involveres i, men også som et ønske om å stadfeste Norge som et kristent land i møte med alle de nye religiøse tradisjoner som i dag preger det norske samfunn og kultur.

I henhold til Krogseths teori om resakraliseringstendenser i samtiden, vil kategorien ”veien tilbake” forklare hvordan Jesus Church kompenserer. Ved å være motkulturelle, og tidvis reaksjonære i livssyn og levestett, ønsker de seg tilbake til tidligere tiders religionsformer og kultur. Resakraliseringen foregår på tre plan. Første plan omhandler normer og verdier, som menigheten ønsker å endre i Norge. Videre finner man en resakralisering i menighetens retradisjonaliserende ønske om å ikke bare gå tilbake til tidligere samfunnsstrukturer der religion hadde større plass i offentligheten og der kristne normer og verdier var grunnfestet i kulturen. De ønsker seg også tilbake til den opprinnelige formen for kristendom, da de mener at religionsformen beskrevet i Det nye testamentet har blitt utvasket i årenes løp. Jørgensen bruker ønsket om ”originalkristendom” som argument for at menigheten *ikke* er en reaksjon på det moderne. Resakraliseringens tredje plan viser hvordan en gjeninnføring av den første formen for kristendom, ikke bare er et ønske om den originale kristendomsformen, som Jørgensen mener er tilfellet. Sett i en større sammenheng, blir gjeninnføringsønsket et uttrykk for en retradisjonaliserende kompensasjon, der originalkristendommen fungerer som en reaksjon på den moderne/postmoderne kulturen, på lik linje med annen tidsaktuell religiøsitet og andre resakraliserende tendenser.

6.2 Jesus Church og samtidsreligiøsitet

Jesus Church har et internasjonalt preg gjennom sin nettside på flere språk, simultanoversatte møter og en variert medlemsmasse med flere titalls nasjonaliteter. De retter sitt fokus utover landegrenser, ikke bare til Uppsala i Sverige, men til Asia og de store, økende menighetene der, i tillegg til USA. Familien Christiansen tilbrakte sommeren 2010 i USA, der de besøkte og ble inspirert av mange kirkesamfunn. Disse besøkene har Stephan Christiansen fortalt om i sine preker i ettertid, der han beskriver de amerikanske ”mega churches” som et ideal og som han håper og tror vil komme til Norge. I det følgende vil jeg forsøke å vise tilknytningen Jesus Church har til samtidsreligiøsitet i et internasjonalt perspektiv, i særlig grad til amerikansk religion.

6.2.1 Amerikansk religiøsitet

Påvirkningen fra globale religiøse trender, og i særdeleshet amerikansk religiøsitet er fremtredende i Jesus Church, både innholds- og organisasjonsmessig. Først og fremst er det

tydelig i forhold til den karismatiske vekkelsen, som i utgangspunktet spredte seg fra amerikanske menigheter, gjennom for eksempel den såkalte Torontovekkelsen,²⁹³ der det karismatiske uttrykket med tydelig åndelig tilstedeværelse er vektlagt. Torontovekkelsen er et relativt sent fenomen i forhold til den store, nykarismatiske vekkelsesbølgen som har foregått de siste 40-50 år, og som for eksempel trosbevegelsen er en del av.²⁹⁴ Jesus Church er grunnleggende påvirket av amerikansk religiøsitet, både i form og innhold, gjennom både eldre og nyere påvirkningskrefter. Særlig gjennom tilknytningen Jesus Church har til trosbevegelsen ser man hvordan en amerikansk religionsform har slått rot i Norge. Foruten sitt amerikansk-karismatiske, i motsetning til for eksempel afrikansk-karismatiske²⁹⁵ uttrykk, og trosbevegelsens teologiske innhold, er måten mange amerikanske trosmenigheter og andre pinsekarismatiske forsamlinger er styrt på, med en ikke-demokratisk utvelgelse av ledere. Den karismatiske autoritet, der menighetens ledere har mye makt, både overfor menighetens styring, og overfor individer, blant annet gjennom å oppfordre til en viss oppførsel, finnes også i den Oslo-baserte menigheten.

I Norge i dag kan man spore generelle trender fra amerikansk religiøsitet, både i kristne menigheter, og annen nyreligiøsitet. *Rational Choice Theory*, særlig fremhevet av Stark og Bainbridge,²⁹⁶ er inspirert av økonomi, og beskriver hvordan enkeltmennesket rasjonelt velger den religion eller den menighet som gir best "avkastning." Basert på tilbud og etterspørsel handles det på et "religiøst marked," der religionen som gir flest fordeler velges. En konsekvens vil bli at den gruppen som lover størst utbytte, vil ha størst appell. Utbyttet kan være alt fra forbedret livskvalitet og personlig forbedring, til evig liv og økt velstand. En premissleverandør i denne sammenheng er den individfokusering som preger amerikansk religion og kultur, men som også er en viktig side i den postmoderne kulturen på verdensbasis. Som vi skal se senere, er Jesus Church, som det meste av annen samtidsreligiøsitet, individfokusert. Kanskje er fokuset på individet og den personlige

²⁹³ Torontovekkelsen er en vekkelse som kom til flere menigheter i Norge, blant annet Filadelfia Oslo og Oslo Vineyard, og innebar særlig latterutbrudd, gråt og dyrelyder. Vekkelsen startet i Toronto Airport Vineyard. For mer informasjon, se for eksempel Hilborn. "Toronto" in *Perspective: Papers on the New Charismatic Wave of the Mid-1990s*. (Carlisle, CA: Acute, 2001) eller E. Rimehaug. "Torontobølgen – en velsignelse?" i *Refleks* (2002, 1-2: 84-89)

²⁹⁴ All annen nykarismatisk kristendom, medregnet Jesus Church, kan også sies å være en del av den karismatiske vekkelsesbølgen.

²⁹⁵ Den karismatiske vekkelsesbølgen har spredd seg til store deler av verden, også Asia, Afrika og Sør-Amerika, innenfor både den protestantiske og katolske tradisjon. Karismatikken har infiltrert den allerede eksisterende religiøsiteten, både innad i kristendommen, og andre religiøse lokale tradisjoner, og har dermed fått ulike uttrykk. Den europeiske karismatiske vekkelsen skiller seg ikke fra den opprinnelige Nord-amerikanske i særlig grad, i motsetning til karismatikk i andre deler av verden som større grad varierer i både form og innhold.

²⁹⁶ R. Stark og W. S. Bainbridge. *A Theory of Religion*. (New York: Peter Lang, 1987)

religiøsiteten man ser i menigheten et tegn på innflytelsen amerikansk religiøsitet har, både i Jesus Church og andre nykarismatiske menigheter i Norge.

Anvendelse av "Rational Choice"-teori kan være en forklaring på trosbevegelsens gjennomslag både i USA og resten av verden, gjennom å fremheve Guds nåde og barmhjertighet gjennom velsignelser, også på det materielle plan. Samtidig fungerer denne teorien bedre i en amerikansk kontekst, der markedstanken står sterkere enn i Norge. På tross av et økende individuelt samfunn også i Norge, står fortsatt tankegangen sterkere i USA, der tradisjonen er bygget på et langt sterkere "every man for himself". Det kan også stilles spørsmål ved hvorvidt mennesker faktisk er så kalkulerende og vurderende i valg av religion. Det religionssosiologiske begrepet *prosperity religion* kan forklare en tendens i amerikansk nyreligiøsitet og karismatisk kristendom, der en vektlegger materiell velstand. Trosbevegelsen kan knyttes til denne tankegangen, med sitt fokus på en Gud som gir materielle goder. Som beskrevet tidligere, er dette en tankegang som også vises i Jesus Church.

6.2.1.1 Fundamentalisme og trosbevegelse som uttrykk for postmoderne religiøsitet

Både kristen fundamentalisme og trosbevegelse er kristendomstyper med amerikansk opprinnelse. Uttrykkene religionsformene har fått, er dog forskjellige, på tross av flere forbindelser innholdsmessig, og representerer på flere måter de ulike sidene av Jesus Church og hvordan menigheten kan knyttes til sin samtid.

Trosbevegelsen på verdensbasis er en lite homogen gruppe med få retningslinjer og lite sentral organisering. Dette gjør at det er problematisk å betegne en menighet som en ren trosmenighet, både på grunn av bevegelsens forbindelser med pinsebevegelsen, og fordi trosbevegelsen i stor grad, særlig i Skandinavia, har hatt stor nedlagskraft, men i størst grad som strømninger i pinse- eller andre karismatiske menigheter. I seg selv er dette aspektet ved norsk karismatikk uttrykk for en postmoderne religionsforståelse, der avgrensninger mellom retninger og overhengende regelstyring er nedprioritert. Man ser tendenser til, særlig gjennom den nykarismatiske vekkelsesbølgen, en trend mot å viske ut grenser, samarbeide på tvers av menigheter, påvirke hverandre, og en individuell selvstendiggjøring. Hvert enkelt menneske har sin personlige tro som får sitt unike trosuttrykk. Flere av trosbevegelsens kjennetegn har således slått rot i norske karismatiske menigheter, inkludert Jesus Church. Denne amerikanske individualiserte, opplevelsesorienterte og hellighetsfokuserte kristendomsformen kan forklares i forbindelse med en postmoderne kultur der grenser overskrides, der individet selv skaper sitt eget religiøse univers, og der modernitetens rasjonelle og intellektuelle fundament utfordres.

Postmoderne retradisjonalisering, som også er et resultat av og reaksjon på dagens kulturelle situasjon, kommer til uttrykk i menighetens fundamentalistiske trekk, som for eksempel bibelforståelse og verdisyn. Menigheten eksemplifiserer her en ”tilbake til røttene”-tendens i Norge i dag; en kompenserende religiøsitet som opprinnelig er fra USA, og som fortsatt har fotfeste gjennom mange konservative menigheter, men også gjennom bevegelser i grenseland mellom religion og politikk som ”New Christian Right”, ”Moral Majority” og ”Tea-Party”- bevegelsen.²⁹⁷

6.2.2 Emerging churches

Begrepet *emerging churches* er et nytt og relativt lite bearbeidet begrep, som betegner nye, kristne, ofte tverrkirkelige menigheter i Vesten, som er i en oppstartfase. Eddie Gibbs og Ryan K. Bolger forklarer begrepet som brukt på

high-profile, youth-oriented congregations that have gained attention on account of their rapid numerical growth; their ability to attract (or retain) twentysomethings; their contemporary worship, which draws from popular music styles; and their ability to promote themselves to the Christian subculture through websites and by word of mouth.²⁹⁸

Jesus Church kan sies å passe inn i denne sammenhengen, særlig gjennom sin relativt nylige opprettelse, sin unge medlemsmasse, sin bruk av moderne, teknologiske virkemidler og lovsang i tilsvarende form som samtidens populærmusikk. I følge Gibbs og Bolger er denne type menighet typisk i postmoderne kulturer. Særlig gjennom samtidens dedifferensiering, der skillene mellom det sekulære og det religiøse blir utfordret, går emerging churches inn for å leve liv i tråd med Jesu liv i dag, også i de sekulære sfærer. I henhold til menighetens oppfordring om å være ”radikale Jesustilhengere” og endre samtidens tros- og livsførsel, kan menigheten plasseres innenfor ”emerging church”-trenden. Gibbs og Bolger presenterer mer konkrete definisjoner av en ”emerging church”, hvorav flere også betegner Jesus Church: identifikasjon med Jesu liv, ønske om å forandre den sekulære sfære og leve liv i

²⁹⁷ ”New Christian Right” betegner en kristen konservativ retning på høyresiden i amerikansk politikk, som kjemper for de kristne verdier og saker de mener ikke blir prioritert tilstrekkelig. ”Moral Majority” representerer noe av det samme, og var en amerikansk politisk organisasjon med Jerry Falwell i ledelsen, som drev lobbyvirksomhet for konservative, evangelisk-kristne saker og verdier. Gruppen eksisterer ikke lenger i dag. ”Tea-Party-bevegelsen” er en relativt ny politisk retning innad i det republikanske parti i USA som ønsker en sterkere konservativ profil i partiet, eksempel gjennom en ny kamp mot for eksempel en liberal abortlovgivning, i tillegg til politiske kampsaker som lavere skatter og personlig frihet.

²⁹⁸ E. Gibbs og R. Bolger. *Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*. (Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005)

fellesskap.²⁹⁹ Som beskrevet tidligere, har Jesus Church et særlig sterkt fokus på Jesus. Dette kommer frem i navnet, men også i notatet til nye medlemmer og i forkynnelsen. Kanskje er et slikt Jesus-fokus uttrykk for en større trend i nyetablerte kirker.

Medlemmene i Jesus Church oppfordres til et aktivt liv i menigheten og med Gud, der man bør møte andre kristne flere ganger i uka, og der den kristne identitet gjenspeiles i alle gjøremål i dagliglivet. Dette kan spores tilbake til det minkende skillet man ser mellom det religiøse og det sekulære liv, og som Gibbs og Bolger mener er et karakteristisk trekk ved ”emerging churches”. I denne sammenheng kan også skillet mellom sekulær populærkultur og religionssfæren trekkes inn, særlig i forhold til den lovsangsform som praktiseres i menigheten. Som Dina Fauske peker på i sin masteravhandling om menigheten SubChurch, rommer populærkulturen sterke visuelle og auditive aspekter. Tradisjonelt har protestantiske kirker vært mer tekstbasert, og av den grunn klarere skilt fra populærkulturen, men i den postmoderne ånd er emerging churches i ferd med å oppheve dette skillet.³⁰⁰ Når visuelle og auditive elementer fra populærkulturen minskes, blir skillet mellom det sekulære og religiøse mindre, idet ”secular music becomes holy, and (...) the rest of their life becomes holy as well.”³⁰¹ Lovsangspraksisen i Jesus Church, men også andre anvendelser av samtidens populærkultur, bygger opp under en slik trend.

6.3 Jesus Church og nyreligiøsitet

Ved å definere nyreligiøsitet ut fra et tidsperspektiv³⁰², vil Jesus Church, i kraft av sin etablering, betegnes som nyreligiøsitet. Nå er dette en lite anvendelig definisjon da begrepet nyreligiøsitet innebærer mer enn et tidsaspekt. Som nevnt tidligere, kan nyreligiøsiteten sies å både være i opposisjon mot, men og en del av samtidens kultur. På tross av tidsmessig likhet, skilles Jesus Church og størsteparten av nyreligiøsiteten fra hverandre, hovedsakelig gjennom menighetens tilknytning til en 2000 år gammel tradisjon, og gjennom å være en del av en verdensreligion.

²⁹⁹ Gibbs og Bolger. *Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*, 44-45

³⁰⁰ Dina Fauske. *Med Gud mot strømmen? En religionshistorisk studie av den subkulturelle ungdomsmenigheten SubChurch*. (Oslo: Universitetet i Oslo, 2010), 85

³⁰¹ Gibbs og Bolger, *Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*, 71

³⁰² Ingvild Gilhus og Lisbeth Mikaelsson definerer nyreligiøsitet som ”religiøse nydannelser som har oppstått i løpet av de siste snaut to hundre årene” ikke bare i Vesten, men på verdensbasis. Selv om definisjonen sier ”religiøse nydannelser”, presiserer Gilhus og Mikaelsson at nyreligiøsiteten er basert på lokale religioner og tradisjoner, noe som korrelerer med for eksempel Mikael Rothstein i *Gud er (stadig) blå*. Karismatisk kristendom faller sågar mellom to stoler, da de er en religiøs nydannelse innefor kristendommen, men samtidig i like stor grad er en del av en kontinuerlig kristen tradisjon. Se Gilhus og Mikaelsson. *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn*, 11.

Likevel, ettersom både nykarismatiske bevegelser og annen nyreligiøsitet springer ut fra det samme tidsrommet, vil det være nærliggende å se fellestrekk i å være resultat av – og også reaksjon på – de samme kulturelle fenomener og strømninger. I det følgende skal forholdet mellom Jesus Church som karismatisk kristendom og nyreligiøsiteten med særskilt fokus på New Age tas opp. Erfarings- og opplevelsesaspektet som er tydelig i Jesus Church, vil imidlertid diskuteres først.

6.3.1 Erfaring og opplevelse

Fokus på erfaring, opplevelse og følelser er sentrale elementer i den nykarismatiske vekkelsesbevegelsen, men ble i utgangspunktet fremhevet i den klassiske pinsebevegelsen, der man reagerte på de gitte, rasjonelle sannheter og de objektive, positivistiske holdningene moderniteten var tuftet på. Pinsebevegelsen var i så måte en tidlig protest mot den rigide fornuften og objektiviteten ”by providing a medium for the supernatural (...) [and] fus[ing] the natural and supernatural, the emotional and rational, the charismatic and institutional in a decidedly postmodern way.”³⁰³ En streng biblisistisk holdning, kombinert med en åndelig erfaringsdimensjon av teksten ble det pentekostale varemerket, og forsterket i den senere nykarismatikken. Denne forståelsen bunner i den viktige rollen og funksjonen Den hellige ånd har. Et ledd i Åndens sentrale virksomhet i enkeltmenneskers liv og i forsamlingene, ligger i Ånden som formidler av Guds ord gjennom åndelige opplevelser som helbredelse, syner, profetier og tungetale. Det er gjennom mennesker og åndelige manifestasjoner at Guds ord og vilje blir synliggjort.³⁰⁴ Gjennom den aktive Ånd, blir Bibelen gjennom opplevelse og erfaring mer enn en historisk tekst, og dermed aktualisert. Teologen J. Rodman Williams forklarer Bibelen som et vitnesbyrd om Guds aktuelle handlinger gjennom Ånden på denne måten: ”It is as if a door had opened, and walking through the door they found spread out before them the extra ordinary biblical world (..) a world in which now they sense their own participation”³⁰⁵ Man ser her hvordan erfaring og opplevelse gjennom Den hellige ånd ikke bare er relevant i forhold til trosuttrykk, men også i forhold til trosinnhold.

Som beskrevet over, vil ikke streng livsførsel og fundamentalistisk bibelforståelse nødvendigvis stå i et motsetningsforhold til erfarings- og opplevelsesaspektet. Tvert imot, samtidig som Jesus Church sentralt ønsker at folk skal leve såkalte ”strengte” kristenliv, der

³⁰³ Per A. Sverker. ”Evangelikal tro och karismatisk erfarenhet” i *Refleks* (2003, 2-1: 82-101), 88

³⁰⁴ Sverker. ”Evangelikal tro och karismatisk erfarenhet”, 88

³⁰⁵ Sverker. ”Evangelikal tro och karismatisk erfarenhet”, 91

den ondes realitet er noe man skal kjempe mot, og der det syndige menneske er en unngåelig tilstedeværelse og premissleverandør for religionen, er det karismatiske uttrykket, med erfaring, opplevelse og således et ”aktivt og underholdende” kristenliv, også vektlagt. Dette kan sees i sammenheng med det postmoderne selvets behov for friere rammer og personlige erfaringer, ettersom: ”det postmoderne selvet [ikke] søker hellighet og frihet fra synd, men spenning, stemning, nærhet, fantasi og opplevelser.”³⁰⁶ Gjennom denne erfaringsdimensjonen med selvrealisering, selvsakralisering og individfokus, knyttes karismatisk kristendom også til ”veien innad”, og plasseres dermed nærmere andre nyreligiøse retninger som for eksempel New Age. I sammenheng med grenser som viskes ut i en postmoderne kultur, viskes også grensene ut mellom fornuft og følelser i religionene. Karismatisk kristne fokuserer i følge teolog Per Axel Sverker verken på strukturen, som katolikker, eller på læren, som protestanter, men på en tredje mulighet som betoner at ”the Christian life is a matter of the experienced power and presence of the Holy Spirit today.”³⁰⁷

6.3.2 Jesus Church og New Age

”There is plenty taking place, under the rubric of Christianity, which is remarkable similar to what is going on in New Age quarters”³⁰⁸, skriver Paul Heelas. Phillip Lucas har i en artikkel sammenliknet nykarismatikk og New Age i et amerikansk perspektiv, der han sier at kulturen periodevis fornyer seg selv.³⁰⁹ Fornyelsen deles inn i ulike faser, der den karismatiske bevegelsen betegnes som en del av den fjerde kalt ”the Great Awakening.” Han tar utgangspunkt i at både New Age og nykarismatikken gir løsninger på det samme problemet; en kulturkrise i 1960- og 70-årene, hvor man ønsker å endre samfunnet og individet.³¹⁰ I en fase med omfattende historisk fornyelse, vil sentrale samfunnsinstitusjoner som skole, myndigheter, politi og kirke svikte, i følge Lucas, og dermed miste legitimitet. Et resultat vil være en kritisk fase med kulturelt forfall, og det er i denne situasjonen vekkelsesbevegelser, tradisjonalistiske så vel som religiøse, oppstår som tilsvar på mangelen av tradisjonelle trossystemer, verdier og moral. Vekkelsesløsningen vil være å vende tilbake til de

³⁰⁶ Alver, Gilhus, Mikaelsson, Selberg. *Myte, magi og mirakel: i møte med det moderne*, 15

³⁰⁷ Sverker. ”Evangelikal tro och karismatisk erfarenhet”, 92. Henviser her til Lesslie Newbigin. *The Household of God*. (London: SCM, 1953), 87

³⁰⁸ Heelas. *The New Age Movement*, 149

³⁰⁹ Lucas tar utgangspunkt i William McLoughlins sosiohistoriske hypotese. Se Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, for en mer inngående presentasjon. Se også Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 77

³¹⁰ Phillip Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 191

opprinnelige verdisystemer og normsett.³¹¹ Lucas forholder seg videre til Catherine Albanese, som mener å se likhetstrekk mellom New Age og kristen fundamentalisme på seks punkter: i fokus på personlig transformasjon, helbredelse, direkte kontakt og opplevelser med det åndelige, kontinuerlige åndelige åpenbaringer, amerikansk religiøs materialisme og milleniumsvisjoner.³¹²

Likheten er tydelig i milleniumsvisjonene. I begrepet New Age ligger en forventning om en ny tid, på samme måte som Jesus Church tilhører en tradisjon i kristendommen som har sterke millenaristiske tendenser, som venter på Jesu tilbakekomst, og som ser frem til dette. Forskjellene er imidlertid like tydelige. Mens man i New Age venter på en ny tid for alle, en ny tidsregning for alle levende vesener, er karismatikeres nye tid beregnet på de troende. Den nye tiden vil for øvrig være begrenset, da det endelige målet er evig liv i himmelen. Her vises en vesensforskjell mellom bevegelsene. Der New Age tror på en bedret situasjon for verden som helhet og en ny tid og eksistens for alle, er nykarismatikernes ”gode nyheter” begrenset til å gjelde andre som tror på samme Gud. Dualitetsprinsippet som betegner denne type kristendom, er ikke tilstede på samme måte i New Age.

Mens New Age er en ny religionsdannelse, har karismatisk kristendom røtter lengre tilbake. Dette gjør at for eksempel politiske standpunkter og sosiale verdier skiller seg markant fra hverandre. Der karismatikere gjerne holder seg på den konservative siden i samfunnet, er mennesker fra New Age som oftest liberale. I denne sammenheng fungerer religionene som motkulturelle tendenser på forskjellige måter, gjennom å reagere på ulike deler av samfunnet. For eksempel kan New Age-ere reagere på konsumkultur og lite miljøbevissthet, og leve ”alternativt” ved å fokusere på økologi, mens medlemmer i Jesus Church fungerer som motkultur i sin verdikonservatisme, der én konsekvens vil være et restriktivt homofilisyn og seksuell avholdenhet før ekteskap. Bevegelsene utad har et klart forskjellig uttrykk. Ikke bare er de motkulturelle på hver sin måte, men også i opposisjon til hverandre. Dermed vil en påstand om likhet på grunnleggende nivåer være fjernt fra deres egen virkelighetsforståelse. I det følgende vil det likevel gjøres et forsøk på å vise at flere grunnleggende syn innen New Age og hos Jesus Church kan sammenliknes og til en viss grad karakteriseres som like.

³¹¹ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?” Se også Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 77

³¹² Lucas. The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 189

6.3.2.1 ”Løft deres hellige hender!” Syn på hellighet i Jesus Church og New Age

Oppfordringen over, ble gitt på JesusFestivalen, og vitner om en forståelse der man gjennom sin tro har fått ta del i Guds hellighet, og at en kristen får del i, og opplever, denne helligheten gjennom Den hellige ånd.

I New Age blir den hellige kraften oppfattet som eksisterende i alle deler av verden. Den overgår all annen eksistens, og finnes som en naturlig energi i kroppen og i hele kosmos.³¹³ Selv om Ånden i kristen forstand er en personifisert ånd og ikke en uspesifisert kraft, finnes likevel fellesnevnerne. Både New Age og Jesus Church ser på kraften som ikke bare hellig, men også mektig. Forholdet til en hellig makt er ofte direkte. I karismatiske bevegelser tenker man som nevnt at Ånden styrer gudstjenester og liv, og at Gud – gjennom Ånden – er allmektig.³¹⁴ Religionssosiologen Meredith McGuire peker på hvordan maktaspekter er sentrale i nåtidsreligioner. Hun mener en fornyelse av den guddommelige makten kan sees som en reaksjon mot den sekularisme, skeptisisme og subjektive realisme som vises i forbindelse med globalisering.³¹⁵

Det personlige møtet mellom det hellige og mennesket har en fremtredende plass i begge bevegelser. I Jesus Church kommer dette til uttrykk gjennom eksempelvis tungetale eller en individuell opplevelse av åndens tilstedeværelse. Lucas finner det samme i New Age, for eksempel gjennom kontakt med ånder³¹⁶ eller kanalisering, som på mange måter kan sammenlignes med tungetale. Dette viser en felles forståelse av gjennombruddet av hellig makt i verden som et personlig og ofte ekstatisk møte med makten.³¹⁷ I Jesus Church, som i andre karismatiske menigheter, fungerer nettopp tungetale, profetier og helbredelse som bevis på Guds makt.³¹⁸ Den hellige ånd har en viktig rolle i enkeltmenneskers liv og i menigheten som helhet, gjennom praksisen med at Gud, gjennom sine åpenbaringer av hellig makt, leder menigheten i hvilken retning den skal gå, hvilke avgjørelser som skal tas og i lederansvar. Wouter Hanegraaff knytter kanalisering til direkte interaksjon med en hellig kraft som gir kunnskap om og formidling av ”supernatural insights”.³¹⁹ På dette nivået kan tungetale og kanalisering knyttes sammen. Lucas forholder seg til denne formen for kanalisering når han

³¹³ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 195

³¹⁴ Anderson. *An Introduction to Pentecostalism*, 197

³¹⁵ Hunt. ”Doing the Stuff: the Vineyard Connection” i *Charismatic Christianity. Sociological Perspectives*”, 83

³¹⁶ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 189

³¹⁷ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 197

³¹⁸ Hunt, Hamilton, Walter. ”Introduction: Tongues, Toronto and the Millennium”, 6

³¹⁹ Hanegraaff. *New Age Religion and Western Culture*, 25.

betegner likheten som ”immediate encounter with sacred power and of the reception of ‘further light’ and revelation on both personal and cosmological issues from sacred beings.”³²⁰ Hanegraaff derimot, deler kanaliseringen inn i flere underkategorier. Først nevner han transekanalisering og automatisme, som har likheter med åndebesettelser. Videre mener han å finne en type som innebærer å høre indre stemmer og se visjoner uten transe, som han knytter til mystikk. Hanegraaffs tredje kategori knyttes til en dyp meditasjon med kommunikasjon i normalt stemmeleie, ikke like spontant som de foregående.³²¹ I følge Anne Siri Kvia, er det kun Hanegraaffs andre kategori som blir behandlet av Lucas i hans sidestilling mellom tungetale og kanalisering. Tungetale bør for øvrig heller ikke kun klassifiseres som mystikk. Man kan skille mellom tungetale til oppbyggelse for individet, til oppbyggelse for menigheten og som profetier. Felles for tungetaletypene er at de, i motsetning til i kanalisering, også benyttes som en form for tilbedelse. En kan dermed konkludere med at det på et visst nivå er klare likhetstrekk mellom manifestasjonstypene, men at det samtidig, på et dypere nivå, er klare forskjeller.³²²

6.3.2.2 ”Du skal igjennom!” Fokus på individet og selvet i Jesus Church og New Age

Sitatet over er hentet fra overskriften på en preken av Stephan Christiansen.³²³ Prekenen omhandler individet og hvordan Gud skal hjelpe det å komme gjennom livet, og forbedre livssituasjonen. Et gjennomgangstema i Jesus Church, som også er et hovedanliggende i karismatiske menigheter, er forholdet mellom individet og guddommen. Samtidig som engasjementet også omhandler samfunn og misjon, er store deler av forkynnelsen basert på hva individet kan forvente av sitt kristne liv og forhold til Gud, hva individet bør gjøre i sitt kristenliv, og hva Gud ønsker for og med individet. I en postmoderne kultursituasjon kan dette forstås symptomatisk.

Man ser i begge bevegelser en parallell fokusering på individet³²⁴; den individuelle erfaring med det guddommelige eller hellige, samt den innvirkning dette har på selvet. Harvey Cox peker på glidende overganger mellom karismatisk kristendom og New Age og spør: ”When does testimony turn in to bragging?(...) When does insight and discernment slip over to clairvoyance and telepathy?”.³²⁵ Begge bevegelser fokuserer på erfaring og opplevelse, og

³²⁰ Lucas. ”The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?”, 199-200

³²¹ Hanegraaff. *New Age Religion and Western Culture*, 33-34

³²² Kvia. *Tjeneste og fortjeneste*, 79-81

³²³ Fra preken, 19.12.2010

³²⁴ Botvar. ”Endringer i nordmenns religiøse liv”, 13

³²⁵ Cox. *Fire from Heaven*, 276

kan knyttes til betydningen av og fokuset på selvet. Gjennom Den hellige ånd kommer ikke menigheten som sådan i kontakt med Gud, men *enkeltmennesket* får en *personlig erfaring* med det hellige, og får således ta del i det guddommelige. Fokuset i Jesus Church på hva individet kan gjøre for Gud og hva Gud kan gjøre for individet, kommer blant annet til uttrykk gjennom nådegavene. Budskapene fra tungetale eller profetier har betydning for menigheten som helhet, samtidig som det like ofte begrenses til individet i seg selv. Det personlige forholdet mellom en troende og Gud vil også ha betydning for menigheten, da man i karismatiske menigheter i stor grad styres av de budskap, åpenbaringer og den ledelsen Gud gir, fremgitt av ”personlig kontakt” mellom Gud og enkeltmennesker. En menighet er dermed prissatt enkeltmenneskers personlige og fruktbare relasjon med guddommen. Dette kan forklare det sterke fokus som tillegges religionserfaringen i karismatiske menigheter, og den status individer får, som har ”den beste relasjonen”.

Relasjonen mellom den troende og Gud er altså sentral i troslivet til det enkelte menneske. Dette vises også tydelig når det gjelder helbredelse, da poenget er hva Den hellige ånd kan gjøre for individet. Den karismatiske vekkelsen har utviklet seg til ikke å bare praktisere ytre, men også indre helbredelse, der et større fokus ligger på terapi og selvoppfyllelse.³²⁶ I New Age finnes det et tilsvarende fenomen: healing, som viser den sterke individualistiske siden i New Age.³²⁷ New Age utmerker seg sterkere enn karismatisk kristendom som individfokusert. Den fellesskapstanken som er betegnende for Jesus Church, er ikke tilstede i New Age. Tvert imot handler bevegelsen om det individuelle, der man selv skaper sin egen religiøse sfære, og der religiøse fellesskap ikke er tilsvarende prioritert. Samtidig forfekter New Age at det er en overordnet større forbindelse mellom ikke bare individer, men også alle andre elementer i verden, gjennom den holistiske virkelighetsoppfatningen.

En sidestilling mellom helbredelsestypene er dog ikke uproblematisk. Mens tilhengere av New Age tror at mennesker kan ha bestemte evner, for eksempel såkalte ”varme hender”, tror man i Jesus Church at Ånden virker gjennom mennesker i bønn, og at det dermed er Guds kraft som utfører miraklene. Denne forskjellen er essensiell, særlig da den viser til en grunnleggende ulik oppfatning av selvet, som i New Age tillegges mer makt og evner enn i en karismatisk gruppe som Jesus Church. I Jesus Church fungerer Gud som premissleverandør for alle de muligheter og evner individet har. I New Age ligger dette i individet selv.

³²⁶ Andrew Walker. ”Thoroughly Modern. Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century”, 30

³²⁷ Rothstein. *Gud er (stadig) blå*, 328

En konkret forandring eller utvikling av selvet er et uttalt mål i begge bevegelser. Den erfaringsbaserte kristendommen gjennomsyrrer religionsutøvelsen og religionsgrunnlaget i en karismatisk menighet som Jesus Church. Som et ledd i erfaring og opplevelse har man et mål om personlig utvikling og vekst, samt et ønske om å realisere sitt eget potensial. Phillip Lucas finner her likheter til New Age-bevegelsen, der transformasjon av selvet er et sentralt aspekt.³²⁸ Ulike former for transformasjon er for eksempel å skape en ytterligere bevissthetsutvikling og en ytterligere integrasjon i det guddommelige – som i seg selv kan knyttes til den karismatiske erfaringsdimensjonen. Paul Heelas trekker frem sakralisering av selvet som essensielt i New Age.³²⁹ En forklaring kan være en splittet identitet, og at sakraliseringen er en måte å ta ansvar for sin egen utvikling på, og en måte å søke egen identitet. Dette kommer, i følge Kristin Eggen, av forvirring, uro og skuffelse over det moderne, kapitalistiske systemet og de hyppige skiftningene i moralske, sosiale og kulturelle forhold. Det eneste man kan holde fast ved, blir selvet, og man beskytter det gjennom sakralisering.³³⁰

³²⁸ Lucas, *The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?*, 189 og 201

³²⁹ Heelas. *The New Age Movement*.

³³⁰ Kristin Eggen. *"I was lost, but now i've found"* (Oslo: Universitetet i Oslo, 2002), 26. Hun viser her til flere teoretikere, blant andre Heelas.

7. Avsluttende betraktninger; Jesus Church som en med- og motkulturell syntese

7.1 Hvem er Jesus Church: en oppsummering

Religionsundersøkelsen i 2008 beskriver en norsk befolkning som er mindre engasjert i statskirken enn tidligere, men som til gjengjeld viser større interesse for konservativ og alternativ religiøsitet. Religionsveksten er sterk på verdensbasis, for eksempel innen pinsekarismatisk kristendom. I Norge har pinsebevegelsen hatt et stabilt medlemstall, på samme tid som statskirken har mistet oppslutning.³³¹ Alternativreligiøsiteten vokser også, og sammen med andre religioner som i hovedsak har fått fotfeste grunnet innvandring og en globalisert verden, danner de grunnlaget for et religionspluralistisk samfunn. Særlig er mangfoldet evident i Oslo, som i 2008 hadde 140 registrerte tros- og livssynssamfunn.³³²

I år 2000 ble Jesus Church en del av dette mangfoldige religiøse landskapet, som en selvstendig menighet uten noen offisiell teologisk tilknytning. I 2004 meldte de seg inn i Pinsebevegelsen og er fortsatt der i dag. Pinsebevegelse og trosbevegelse er retninger som går noe over i hverandre, særlig fordi sistnevnte i sin tid sprang ut av pinsebevegelsen. Trosbevegelse og pinsebevegelse regnes av de fleste likevel som to selvstendige retninger, og mange trosmenigheter avviser at de er en del av pinsebevegelsen.³³³ Som jeg har forsøkt å vise i oppgaven, er Jesus Church sterkt knyttet til trosbevegelsen med henblikk på styringsform, teologi og religiøst uttrykk, og den kan på mange måter sies å være en trosmenighet. Menigheten kommer likevel ikke på kant med pinsebevegelsens tradisjonelle lære. Fundamentalistiske trekk har også blitt påvist i menighetens verdikonservatisme og biblisistiske bibelforståelse. Misjons- og evangeliseringsarbeid er en sentral del av menighetens visjon og daglige virke. Dette skyldes et ønske om å dele sin tro og levevei med andre, en vektlegging av å leve slik Bibelen sier – i denne sammenheng særlig misjonsbefalingen – samt et dualistisk verdenssyn. Tilknytningen til andre organisasjoner i JesusHuset, samt bibelskolen TBBMI, tydeliggjør misjons- og evangeliseringsgjerningen.

³³¹ Schmidt. "Norge: et pluralistisk samfunn?", 29

³³² Schmidt. "Norge: et pluralistisk samfunn?", 26

³³³ Åge Åleskjær i OKS har for eksempel avvist at menigheten (OKS) skal bli en del av norsk pinsebevegelse, selv om han er enig i at teologien er forholdsvis lik. Han begrunner valget delvis med at de har et større fokus på nåde, men viktigst synes likevel å være en tankegang der det å være en del av et større trossamfunn ikke synes viktig. Her skiller Jesus Church seg ut ved at de har gjort det motsatte.

All religion i Norge i dag kan kalles samtidsreligion. Jesus Church kan dypere sett betraktes som samtidsreligion gjennom sin tilknytning til trosbevegelsen, en ren moderne/postmoderne bevegelse. Samtidsaspektet tydeliggjøres også i innflytelsen menigheten synes å motta fra en individfokusert og erfaringsbasert amerikansk religionsform, samt den nye ”emerging church”-trenden.

7.2 Medkultur og motkultur: kulturanalytiske perspektiver

Et poeng i denne oppgaven har vært å vise hvordan den moderne/postmoderne kulturen innehar med- og motkulturelle strømninger, og at de motkulturelle er like tidstypiske som de medkulturelle. Som vi har sett, kan religioner uttrykke begge strømninger. Nyreligiositeten, her medregnet den nykarismatiske kristendomsformen, viser en påfallende kombinasjon av medkulturelle og motkulturelle tendenser. Som et uttrykk for den postmoderne sprikende, relativiserende tankegangen, viser Jesus Church hvordan samtidsreligion i dag engasjerer mennesker; ved å være en del av et hypermoderne samfunn på den ene siden, og å reagere på sentrale sider ved det samme samfunnet på den andre. Gjennom de kulturanalytiske perspektivene med- og motkultur, forstås altså Jesus Church som uttrykk for generelle samfunnstrender.

Særlig de motkulturelle trendene viser hvordan den moderne/postmoderne kulturen kan belaste individet og dets identitet og føre til kompenserende reaksjonsformer. En generell konservativ retradisjonaliserende verdibølge viser kompenseringen også i en ikke-religiøs kontekst, samtidig som nyreligiositetens oppblomstring kan forklares gjennom kompensasjonsteori. New Age og Jesus Church har fått påvist flere likhetstrekk, særlig tilknyttet den postmoderne ”mentalitet”³³⁴ og i tilknytning til den postmoderne kulturen. Et hovedpoeng har vært hvordan både New Age og Jesus Church er reaksjoner på den samme samtid, om enn på ulike aspekter ved den. Å sette likhetstegn mellom bevegelsene kan være problematisk, selv om de kan forstås som uttrykk for samme trend: kompensering for en krisebelastet identitet. De likheter og forskjeller som er beskrevet tidligere i forhold til individuell religion, opplevelse og kontakt med hellig makt, opplevelses- og erfaringsfokus og helbredelse/healing, kan i utgangspunktet oppfattes som forsøk på å forenkle komplekse problemstillinger. Å sammenlikne ut fra et identitetsbelastningsaspekt vil være mer

³³⁴ Her i særlig grad tilknyttet individualismen som preger begge religionsformer, kombinert med fokus på hellighet og individet, som Krogseths kategori ”veien innad” illustrerer.

fruktbart,³³⁵ ettersom sammenlikningen ikke vil være detaljorientert, men forklarende med hensyn til den funksjon religion har for det enkelte menneske. En slik sammenlikning vil fokusere på identitetsbelastningene de ulike bevegelsene reagerer på og fremheve de ulike uttrykkene løsningen på belastningen vil få. En slik diskusjon og sammenlikning vil vise at både Jesus Church og New Age, som til tider har svært ulike uttrykk og fremgangsmåter, likevel er kompenserende og reagerende religiøsitet i møte med den samme postmoderne kulturen, og således er to sider av samme sak.

7.2.1 Jesus Church – et produkt av vår tid?

Karismatikeres opplevelses- og erfaringsperspektiv er ikke begrenset til en videreføring av urkristendom,³³⁶ men kan derimot også knyttes til en postmoderne tankegang, der selvet, og tilfredsstillelse av selvet, er i fokus.³³⁷ En kan se hvordan deler av samfunnet vi lever i i dag, har innvirkning på hvordan religionen utformes. Selv om Jesus Church fungerer som en motkultur, tar menigheten også opp medkulturelle elementer fra det samfunn og den kultur den er en del av. Det er en prosess der religionene stadig er i endring, og der de følger endringene i samfunnet. Som karismatiske menigheter generelt, tilbyr Jesus Church ekstatiske opplevelser i en tilbud/etterspørsel-tradisjon.³³⁸ Mikael Rothstein mener dette er typiske trekk ved postmoderne religion.³³⁹ Gjennom bruk av moderne teknologi og tilknytning til konsumsamfunnet kan man se hvordan Jesus Church, på tross av å tilby alternative livssyn og livsformer, også innehar deler av det moderne og postmoderne.³⁴⁰ Som Stephen Hunt skriver om karismatiske bevegelser, er ”the main contradiction” at de ”appear to resist secularizing forces while simultaneously endorsing some aspects of present day culture”.³⁴¹

Rothstein ser New Age som uttrykk for en postmoderne kulturtilstand der individet har mulighet til å konstruere den religiøse identitet som foretrekkes.³⁴² Påstanden kan også knyttes til Jesus Church, særlig gjennom det parallelle fokus på selvet gjennom helbredelse og

³³⁵ Krogseth. Nyreligiositeten – i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering. Et kulturanalytisk perspektiv”, 32

³³⁶ Den nye testamentet forteller om karismatiske opplevelser som tungetale og profetier, og er deler av den kristendomsformen Jesus Church i dag ønsker å gå tilbake til.

³³⁷ Walker. ”Thoroughly Modern. Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century”, 36

³³⁸ Walker. ”Thoroughly Modern. Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century”, 27

³³⁹ Rothstein. *Gud er (stadig) blå*, 62. Se også Hunt, Hamilton, Walter. ”Introduction: Tongues, Toronto and the Millennium”, 12

³⁴⁰ Cox. *Fire from Heaven*, 128

³⁴¹ Hunt, Hamilton, Walter. ”Introduction: Tongues, Toronto and the Millennium”, 3

³⁴² Rothstein. *Gud er (stadig) blå*, 330

terapi, og ved at menigheten, sammen med andre nye religioner, nettopp tilrettelegger for individualisering.³⁴³ Lucas kobler religionsuttrykket til det amerikanske samfunnet. Det individualistiske, egalitære og demokratiske Amerika, fokuset på materielle goder, vellykkethet og hvordan ting fungerer på best mulig måte for enkeltindividet, manifesterer seg i både Jesus Church, annen karismatisk kristendom og nyreligiøsitet generelt.³⁴⁴ Sosialantropolog Marianne Gullestad mener å se tendenser i dagens Norge til en individualisme der man før "var til nytte", i dag er "seg selv".³⁴⁵ En religion som har mye å tilby individet, og der individet i stor grad utformer sitt eget personlige trosuttrykk, eksemplifiserer trenden. I et pluralistisk religionslandskap velger også individet den religion det selv ønsker, ut fra de behov den enkelte har. Også de som ønsker en konservativ og tradisjonsbærende religion, velger på det religiøse markedet, på lik linje med alternative livs- og religionsformer. Samtidig innebærer individualisert religion også en utforming av trosinnhold på individnivå, der religionen blir subjektivert. Iboende i subjektivering ligger en skepsis til autoritet og en utforming av egne premisser for religionsinnhold og -utøvelse. Jesus Church faller både innenfor og utenfor denne delen av individualisert religion. Der mennesker innenfor andre tradisjoner kan velge selv hva de vil tro på, synes grensene å være bestemt i Jesus Church. Samtidig har den subjektive opplevelsen stor verdi, og oppfatningen og erfaringen av egen tro er ilagt større betydning enn andres.³⁴⁶ Flere religionssosiologer mener å se en endring fra å bygge på autoritet til å bygge på autentisitet. I Jesus Church viser fokuset på personlig omvendelse slike tendenser. Likevel er ledernes meninger fortsatt viktige, og den karismatiske autoritet styrende.

7.2.2 Kulturell dobbelthet

Paul Heelas forklarer New Age som en beskyttelse mot meningstomhet og hyperpluralisering.³⁴⁷ I og med Jesus Church sin eksistens og tilblivelse parallelt med New Age, er det nærliggende å trekke en liknende konklusjon vedrørende menigheten. Beskyttelsen mot meningstomhet og hyperpluralisering kommer først og fremst til uttrykk gjennom å være aktiv i en religiøs gruppering. I seg selv kan deltakelsen her bidra til en

³⁴³ Rothstein. *Gud er (stadig) blå*, 60

³⁴⁴ Lucas. "The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a Fourth New Age Awakening?", 208

³⁴⁵ Marianne Gullestad. *Hverdagsfilosofer: verdier, selvforståelse og samfunnssyn i det moderne Norge*. (Oslo: Universitetsforlaget, 1996) Se for øvrig Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 150

³⁴⁶ Furseth og Repstad. *Innføring i religionssosiologi*, 150,151

³⁴⁷ Paul Heelas henviser til i Eggen. *I was lost, but now I've found*, 26

bedret livskvalitet. Å velge å følge én bestemt retning, eller å selv ta valget om hva man skal tro på, vil i begge tilfeller redusere muligheten for at andre alternativer forvirrer eller vanskeliggjør livet. Tro og tilhørighet kan også være betydningsfullt i en tilværelse ellers preget av flytende grenser og tomhet.

Avsnittet over forklarer religion som et alternativ til eller tilflukt fra det samfunn og den kultur mennesker i dag lever i. Som beskrevet tidligere, fungerer religion på denne måten som kompensasjon for blant annet en vanskeliggjort identitet. Parallelt finner man liknende ikke-religiøse trender som konservative verdier, øko-bevissthet og retradisjonalisering. Felles for trendene og den retningen Jesus Church representerer innen kristendom, er bevissthet om å være en motkultur i dagens Norge. Gjennom å være en motkultur basert særlig på et alternativt livssyn og levesett, representerer Jesus Church "veien tilbake" i Krogseths resakraliseringskategorier. Samtidig representerer menigheten gjennom sitt erfarings-, opplevels- og individfokus "veien innad" som også preger den generelle nyreligiøsiteten. Gjennom "veien innad" vises tydelig hvordan de postmoderne kulturelle strømningene har influert religionsformene på en direkte måte. Det er i denne forbindelse klart hvordan Jesus Church, i sammenheng med annen nyreligiøsitet, innehar postmoderne trekk parallelt med å reagere på andre sider av den samme postmoderne kulturen. I tillegg ser man en bevisst benyttelse av moderne teknologi og kulturelle virkemidler, som musikkgenre i trosuttrykk og trosformidling. Gjennom bruk av kulturen direkte, i tillegg til en dypere påvirkning, kan det dermed antydes at Jesus Church er "barn av sin tid". Dobbeltheten i menigheten kan også forstås som et uttrykk for den dobbelthet og motsigelse som preger den postmoderne kultur. Alt er tillatt, grenser finnes ikke mer, kulturen er "flytende", og liberale og konservative krefter står side om side og utfyller hverandre. Som reaksjon på og resultat av de samme kulturelle tendenser, er Jesus Church således en god illustrasjon på postmodernitetens motstridende kulturelle strømninger og akseptasjonen av glidende overganger. Det er gjennom sin individualiserte, erfarings- og opplevelsbaserte religionsform, kombinert med bevisst og ubevisst benyttelse av med- og motkultur parallelt, at Jesus Church kan forklares og beskrives som et produkt av, og uttrykk for, vår tid.

Et underliggende premiss for denne oppgaven er at mennesker i dag er like religiøse som de alltid har vært – noen vil si mer religiøse. I religionssosiologien er sekulariseringsdebatten blant de mest sentrale, og til grunn for denne oppgaven ligger en dialektisk sekulariseringstese, nemlig at religion endrer seg og privatiseres, snarere enn å marginaliseres. I denne teorien ligger samtidig en forståelse av at samfunnsinstitusjonene i

stor grad skilles fra religion, samtidig som flere former for religion, i hovedsak de som reagerer på deler av samfunn og kultur, er i vekst. Ved å ”snu sekulariseringen opp-ned”, kan man spørre seg om ”de sekulariseringskreftene som bringer religion på retur også – via identitetsbelastning og identitetskompensasjon – [likevel kan] være årsak til religionens aktuelle oppblomstring, som identitetsreparasjon og krisebehandling.” Dagens situasjon kan dermed forklares med at religion er på retur på strukturelle samfunnspremisser, samtidig som den opplever renessanse på kompenserende kulturelle meningspremisser.³⁴⁸ Sekularisering vil i seg selv føre til desekularisering.

³⁴⁸ Krogseth. ”Nyreligiositeten – i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering. Et kulturanalytisk perspektiv”, 34

Kilder og litteraturliste

Primærkilder

Christiansen, Anne. *Love Story. En vanlig norsk jentes møte med Den Store Kjærligheten*. Skjetten: Hermon forlag, 2005

Christiansen, Stephan. *JesusRevolusjonær*. Skjetten: Hermon forlag, 2003

Christiansen, Stephan. *Stephan's Complete. Sanger og noter*. Skjetten: Hermon Forlag. (Sangtekster som henvises til: vedlegg 2.)

Hagin, Kenneth E. *Nye steg i tro*. (Referanse fra Meling. *Gå ut og forkynn tro for mitt folk!*. Tilgjengelig utgave i dag: *Nya steg i tron: 26 lektioner om hur din tro kan utvecklas*. (Herrljunga: Interskrift, 1884.))

Informasjonsbrosjyre (vedlegg 1)

Sekundærkilder

Almond, G. A., Appleby, R. S., Sivan, E. *Strong Religion : the Rise of Fundamentalisms Around the World*. Chicago: University of Chicago Press, 2003

Alver, B., Gilhus, I., Mikaelsson, L., Selberg. *Myte, magi og mirakel: i møte med det moderne*. Oslo: Pax, 1999

Andersen og Årdal. "Pinsebevegelsen" i Borgen, P. og Haraldsø, B. (red.) *Kristne kirker og trossamfunn*. Trondheim: Tapir, 1993

Anderson, A. *An introduction to Pentecostalism : Global Charismatic Christianity*. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press, 2004

Bauman, Z. *Flytende modernitet*. 2.utg. Oslo: Vidarforlaget, 2001

Bauman, Z. "Postmodern Religion?" i Heelas, P., Martin, D. (red.) *Religion, Modernity and Postmodernity*. Oxford, UK; Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1998

Beckford, J. A. *Social Theory and Religion*. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press, 2003

Berger, P. "The Desecularization of the World: A Global Overview" i Berger, P. (red.) *The Desecularization of the World : Resurgent Religion and World Politics*. Washington, DC: Ethics and Public Policy Center & W. B. Eerdmans Publishing Co., 1999

- Berger, P. *The Heretical Imperative. Contemporary Possibilities of Religious Affirmation*. Garden City, N.Y.: Anchor Press, 1979
- Berger, P. *The Sacred Canopy; Elements of a Sociological Theory of Religion*. Garden City, N.Y.: Doubleday, 1967
- Bergh, A. *Oslo kristne senter i søkelyset*. Oslo: Menighetsfakultetet, 1993.
- Botvar, P. K. "Endringer i nordmenns religiøse liv" i Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget, 2010
- Botvar, P. K. "I skjæringsfeltet mellom det offentlige og det sekulære" i Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget, 2010
- Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget, 2010
- Brekke, T. *Hva er fundamentalisme*. Oslo: Universitetsforlaget, 2007
- Bruce, S. *Fundamentalism*. Cambridge, UK; Malden, MA: Polity, Blackwell, 2000
- Bruce, S. *Politics and Religion*. Cambridge, UK Malden, MA, Polity & Blackwell Pub, 2003
- Bruce, S. *Religion in the Modern World: from Cathedrals to Cults*. Oxford ; New York: Oxford University Press, 1996
- Cox, H. *Fire from Heaven. The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-first Century*. Reading, Mass.: Addison-Wesley Pub, 1995
- Davie, G. *Europe: the Exceptional Case. Parameters of Faith in the Modern World*. London: Darton, Longman & Todd, 1992
- Davie, G. *Religion in Britain since 1945: Believing without Belonging*. Oxford; Cambridge, Mass.: Blackwell, 1994
- Davie, G. *The Sociology of Religion*. Los Angeles: SAGE Publications, 2007
- Douglas, M. *How Institutions Think*. London: Routledge & Kegan Paul, 1987
- Eliade, M. *Patterns in Comparative Religion*. Cleveland: Ohio, 1963
- Eggen, K. *I was lost, but now I've found*. Oslo: Universitetet i Oslo, 2002
- Fauske, Dina. *Med Gud – mot strømmen? En religionshistorisk studie av den subkulturelle ungdomsmenigheten SubChurch*. Oslo: Universitetet i Oslo, 2011
- Flood, G. D. *Beyond Phenomenology: Rethinking the Study of Religion*. London ; New York: Cassell, 1999

- Fonneland, T. "Kvalitative metoder: intervju og observasjon" i Kraft, S-E. Og Natvig, J.H. (red.) *Metode i religionsvitenskap*. Oslo: Pax, 2006
- Fosheim, K. og Aarnes H. "*Stener for brød*": en kartleggende studie av 20 avhoppere fra fremgangsteologiske menigheter i Norge og Sverige. Sørigrend: Sigma forlag, 1993
- Fossum, A. *Da jeg møtte Jesus. Omvendelsesberetninger i en karismatisk kristen kontekst*. Oslo: Universitetet i Oslo, 2008
- Frønes, I. "Kulturforståelse og kulturanalyse" i Deichman-Sørensen, T. og Frønes, I. (red.) *Kulturanalyse*. Oslo: Gyldendal, 1990
- Furseth, I. og Repstad P. *Innføring i religionssosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 2003
- Geertz, C. *Local Knowledge: Further Essays in Interpretive Anthropology*. New York: Basic, 1983
- Geertz, C. *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books, 2000
- Gibbs, E. og Bolger R. K. *Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2005
- Gilhus, I. S. og Mikaelsson, L. *Kulturens refortrylling. Nyreligøsitet i moderne samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget, 1998
- Gilje, N. "Sekulariseringstesen og dens kritikere. Det sivile samfunn og moderniseringen dialektikk" i *Rapport. Norsk senter for forskning i ledelse, organisasjon og styring*. (9) 1996: 97-142
- Gullestad, M. *Hverdagsfilosofier: verdier, selvforståelse og samfunnssyn i det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget, 1996
- Gustavsson, A., Pedersen R., et al. (red.) *Nordisk etnologi och folkloristik under 1980-talet: några forskningstrender presenterade vid en forskarkurs i Uppsala*, Uppsala: Institutionen, 1990
- Hanegraaff, W. J. *New Age Religion and Western Culture: Esotericism in the Mirror of Secular Thought*. Leiden ; New York: E.J. Brill, 1996
- Hastrup, K. og Ramløv K. *Kulturanalyse: fortolkningens forløb i antropologien*. København: Akademisk Forlag, 1989
- Heelas, P. "Introduction: On Differentiation and Dedifferentiation." i Heelas, P. og Martin, D. (red.) *Religion, modernity, and postmodernity*. Oxford, UK ; Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 1998
- Heelas, P. *The New Age Movement : the Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity*. Oxford ; Cambridge, Mass., USA: Blackwell, 1996

- Heelas, P. og Woodhead, L. *The Spiritual Revolution: Why Religion is Giving Way to Spirituality*. Malden, MA: Blackwell Pub, 2005
- Henriksen, J-O. og Krogseth, O. (red.) *Pluralisme og identitet : kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2001
- Henriksen, J-O. ”Religionens individualisering og retradisjonalisering” i Lund-Olsen, T. og Repstad, P. (red.) *Forankring eller frikopling?: kulturperspektiver på religiøst liv i dag*. Bergen: Programmet, 2003
- Henriksen, J-O. og Schmidt, U. ”Religion, etikk og moral: nye sammenhenger?” i Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Univsersitetsforlaget, 2010
- Henriksen, J-O. og Schmidt, U. ”Religioners plass og betydning i offentligheten” i Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Univsersitetsforlaget, 2010
- Henriksen, J-O. ”Sekularisering og retradisjonalisering” i Henriksen, J-O. og Krogseth, O. (red.) *Pluralisme og identitet: kutluranalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2001
- Hilborn, D. *'Toronto' in Perspective: Papers on the New Charismatic Wave of the Mid-1990s*. Carlisle, Cumbria, CA: Acute, 2001
- Hunt, S. J. *Alternative Religions: a Sociological Introduction*. Aldershot: Ashgate, 2003
- Hunt, S. J. ”Doing the stuff: the Vineyard Connection” i Hunt, S., M. Hamilton, et al. (red.) *Charismatic Christianity : Sociological Perspectives*. New York: St. Martin's Press, 1997
- Hunt, S. Hamilton, M og Walter. ”Introduction: Tongues, Toronto and the Milleniun” i Hunt, S., M. Hamilton, et al. (red.) *Charismatic Christianity : Sociological Perspectives*. New York: St. Martin's Press, 1997
- Højsgaard, M. T. ”Moderne tider!” i Rasmussen, L. og Larsen L. (red.) *Islam, kristendom og det moderne: en antologi*. København: Tiderne Skifter, 2004
- Jordheim, H. et al. (red.) *Humaniora: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget, 2007
- Kaijser, L. ”Fältarbete” i Kaijser, L. og Öhlander, M. (red.) *Etnologiskt fältarbete*. Stockholm: Studentlitteratur, 1999
- Krogh, T. et al. (red.) *Historie, forståelse og fortolkning: innføring i de historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996

- Krogseth, O. "Innledning" i Henriksen, J-O. og Krogseth, O. (red.) *Pluralisme og identitet: kulturalanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2001
- Krogseth, O. "Nyreligiøsiteten – i spenningsfeltet mellom avsaktalisering og resakralisering. Et kulturalanalytisk perspektiv." i Engedal, L. G. and A. T. Sveinall. (red.) *Troen er løs: bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro*. Trondheim: Egede institutt, 2000
- Krogseth, O. "Moderne – Postmoderne – Antimoderne" i *Religion og livssyn. Tidsskrift for religionslærerforeningen i Norge*. Redigert av Skottene, H. og Myhre, B. Nr 2, 1007: 6-13
- Krogseth, O. "Religion og kultur. Forsøk på en forholdsbestemmelse" i Brunvoll, A. , Bringeland H., Gilje N. og Skirbekk, G. (red.) *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtale*. Oslo: Universitetsforlaget, 2009
- Krogseth, O. "Religionsdefinisjon – et problematisk prosjekt" i Hjelde, S. og Krogseth. (red.) *Religion - et vestlig fenomen?: om bruk og betydning av religionsbegrepet*. Oslo: Gyldendal akademisk, 2007
- Kvia, A. S. *Tjeneste og fortjeneste. En religionshistorisk studie av menigheten Kristen Tjeneste*. Oslo: Universitetet i Oslo, 2005
- Lambert, Y. "Religion in Modernity as a New Axial Age: Secularization or New Religions Paradigms?" i *Sociological Analysis*. 60 (3). 1999: 303-333
- Lie, G. "Den karismatiske bevegelsen i USA – et historisk riss" i *Refleks*. 2005, 4-1: 2-12
- Lie, G. "Fra pinsevern eller karismatiker til pinsekarismatiker. Norsk pinsekristendom og karismatisk fornyelse fra 1980-årene og fram til i dag" i *Refleks*. 2009, 8-1: 64-91
- Lie, G. "Hellighetsbevegelsen i USA og Storbritannia – et historisk riss" i *Refleks*. 2003, 2-1: 3-20
- Lie, G. "Norsk karismatisk fornyelse – en kortfattet historikk" i *Refleks*. 2008, 7-1: 57-71
- Lie, G. "Pinsebevegelsen i USA frem til om lag 1920 – et historisk riss" i *Refleks*. 2004, 3-1: 2-18
- Lie, G. "Trosbevegelsen i Norge – en historisk gjennomgang." i *Refleks*. 2008, 7-1: 105-145
- Lucas, P. "The New Age Movement and the Pentecostal/Charismatic Revival: Distinct Parallel Phases of a fourth New Age Awakening?" i Lewis, J. R. og Melton J. G. (red.) *Perspectives on the New Age*. Albany: State University of New York Press, 1992
- Læg Reid, S. og Skorgen T. *Hermeneutisk lesebok*. Oslo: Spartacus, 2001

- Løøv, M. *Fra Veda til vitenskap: en kulturanalytisk studie av meditasjonsorganisasjonen Acems utvikling*. Oslo: Universitetet i Oslo, 2010
- Martin, D. *Pentecostalism: the World their Parish*. Oxford ; Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 2002
- Martin, D. *Tongues of fire: the Explosion of Protestantism in Latin America*. Oxford, UK; Cambridge, Mass.: Blackwell Publishers, 1990
- McGuire, M. B. *Religion, the Social Context*. Belmont, CA: Wadsworth Thomson Learning, 2002
- Meling, T. *Gå og forkynn tro for mitt folk!: en undersøkelse av Kenneth E. Hagins kristendomsforståelse i lys av dens religiøse og kulturelle kontekst*. Oslo: Menighetsfakultetet, 1990
- Natvig, J. H. "Religionsvitenskapeleg feltarbeid." i Kraft, S.-E. og Natvig R. J. (red.) *Metode i religionsvitenskap*. Oslo: Pax, 2006
- Newbigin, L. *The Household of God: Lectures on the Nature of the Church*. London: SCM Press, 1953
- Nielsen, F. S. *Nærmere kommer du ikke...håndbok i antropologisk feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget, 1996
- Nielsen, H. K. *Kultur og modernitet*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1993
- Pettersen, K. "Feltarbeid i et kjønnssegregert samfunn" i Gustavsson, A. (red.) *Kulturvitenskap i felt: metodiske og pedagogiske erfaringer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2005
- Quebedeaux, R. *The New Charismatics: the Origins, Development, and Significance of Neo-Pentecostalism*. Garden City, N.Y.:Doubleday, 1976
- Repstad, P. *Mellom himmel og jord: en innføring i religionssosiologi*. Oslo: Gyldendal, 1984
- Repstad, P. *Religiøst liv i det moderne Norge: et sosiologisk kart*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2000
- Rimehaug, Erling. "Toronto-bølgen – en velsignelse?" i *Refleks*. 2002, 1-2: 84-89
- Rothstein, M. *Gud er (stadig) blå*. København: Aschehoug, 2001
- Sannes, K. O. *Det guddommeliggjorte menneske og den menneskeliggjorte Gud: en kritisk teologisk analyse av synet på forholdet mellom mennesket og Gud hos Kenneth E. Hagin, trosbevegelsens grunnlegger og lærer*. Oslo: Refleks-publishing, 2005
- Schaanning, E. *Modernitetens oppløsning: sentrale skikkelser i etterkrigstidens idéhistorie..* 3.utg. Oslo: Spartacus, 2000

- Schmidt, U. "Norge: et religiøst pluralistisk samfunn?" i Botvar, P. K. og Schmidt, U. (red.) *Religion i dagens Norge: mellom sekularisering og sakralisering*. Oslo: Univsersitetsforlaget, 2010
- Smith, C. m.fl. *American Evangelicalism: Embattled and Thriving*. Chicago, Ill.: University of Chicago Press, 1998
- Spiro, M. *Culture and Human Nature: Theoretical Papers of Melford E. Spiro*. Chicago: University of Chicago Press, 1987
- Stark, R. og Bainbridge W. S. *A Theory of Religion*. New York: Peter Lang, 1987
- Sutcliffe, S. og Bowman M. *Beyond New Age: Exploring Alternative Spirituality*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2000
- Sverker, P. A. "Evangelikal tro och karismatisk erfarenhet" i *Refleks*. 2003, 2-1: 82-101
- Thorbjørnsrud, B. "Feltarbeid: en personlig reise til økt innsikt" i Gustavsson, A. (red.) *Kulturvitenskap i felt: metodiske og pedagogiske erfaringer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2005
- Tylor, E. B. *Primitive Culture. Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art, and Custom*. London: John Murray, 1903
- Ulland, D. "Karismatikk på Sørlandsk" i Bjorvand, A og Repstad, P. (red.) *Bløde konsonanter, hard religion?: endringer i Sørlandets religiøse liv på 1900-tallet*. Askim: Kommunion, 2002
- Walker, A. "Thoroughly Modern: Sociological Reflections on the Charismatic Movement from the End of the Twentieth Century" i Hunt, S., M. Hamilton, et al. (red.) *Charismatic Christianity : Sociological Perspectives*. New York: St. Martin's Press, 1997
- Weber, M. *Makt og byråkrati: essays om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier*. Oslo: Gyldendal, 1971
- Weber, M. *The Sociology of Religion*. London: Methuen, 1966

Andre kilder

Intervju

Intervju med pastor Lars Tore Jørgensen, tirsdag 23.11.2010, i JesusHuset, Kongensgate 1, Oslo.

Taler

”En studie av 1. Peter 4: 8-19”, 14.02.2010. Av: Stephan Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/02/preken-et-studie-av-1-pet-48-19-stephan-christiansen-%E2%80%93-14-februar-2010/>

”Hjeeeeeeeeelp!”, 16.05.2010. Av: Anne Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/05/preken-hjeeeeelp-anne-christiansen-16-mai-2010/>

”Din bønn og frimodighet virker”, 26.09.2010. Av: Kjell Halltorp
<http://jesuschurch.no/2010/09/preken-din-b%C3%B8nn-og-frimodighet-pavirker-kjell-halltorp-26-september-2010/>

”Josva-generasjonen”, 17.10.2010. Av: Stephan Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/10/preken-josva-generasjonen-stephan-christiansen/>

”Menigheten”, 24.10.2010. Av: Robert Ekh.
<http://jesuschurch.no/2010/11/preken-menigheten-robert-ekh-24-oktober-2010/>

”Alt til én – Du-jeg-vi-oss?!”, 14.11.2010. Av: Stephan Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/11/preken-alt-til-en-du-jeg-vi-oss-stephan-christiansen-14-november-2010/>

”Tal ut din seier!”, 21.11.2010. Av: Carl Gustav Severin
<http://jesuschurch.no/2010/11/preken-tal-ut-din-seier-carl-gustav-severin-21-november-2010/>

”Det kristne ekteskapet – Du-jeg-vi-oss?!”, 28.11.2010. Av: Stephan Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/11/preken-reklame-for-ekteskapet-du-jeg-vi-oss-stephan-christiansen-28-november-2010/>

”Dype røtter”, 05.12.2010. Av: Øystein Gjerme
<http://jesuschurch.no/2010/12/preken-dype-r%C3%B8tter-%C3%B8ystein-gjerme-05-desember-2010/>

”Du skal igjennom!”, 19.12.2010. Av: Stephan Christiansen
<http://jesuschurch.no/2010/12/preken-du-skal-igjennom-stephan-christiansen-19-desember-2010/>

”Pengene og livet – del 1”, 09.01.2011. Av: Stephan Christiansen

<http://jesuschurch.no/2011/01/preken-pengene-og-livet-del-1-stephan-christiansen-09-desember-2011/>

Avisartikler

”Skiller Church og Army.” Fra DagenMagazinet (nå Dagen), 09.01.2004. Lest: 17.08.2010.
Etter at avisen endret navn til Dagen har artikkelen ikke vært tilgjengelig på nettet.

”Sektleder, utnytter og løgner?” Fra Dagbladet, 31.05.2005. Lest: 28.10.2009.
<http://www.dagbladet.no/kultur/2005/05/31/433265.html>

”Gir seg som internasjonal leder.” Fra DagenMagazinet (nå Dagen), 10.08. 2010. Lest: 17.08.2010.
<http://www.dagen.no/Kristenliv/tabid/256/Default.aspx?ModuleId=68039&articleView=true>

”Knyttes til omstridt sektmiljø.” Fra Dagbladet, 26.05.2005. Lest: 28.10.2009.
<http://www.dagbladet.no/nyheter/2005/05/26/432807.html>

”Jesus Church fikk friskoleavslag.” Fra DagenMagazinet (nå Dagen), 22.07.2005. Lest: 17.08.2010.
<http://www.dagen.no/Nyheter/Samfunn/tabid/248/Default.aspx?ModuleId=45741&articleView=true>

”Åge Åleskjær innrømmer: selvkritikk var PR-stunt.” Fra Vårtland, 27.01.2011. Lest: 28.01.2011.
<http://www.vl.no/kristenliv/article113168.zrm>

”Advarer unge mot Jesus Revolution.” Fra Dagbladet, 28.05.2005. Lest: 28.10.2009.
<http://www.dagbladet.no/tekstarkiv/artikkel.php?id=5001050057533&tag=item&words=advare%3Bunge%3Bmot%3Bjesus%3Brevolution>

”Predikantens pengemaskin.” Fra Dagbladet, 27.05.2005. Lest: 28.10.2009.
<http://www.dagbladet.no/nyheter/2005/05/27/432923.html>

”Jeg er meget meget sint.” Fra Dagbladet, 27.05.2005. Lest: 28.10.2009.
<http://www.dagbladet.no/tekstarkiv/artikkel.php?id=5001050057421&tag=item&words=jeg%3Ber%3Bmeget%3Bmeget%3Bsint%3Bjesus%3Bchurch>

”Troens Bevis nye bibelskole dobler.” Fra Norge I DAG, 15.08.2010. Lest: 17.08.2010.
<http://www.idag.no/aktuelt-oppslag.php3?ID=17989>

”Christiansen inn i pinsebevegelsen.” Fra DagenMagazinet (nå Dagen), 03.06.2004. Lest: 17.08.2010.
Etter at avisen endret navn til Dagen har artikkelen ikke vært tilgjengelig på nettet.

”Når kristne igjen blir disipler.” Fra Korsets seier, 13.08.2010. Lest: 17.08.2010.

<http://www.k-s.no/magasin/artikkelarkiv/artikkelside/article/20021>

Elektroniske kilder

Pinsebevegelsen:

<http://pinsebevegelsen.no/sider/tekst.asp?side=382> Lest: 02.05.2011

<http://pinsebevegelsen.no/sider/tekst.asp?side=412> Lest: 02.05.2011

<http://pinsebevegelsen.no/sider/artikler.asp?kat=Oslo&type=menighet&tittel=Oslo&listemal=menigheter&sort=tittel&ant=100> Lest: 02.05.2011

Jesus Church:

<http://jesuschurch.no/> Lest: 02.05.2011

<http://jesuschurch.no/hvem-er-vi/> Lest: 02.05.2011

<http://jesuschurch.no/hvem-er-vi/menighetens-pastorer/> Lest: 02.05.2011

<http://jesuschurch.no/jesushuset/> Lest: 02.05.2011

Ny Generasjon:

<http://www.nygenerasjon.no/about-2/historie/> Lest: 02.05.2011

<http://www.nygenerasjon.no/about-2/fakta/> Lest: 02.05.2011

Jesus Revolution:

<http://jesusrevolution.com/nb/om-jr/historie-og-visjon/> Lest: 02.05.2011

JesusKvinner:

<http://jesuskvinner.no/> Lest: 02.05.2011

<http://jesuskvinner.no/om-oss/bakgrunn/> Lest: 02.05.2011

Kanal 10 Norge:

<http://www.kanal10norge.no/> Lest: 08.12.2010

http://www.kanal10norge.no/p/visjonen_12.html Lest: 02.05.2011

<http://www.kanal10norge.no/p/kontakt.html> Lest: 08.12.2010

TBBMI:

<http://tbbmi.no/about-tbbmi/history/> Lest: 08.12.2010

<http://tbbmi.no/about-tbbmi/vision-and-values/> Lest: 08.12.2010

<http://tbbmi.no/school/> Lest: 08.12.2010

<http://tbbmi.no/ministries/> Lest: 08.12.2010

<http://tbbmi.no/about-tbbmi/teachers/> Lest: 08.12.2010

Kommunion:

<http://www.kommunion.no/index.cgi?art=5810> Lest: 12.04.2011

Wicca:

www.wicca.no Lest: 27.04.2011

Blogginnlegg:

<http://stephanchristiansen.com/indre-og-ytre-misjon/> Lest: 12.04.2011

<http://www.verdidebatt.no/debatt/cat1/subcat3/thread16674/> Lest: 12.04.2011

Vedlegg

Vedlegg 1. Informasjonsbrosjyre til nye medlemmer

Jesus Church

- Ti hovedpunkter som til sammen utgjør en helhet:

- A. HENSIKT: Hva vi er til for.
- B. VISJON: Hva vi skal være og gjøre.
- C. VERDIER: Måten vi skal gjøre det og hvilke verdier bygger vi på.
- D. STRATEGI: Hvordan se visjonen oppfylt.
- E. MÅLSETNINGER: Konkrete mål som skal nås innen en viss tid.
- F. DRØMMEN: Beskrivelse av enn Jesus menighet.
- G. TROSGRUNNLAG: Hva vi tror.
- H MEDLEMSSKAP: Hvem utgjør menigheten og hva vil det si å være medlem.
- I . Tjenestemuligheter: Hva gjør jeg? Hvilke behov finnes? Tilgjengelige tjenester.
- J. Åpenbaring av menigheten.

A. HENSIKT: Hva vi er til for.

Kjenne Jesus→Etterfølge Jesus→Lede til Jesus→Felleskap i Jesus→Tilbe Jesus
(Sirkel diagram. Piler der den ene leder til den andre....)

B. VISJON: 5 TING JESUS CHURCH SKAL VÆRE

1. Et åndelig hjem.
2. Et evangelistisk redskap.
3. En misjonsbase.
4. Et senter for barmhjertighet og lovprisning.
5. En visjonsbærer for neste generasjon.

1. ET ÅNDELIG HJEM som samler til levende gudstjenester, disippelgjør gjennom nærefelleskap og utrunder den troende til aktiv tjeneste.

Apostlenes Gjerninger 2.42-47

- Alle på gudstjeneste.
- Alle i felleskap.
- Alle i tjeneste.
- Alle er givere.

2. ET EVANGELISTISK REDSKAP som gjør Jesus tilgjengelig for Oslos innbyggere.

Menigheten i Aksjon er Jesus i aksjon!

Matteus 9

Hver enkelt en er Jesus Kristi ambassadører.

2.Korinterbrev 5. 20

Jesu etterfølgere er menneskefiskere.

Vi er disipler som gjør disipler.

3. EN MISJONBASE for Norge, Europa og verden (gjennom Jesus Church menighetsplanting, Pioner Pinse, Jesus Revolution og Ny Generasjon Internasjonalt)

Menigheter som starter menigheter.

Matt.16.18: Jeg vil bygge min menighet.

Apostlenes gjerninger 1.8: Jerusalem, Judea, Samaria og like til jordens ende.

Mattues 9.35-38: Arbeidere skal drives ut til høsten.

Matteus 24.24: Evangeliet forkynnes som et vitnesbyrd.

4. ET SENTER FOR LOVPRISNING OG BARMHJERTIGHET Som rekker hendene oppover mot Herren i hengiven tilbedelse og utover til den trengende i et praktisk uttrykk for Guds kjærlighet.

Lukas 10.25-42: Den barmhjertige samaritan.

Matteus 9. 9-13: Barmhjertighet er det jeg vil ha...

Joh. 4. 23-24: De sanne tilbedere.

Ef. 2.19-22: En bolig for Gud i Ånden.

5. EN VISJONSBÆRER FOR NESTE GENERASJON som gjenspeiles i menighetens fokus, uttrykk og målsetning om å nå barn og ungdom, studenter og single, unge familier og internasjonale.

Ordspråkene 22.6: Lær den unge den vei han skal gå

Salme 110.3: I hellig skrud kommer din ungdom til deg

2. Timoteus brev 3.15: Helt fra barndommen kjenner du de hellige skrifter

Matteus 9.16-17. Ny vin i nye skinnsekker

C. VERDIER

Måten vi skal gjøre det på, hvilke verdier vi bygger menigheten på.

Menighetens hjerte blir kulturskapende.

«Grunnleggende rammeverk for basis og tenkning»

Derfor legger vi vekt på.....

1. FELLESSKAP OG RELASJONER

Vi bygger en menighet der mennesker lever livet sammen og ikke små øde øyer, eller planeter som svirrer rundt i vår egen bane. Vi tror på nære, varme relasjoner, der det er synlig for omverdenen at vi elsker hverandre. Da er vi hans disipler, med en kjærlighet som gir seg uttrykk i praktisk handling. Det inkluderer sterke vennskap, nære relasjoner og et sterkt åndelig felleskap. Et sted der mennesker kan få komme hjem til Gud og hjem til familien. Med andre ord et åndelig hjem der mennesker blir plantet i Guds hus.

2. ORDET OG ÅNDEN

Vi tror på en menighet der nådegavene er i funksjon. Profetisk tale, tunger og tyding til menighetens oppbyggelse. Guds kraft demonstrert gjennom tegn, under og mirakler. Helbredelse og befrielse er en del av den troendes oppdrag. En menighet som elsker Guds Ord og som har et liv hvor Guds Ord er den høyeste autoritet, i motsetning til enhver tids rådende verdnstrender. Vi vil ha en menighet som lever i bønn, som elsker å komme sammen for å be, og som våker over menighet, by og land ved sine bønner. Omvendelse, frelse, dåp i vann med full neddykkelse og Den Hellig Ånds dåp tror vi er startpakken i en ny kristens liv. Slike etableres Jesu herredømme i den nyfrelstes liv.

3. VÆRE RELEVANT OG MODERNE

Budskapet er uforanderlig og hellig, men innpakningen kan forandre seg.

Vi drømmer om å få kommunisere med denne generasjonen på en måte som den forstår.

Vi ønsker å sette ting på agendaen som treffer byens mennesker i hjertene, og som lar Ordet bli

kjøtt i deres hverdag. Derfor vil vi være innovative, kontemporære, kreative og nyskapende. Redefinere menighet! Vi bygger en ny menighet for en ny generasjon.

4. GI OG TJENE

Vi vil være en menighet som tjener de vi kommer i berøring med, pasjonsfylte mennesker som er trofaste mot Gud, trofaste mot hverandre og trofaste mot menigheten. En menighet hvor man lever i åpenbaringen om at det å leve for Jesus er å leve for hans menighet, og at disse to ikke går å skille fra hverandre, likesom hode og kropp ikke kan skilles. Mennesker som ikke lever for seg selv, men lever for å tjene Guds rikes hensikter, utført gjennom hans kropp.

Vi tror på en menighet med stor giverglede, der tiende og hellige gaver trofast og med stor glede bæres inn i forrådshuset.

5. UTRUSTNING

Vi ønsker en menighet der mennesker får næring, fostring, tilførsel, slik at de trives, blomster, utvikler seg som mennesker. Fruktbærende enkeltindivider som sammen bygger noe som er større enn dem selv. Et åndelig hjem der alle finner sine løpebaner, alle får være i tjeneste, og der alle får være en del av de guddommelige byggverk som Herren selv bygger. Vi vil ha en menighet som kontinuerlig trener lederskap og forløser arbeidere i tjeneste i Guds rike. En menighet som forløser mennesker inn i sitt fulleste potensial på alle livets områder, og som fører til rik velsignelse i hjem og familie, arbeidsliv og samfunn. Å være plantet i Guds menighet er ikke begrensende, men forløsende!

6. FEIRE LIVET

Da den bortapte sønn kom hjem ble det musikk og dans. Vi vil ta festen tilbake! Guds Ord har gitt

instruksjoner for den som vil elske livet. Når vi søker Guds rike først får vi alt det andre i tillegg.

Guds rike bygger på glede. I menigheten er vi satt sammen med mange mennesker fra ulike kulturer og bakgrunner. Vi vil glede oss sammen med våre søsken som en stor familie over livet og guds skaperverk.

7. SAMFUNNSENGASJEMENT OG BEGEISTRING FOR BYEN

Vi skal være en menighet for byen. Pastorene må tenke at de er pastorer for byen.

Det skal merkes at vi finnes. Vi skal utgjøre en forskjell. En fungerende menighet er til velsignelse for byen. Byens utfordringer er våre utfordringer. Vi vil være delaktige i å forme dens framtid. Som menighet har vi et ansvar for våre omgivelser. Vi må aldri bli oss selv nok. Kristen tro og samfunnsengasjement går hånd i hånd. Menigheten er jordens salt og verdens lys. Vi skal ikke bare observere, men agere!

8. KVALITET OG LANGSIKTIGHET

Vi vil bygge noe som har kvalitet og som varer. Avgjørelser i forhold til planlegging, investeringer og praktisk gjennomføring må baseres på dette. Vi vil etterstrebe en høy kvalitet

i alt vi gjør. Vi tenker langsiktig og er opptatt av å bygge noe som er solid og sterkt, og som vil vare i generasjoner. Fukt som varer gir Herren ære.

9. VISJONÆRT LEDERSKAP

Gud kaller og utrunder tjenestegaver som ledes av Den Hellige Ånd. Drømmer og visjoner er Den

Hellige Ånds språk. Derfor må lederskapet leve avhengig av Guds åpenbaring og Åndens visdom. Bønnens og Ordets tjeneste er en forutsetning for dette.

10. EKSPANSJON OG MULTIPLIKASJON

Vi er en pionermenighet og en utsendermenighet. Vi har noe å eksportere, og vi er kalt til å bryte nytt land. Alt i Guds rike har kraft i seg til å multipliseres. Disipler som gjør disipler, ledere som trener ledere og menigheter som starter menigheter.

D. STRATEGI

Med Strategi mener vi hvordan vi skal se visjonen oppfylt.

1. ET ÅNDELIG HJEM

som samler til levende gudstjenester, disippelgjør gjennom nære fellesskap og utrunder den troende til aktiv tjeneste

Strategi:

TIRSDAGER: House Church

Vi er en "tovinget" menighet, med det store og det lille samlingspunktet Gudstjenesten og House Church. Menigheten utgjøres av en rekke små fellesskap. De er urbane oaser spredt over hele byen. Disse fellesskapene skal multiplisere seg og bli til et finmasket nett som «fanger opp mennesker» over hele byen.

Nattverd, bønn, vitnesbyrd, og måltid er viktige ingredienser når vi møtes.

Ledere for House Church fungerer som hyrder med delegert ansvar for sin gruppe. Ved at hele menigheten er inkludert i slike fellesskap vil oppfølgingen og omsorgen om den enkelte fungere, og nye vil bli inkludert. Den enkelte får også mulighet til å bidra i et mindre forum til oppbyggelse for de andre. Når fellesskapene når en viss størrelse, multipliseres de i to. Hver House Church må derfor ha en leder, samt en assistent som kan ta over når fellesskapet blir til to.

ONSDAGER: LEDERTRENING, BØNN og UNDERVISNING

Annenhver onsdag fra kl 19.30-21:30 samles fellesskapslederne for ledertrening, inspirasjon og fellesskap.

JESUSFESTER

En tirsdag hver måned er det menighet og medarbeiderfest. Her vektlegges fellesskap, måltid, nattverd, visjonær input til medlemmene, viktig informasjon om ulike hendelser, samt velkomst av nye medlemmer.

SØNDAG: Sunday Celebration.

Lovsang, undervisning og evangelieforkynnelse.

Tjenestegaver utrunder den troende til tjenestegjering. Ordet forkynnes til oppbyggelse av Kristi

legeme. Evangeliet kunngjøres og mennesker betjenes i Den Hellige Ånd. I et hjem dreier det seg om både å gi og å få, og det åndelige hjemmet er ikke et unntak. Søndagen er også en dag

hvor mulighetene for å gi og tjene er mange. Vi som menighet er vertskap for alle som kommer, og vi ønsker å gi dem det beste.

2. ET EVANGELISTISK REDSKAP *som gjør Jesus tilgjengelig for Oslos innbyggere* **Strategi**

VIP TANKEGANG

Å vinne mennesker er ikke forbeholdt noen få eksperter, det er noe enhver troende er kalt til. Hver kristen er et vitne. Som menighet ønsker vi at alle skal ha noen som de

- ber for
- bruker tid sammen med
- inviterer

Hvem er våre «VIPer»? De som enda ikke kjenner Jesus.

For å bevisstgjøre oss i denne tjenesten, oppfordres alle til å lage seg en egen «VIP liste» med navn på mennesker som man på en spesiell måte fokuserer på å nå.

ØVRIG EVANGELISERING

Vennskapsevangelisering og annen evangelistisk virksomhet komplimenterer hverandre.

Ulike måter å presentere evangeliet på, når ulike mennesker.

SØNDAGEN: Vi vil at søndagens gudstjeneste skal være et redskap for menneskers frelse.
«Everyweek is a harvest»

HOUSE CHURCH: For en del vil det være naturlig å invitere til House Church, der man får oppleve et vitnesbyrd av Jesus i en mindre gruppe.

NY GENERASJON: Vi engasjerer oss aktivt i Ny Generasjon på skoler og studiesteder for å gjøre evangeliet tilgjengelig for alle elever og studenter.

MEDIA: TV, evangeliseringsaviser, visualisering; plakater, visittkort, flyers med mer.

STRATEGI FOR OSLO: 15 BYDELER

Gamle Oslo, Grunerløkka, Sagene, St. Hanshaugen, Frogner, Ullern, Vestre Aker, Nordre Aker,

Bjerke, Grorud, Stovner, Alna, Østensjø, Nordstrand, Søndre Nordstrand

Evangeliet tilgjengelig for hver eneste innbygger. Helhetlig tenkning. Bydelsarbeid.

3. EN MISJONSBASE **for Norge, Europa og Verden.**

Strategi

PIONERPINSE

Et nettverk av menighetsplantere, som treffes jevnlig for oppfølging, strategisk planlegging og deler tanker og erfaringer knyttet til oppstart av nye menigheter

JESUS REVOLUTION: Misjonsorganisasjon som vil gi evangeliet til Europas ungdom

NEW GENERATION INTERNATIONAL: Nasjonale skole- og studentarbeider for å nå verdens

studenter med evangeliet

Misjonstankegang. Våre egne misjonærer. Givertjeneste. Støttepartnere for medlemmer som er i misjon

4. ET SENTER FOR BARMHJERTIGHET OG LOVPRISNING *som rekker hendene utover til den trengende i et praktisk uttrykk for Guds kjærlighet og oppover mot Herren i hengiven tilbedelse.*

Strategi

Gode gjerninger! På ulike måter vise barmhjertighet.

Tilrettelegging av lovprisning og bønn.

I framtida drømmer vi dessuten om:

Nye virkegrener: Et fysisk senter

(inkluderer 24 timers døgnåpent ungdomssenter, barnesenter, krisetelefon etc.)

En menighet for byen. 24t døgnåpen menighet. En menighet som aldri sover!

Lovprisningssenter.

5.EN VISJONSBÆRER FOR NESTE GENERASJON *som gjenspeiles i menighetens fokus, uttrykk og målsetning om å nå barn og ungdom, studenter og single, unge familier og internasjonale.*

STRATEGI

JESUS KIDS

NY GENERASJON SØNDAGSSKOLER

JESUS CHURCH UNGDOM

NY GENERASJON SKOLE- OG STUDENTARBEID

RELEVANTE OG KRAFTFULLE GUDSTJENESTER

E. Drømmebilde for menigheten: Jesus i aksjon = menigheten i aksjon

Et bibelstudium fra Matteus 9

Matteus kap 9: Jesus er Guds åpenbarte bilde. Han kom for å vise oss Gud, men han kom også for å vise oss hvem vi er; han er et forbilde for oss, han etterlot oss et forbilde for at vi skulle vandre i hans fotspor.

For å vite hvordan vi skal leve, må vi se på hvordan Jesus levde. Guds drøm er at Den Hellige Ånd skulle være over og i alle mennesker.

Ef 1.21: Ettersom Jesus er hode for menigheten, er det åpenbart at dersom vi skal forstå menighetens natur, må vi se på Jesus, for han er forbilde på hva menigheten skal være. Når vi ser på Jesus, blir vi glad og oppmuntret.

Hver gang du leser om Jesus, tenk ”menigheten”. Bare putt inn ”Church” bak hver gang du leser Jesus!!

Et åndelig lederskaps oppgave, er å få tak i tegningen, og påse at huset blir det Gud har tenkt. I Matteus 9 finner vi et drømmebilde for menigheten:

1. Matt 9,1: Jesus kom til sin egen by. Det er viktig for oss å ha et eierforhold til Oslo, søke byens velferd og regne oss som Oslo-boere. Menigheten er de mennesker som er betrodd sannheten, livet og lyset i Oslo. Vi befinner oss ikke i vår egen sfære. Nei, akkurat som Jesus var ute blant mennesker, og mennesker visste at de kunne komme i berøring med Jesus, skal menigheten være det samme. Mennesker skal vite at det er til Jesus de kommer, når de kommer til menigheten. Det er Jesus i aksjon blant mennesker.

Det finnes så mange villfarne får i denne byen, og Jesus vil oppsøke dem. Han var en hyrde for mennesker, han oppsøkte dem, og menigheten skal være som en god hyrde, som bryr seg om mennesker.

2. Matt 9,3-7: *For at dere skal vite at Menneskesønnen har makt på jorden til å forlate synder.* Jesu Kristi menighet har fått makt, autoritet og gudgitt kraft til å sette fanger fri. Det Jesus kom for å gjøre, det skal menigheten gjøre. Menneskets største problem og byrde er synd. Men menigheten er gitt autoritet fra Jesus Kristus selv til å si: Dine synder er deg forlatt. Menigheten er ikke svak, ubetydelig og kraftløs. Nei, den er blitt gitt makt og autoritet! Og dødsrikets porter skal ikke kunne stå seg mot den. Vi har fått nøkler til å løse og binde. Denne autoriteten er sterkt undervurdert i vår tid.
3. Matt 9,8: *Mennesker ble grepet av frykt, og de priste Gud.* Der menigheten er på gang, gripes mennesker av gudsfrykt, og lovprisning bryter ut. Der Jesus Kristus går fram og gjør sine gjerninger, bryter lovsangen fram. Denne menigheten skal være et lovprisningens senter. Det vil si mennesker som er så fulle av kjærlighet til Gud og hans ord, at de stadig vil prise Gud. En Jesus menighet vandrer i Herrens frykt og de priser og lover Gud.
4. Matt 9,9: Å være en kristen, er å være en Jesus etterfølger; en lærling. Lærlingens prinsipp, er å bli som sin mester. *"Den som tror på meg, skal gjøre de samme gjerninger som jeg har gjort."* Vi er hans disipler, utsendt slik Jesus ble sendt ut. Å være en etterfølger av Jesus, er et kall til disippelskap. Ikke bare skal vi være disipler, men vi skal gjøre disipler. Jesus var veldig frimodig og utfordret Matteus: Følg meg. Ingen disipler tilhører oss, de er ikke våre disipler, men vi gjør mennesker til disipler av Jesus! Vi tror på en menighet av disipler som gjør disipler. Jesus brukte svært mye til på bare 12 personer. Dersom han viser menigheten i aksjon, forstår vi at vi skal være i aksjon på samme måte.
5. Matt 9, 10-11: Jesus spiste med mennesker med dårlig rykte. Han var sammen med mennesker folk helst ikke ville bli sett sammen med. Han ble anklaget for å være syndernes og tollernes venn. Som Jesus gjør, så gjør vi. I en Jesus menighet, må vi ha mange, venner som er syndere, men som vi tror skal få omvende seg. Når vi leser disse skriftstedene, kjenner vi: Her må det forandring til! Her må det omprioriteringer til. Er det ikke herlig at Jesus ble funnet i miljøer hvor mennesker ikke forventet ham? Vi skal leve hellige liv, slik at vi kan lyse inn på nye områder. Jesu venner var de åpenbare synderne; svindlerne, de utstøtte. Når vi setter oss selv i en posisjon der vi trenger kraft, kommer Den Hellige Ånd over oss. Først vitne, så kraft. Vi vil være mennesker som er kjent for å oppsøke mennesker som lever langt borte fra Gud.
6. Matt 9,12; Jesus vil ha barmhjertighet. En Jesus menighet, viser barmhjertighet. Det er viktig for oss i Vesten at vi ikke lukker hjertene for mennesker med behov. Guds planer og hensikter skal gå fram i denne byen og i dette landet, gjennom barmhjertighet. "Gå du bort og gjør likeså", avslutter Jesus lignelsen om Den barmhjertige samaritan.
7. Mat 9,14-15: En Jesus menighet innvier seg til Gud og har hunger etter fellesskap med Jesus.

8. Matt 9, 16-17: Ny vin er nye åpenbaringer og friskt lys over gamle sannheter. Nye skinnsekker forstås her som nye menigheter. Vi tror at uttrykksformene kan være moderne. Vi tror på nye menigheter som vinner nye mennesker.
9. Matt 9,18: En synagogeforstander kommer til Jesus for å få hjelp. Han var en øvrighetsperson. Jesus er også for disse i høy verdighet. Når menigheten får vokse, kan det ikke skjules. Guds ord påvirker også myndighetspersoner.
10. Matt 9, 20-26: Ryktet om Jesus spredte seg til hele landet omkring. Jesu budskap nådde ut til mennesker. Vi tror dette er et ord om denne menigheten. Vi tror vi skal være en menighet som utøver innflytelse. En menighet som blir kjent. Det kringkastes gjennom media til alle krinkler og kroker i nasjonen.
11. Matt 9,27: Mennesker som søker hjelp hos Jesu menighet. De vet hvor hjelpen er å finne.
12. Matt 9, 28-34: Jesus Kristus fører til helbredelse og befrielse for mennesker. Det taler om en uredd og fryktesløs menighet som utøver befrielse fra onde ånder. Helbredelse for de syke går som en rød tråd gjennom hele Matt 9. Viktigere enn noe, er det at Guds kraft blir åpenbart. Menigheten skal være slik Jesus er, full av Guds helbredende kraft. Ikke bare begrenset til noen fantastiske evangelister, men en menighet som er permanent plass for helbredelse. Vi kjenner et begjær i vårt hjerte: Gi dine tjenere å tale ditt ord med all frimodighet, i det du rekker ut din hånd til helbredelse, tegn og under ved din tjener Jesu navn.
13. Matt 9,35: Dette er menigheten i aksjon: Alle byer, bydeler, alle landsbyer, alle tettsteder skal berøres av evangeliet. Det tales om en aktiv, evangeliserende og banebrytende menighet. Vi tror på menigheter som starter menigheter. Vi spør Kongen: Hvor vil du ha oss? Guds ord skal undervises og forkynnes. Desto mer av Guds ord som gjøres tilgjengelig, desto mer kan skje. "Dere har fylt byen med deres lære." Undervisning er den innadrettede siden: Undervisning er til de troende. Forkynnelse vil si å proklamere evangeliet.
14. Matt 9,36: Jesus hadde medynk med de villfarende. En Jesus menighet, er en menighet med medynk for mennesker og som utbrer Guds rike gjennom ulike kjærlighetshandlinger. Jesus hadde interesse for mennesker. Slik skal hans menighet være. En hyrde er en som legger sitt liv ned for fårene. Det er snakk om en annen livsstil, der en som ikke søker å realisere seg selv. Vi snakker her om en redefinering av menigheten. Tenk for et image for menigheten: Der vi går for å få hjelp. Jesu liv, kraft og nåde skal gjøres tilgjengelig gjennom menigheten.
15. Matt 9,37: Gud vil at de kristne skal være arbeidere. Vi ser for oss en arbeiderbevegelse. Mennesker som elsker å arbeide. Høsten ser stor, men arbeiderne som gjør Jesu arbeid, er få.
16. Matt 9,38: Bønn. Menigheten skal be en sterk og kraftig bønn om at Herren får støtte ut/drive ut arbeidere til sin høst. En Jesus menighet, er en bedende menighet.
17. Matt 9,38: Misjon. En menighet som har Jesus som hode, er en misjonsmenighet som stadig produserer gode arbeidere som kan bryte nytt land. Vi vil være en menighet

som ikke måler suksess i hvor mange mennesker de kan samle i en bygning på en gang, men hvor mange arbeidere vi kan forløse. En bedrifts suksess måles ofte ut fra deres eksport, ikke hva som er på lager.

Om vi summerer disse tingene, finner du Jesus Kristus i aksjon gjennom menigheten. Når vi studerer Jesus Kristus og følger etter ham, da ser vi menigheten.

F. Trosgrunnlag

- a. Bibelen er Guds inspirerte ord og Guds åpenbarte vilje.
- b. Det finnes én sann Gud; Herren, den treenige Gud; Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd.
- c. Gud forsonet menneskene med seg selv ved å la sin Sønn dø på korset i menneskenes sted og som et sonoffer for menneskenes synd. Mennesket blir frelst ved å tro i sitt hjerte at Gud har oppreist Jesus fra de døde og ved å bekjenne han som Herre med sin munn.
- d. Dåp i vann skjer ved full neddykkelse, etter at en person har kommet til personlig tro, og hører med i selve mottagelsen av Jesus som Herre.
- e. Alle kristne kan bli døpt i Den Hellige Ånd. Det første ytre tegnet på åndsdaup, er å tale i nye tunger.
- f. En menighets hovedoppgaver er å vinne mennesker, gjøre disipler, trene ledere og sende ut arbeidere, slik at menigheten reprodukeres ved at nye menigheter plantes. På denne måten utføres Jesu misjonsbefaling.
- g. Et menighetsmedlems hovedmål er å elske Gud og elske mennesker, kjenne Jesus og gjøre han kjent, være en discipel som gjør disipler av Jesus.
- h. Alle kristne har fått helbredelse gjennom Jesu forsoning. Menigheten praktiserer derfor bønn for syke.
- i. Alle gjenfødte kristne er ett. Menigheten vil derfor legge vinn på å bevare Åndens enhet, og ha et godt forhold til andre kristne.
- j. Guds velsignelse berører hele menighetslivet med alle aspekter, både åndelig, fysisk, sosialt og materielt.
- k. Jesus kommer snart igjen for å hente alle som tror på han. Vi skal bli rykket opp i luften for å møte Herren.
- l. Jesus skal regjere på jorden i tusen år, slik Bibelen beskriver. Deretter kommer en ny himmel og en ny jord.

Vi tror på alt Guds Ord. De punktene som er tatt med spesielt, er nedskrevet for at den enkelte skal kunne kjenne igjen våre standpunkter i de mest elementære spørsmål.

G. Medlemskap

Hver gjenfødt troende døpt kristen som deler menighetens visjon, verdier og trosgrunnlag, er velkommen som medlem i Jesus Church. Et medlem defineres som et lem som er med, og i Jesus Church vil det innebære å gi sin tilslutning til følgende syv punkter:

1. Tro og dåp
Kristenliv og menighetsliv starter med å ta imot Jesus som Frelser og Herre i sitt liv og bli døpt i vann med full neddykkelse.*
2. Gudstjeneste og fellesskap
Vi ønsker at alle medlemmer skal være en del av et fellesskap som møtes i uken, samt komme på storsamlingen på søndag.
3. Tjeneste
Vi drømmer om en menighet der alle på ulike måter får være i tjeneste.
4. Gjøre disipler
Vi er disipler av Jesus Kristus og har som hovedmål å vinne nye disipler av Han.
5. Tro på Bibelen
som er Guds ufeilbarlige Ord, og rettesnoren for liv og lære.
6. Økonomisk ansvarsforhold,
noe som gir seg til uttrykk i givertjeneste og å tjene Gud med det en eier. Vi praktiserer både tiende og hellige gaver som en velsignet forordning gitt oss i Guds Ord.
7. Misjon
Misjonsbefalingen er gitt til alle kristne. Å være et medlem i Jesus Church, innebærer derfor å være engasjert i misjon, ved å be, gi og gå.

* Jesus Church opererer også med midlertidig medlemskap for studenter og andre som blir i Oslo for en avgrenset periode. For midlertidig medlemskap kreves ikke utmeldelse fra annen menighet, og troende dåp er heller ikke en forutsetning. Midlertidig medlemskap gir full tilgang til menighetens liv og virke, men har noen begrensninger i forhold til tilgjengelige tjenester og ansvarsområder.

H. Tjenestemuligheter

Vår første og viktigste tjeneste er den vi gjør innfor Herren i lovprisning og bønn, og innfor mennesker i å dele evangeliet og gjøre Jesu gjerninger. I tillegg tror vi at vi alle skal få være med på å tjene en eller flere av de måtene som er skrevet nedenfor.

VERTSKAP

- Det trengs vennlige og utadvendte mennesker til å ta imot nye og gamle gudstjenestebesøkende på best tenkelige måte.:

1. På gaten vil vi ha noen som kan servere kaffe/kakao, huke tak i mennesker som passerer forbi, gjøre dem oppmerksom på hva som skjer i lokalet og invitere dem inn.
 2. Ved inngangsdørene står andre og tar imot folk, hilser på nye, forklarer hvor de skal gå inn osv.
 3. Øverst i trappenedgangen er noen andre klar til å hjelpe til med å bære barnevogner.
 4. Nederst i trappenedgangen ved inngang møtesal står igjen noen som hilser velkommen, forklarer engelskspråklige for de finner headsetts, og de med barnevogn hvor det er satt av plass for dem.
 5. Inne i møtesal vil vertskapet prate med gudstjenestebesøkende som kommer tidlig, hjelpe folk å finne plass, samt ta hånd om ulike praktiske funksjoner som å sørge for at scene er ryddig, frisk vann er satt fram på scene, dele ut konvolutter og annen info i forbindelse med offer.
2. **SERVICE**
- Det trengs også folk til å ta hånd om ulike praktiske funksjoner i forbindelse med søndagsmøtene:
 1. Plukke søppel/ koste fortau og inngangsparti
 2. Gå over toaletter og sørge for at de er presentable både før, under og etter gudstjenesten.
 - Det trengs også vakter med ansvar for sikkerheten på bygget før, under og etter møtet.
 - Kollektører
3. **PRODUKSJON*)**
- Kjøre storskjerm
 - Rigge og styre lyd
 - Filme
 - Arbeide med produksjon av videoklipp koblet til forkynnelsen og med informasjonspresentasjoner på storskjerm
4. **LOVSANG*)**
- Spille i lovsangen
 - Synge i lovsangen
 - Dans
5. **JESUS KIDS**
- Dørvakter
 - Aktivitetsledere
 - Gruppeledere
 - Være med å undervise barna
 - Ta med kake eller annet bakverk
 - Rigge/rydde aktivitetsrom
 - Være tilgjengelig ressurs i barnearbeidet
 - Med mer
- Være en del av et eller flere vasketeam som i turnus sørger for den ukentlige rengjøringen av lokalet

6. SHOP

- Selge taleCD'er, bøker, musikk og effekter i forbindelse med gudstjenesten
- Hjelpe til med kopiering av taleCD'er

*) Krever visse forkunnskaper

Jeg vil hjelpe til!

(Skriv hva du kan tenke deg å hjelpe til med og hva slags turnus du kan tenke deg)

Vedlegg 2. Sangtekster

”Men drep det lille barn”

Redd hvalen, redd selen, giraffen, kamelen.

Men drep det lille barn.

Det synes å være den opphøyde, vestlige, humanetiske moral.

Det kan vel ikke kalles for kvinnens kropp,

når hjertet i en annen sier stopp.

Det skriker, det hyler, det kjemper for livet.

Det vet at dens time er slutt, men det er jo klart.

At du har rett til å drepe din unge.

Det passet jo ikke så greit nå, for du er jo mitt i din utdannelse

og du realiserer deg selv og er ei sammen med rette mann.

Det farligste stedet et menneske kan være,

se det er i mammas mage.

Der finnes det ei menneskerettigheter,

så ta bare barnet av dage.

Den ene avdelingen av sykehuset,

se der kjemper de for barnet som ble altfor tidlig født.

Men i den neste avdeling der slakter de barna

på rekke og rad, si meg.

Hvor er moralen, ja hvor er fornuften, ja

hvor er det blitt av bevisstheten om rett og galt?

Når skal det ende dette massedrap?

”Hvorfor, mamma?”

(refr.)

Hvorfor mamma, hvorfor mamma får jeg ikke leve lenger?

Tror du bare at jeg er en liten livløs klump?

Men jeg har jo følelser og tanker,
du kan høre hjertet banker
og du kan se meg på ultralydens skjerm.

(vers 1)

I dag hørte jeg min mamma snakke.
Jeg sugde på tommelen og la hodet på skakke.
Så sa hun noe som jeg ikke helt forstod.
Skal jeg, eller ikke bære barnet frem mon tro?
Mamma, hva går det av deg? Du vil vel ikke drepe meg?
Betyr jeg ingenting for deg? Står jeg bare i din vei?

(vers 2)

Vi to skal jo leve sammen.
Mor og datter, du og jeg.
Og jeg lover her og nå å bare være snill og grei
Mamma, mamma ikke gjør det, det er ennå ikke for sent
La meg fødes, la meg leve
Kjære mamma, jeg ber deg pent.

(vers 3)

Jeg var så lykkelig der inne i magen,
kunne nesten ikke vente til å komme ut i dagen.
Jeg skulle vise frem min velskapte kropp.
Men plutselig en dag så sa hjertet mitt stopp.
Hør, hør det tause skrik fra 300.000 norske liv.
Syndemålet flyter over, støttet av Norges lover.